

Suomussalmen Hossan yleissuunnitelma-alueen arkeologinen inventointi

Kainuun Museo
Esa Suominen
2005

Sisällysluettelo

Alkusanat.....	3
Inventoinnin tarkoitus.....	3
Hossan maasto	3
Arkeologinen tutkimushistoria	5
Inventointialue ja -menetelmät	5
Inventoinnin tulokset	5
Kohteet peruskarttalehdittäin.....	6
Kohteet	9
Inventoidut kohteet	9
SUOMUSSALMI 57 Multivieru.....	9
SUOMUSSALMI 58 Iijärvi Hietalahti	12
SUOMUSSALMI 61 Iikoski.....	15
SUOMUSSALMI 62 Torkonlukea	18
SUOMUSSALMI 63 Hoikkasaari.....	21
SUOMUSSALMI 64 Seipiniemi.....	24
SUOMUSSALMI 65 Hossanlahti E.....	27
SUOMUSSALMI 94 Mykräniemi	30
SUOMUSSALMI 95 Romppanen.....	33
SUOMUSSALMI 97 Jatkonjärvi 1	36
SUOMUSSALMI 98 Jatkonjärvi 2	39
SUOMUSSALMI 99 Lipposenniemi.....	42
SUOMUSSALMI 120 Jatkonsalmi.....	45
SUOMUSSALMI 129 Hossansaari.....	48
SUOMUSSALMI 176 Lounatkosken suu.....	51
SUOMUSSALMI 202 Huosiusjärvi E.....	54
SUOMUSSALMI 240 Pikku Lätäkkö	57
SUOMUSSALMI 292 Alanteenvirta	60
SUOMUSSALMI 294 Joukovirta	63
SUOMUSSALMI 295 Joukojärvi	66
SUOMUSSALMI 296 Nimettömänkoski	69
SUOMUSSALMI 297 Lavajärvi S	72
SUOMUSSALMI 307 Alanne	75
SUOMUSSALMI 322 Saarivirta	78
SUOMUSSALMI Hypäs 1.....	81
SUOMUSSALMI 323 Öllöri 1	84
SUOMUSSALMI 324 Hossanlahti 3	87
SUOMUSSALMI Hossanniemen kärki	90
SUOMUSSALMI 325 Korppilahti N.....	93
SUOMUSSALMI 326 Nurmisaari.....	96
SUOMUSSALMI 327 Nurmiselkä 1	99
SUOMUSSALMI 328 Nurmiselkä 2	102
SUOMUSSALMI 329 Papintien suu	105
SUOMUSSALMI 330 Nurmiselkä 3	108
SUOMUSSALMI 331 Huosiharju	111
SUOMUSSALMI 332 Kenttijärvi 2.....	114
SUOMUSSALMI 333 Iso-Valkeainen	117
SUOMUSSALMI 334 Muikkupuro	120
SUOMUSSALMI 335 Lipposenniemi 2.....	123
SUOMUSSALMI 336 Lipposenlampi.....	126
SUOMUSSALMI 337 Kokalmuspuro	130
SUOMUSSALMI 338 Kokalmusniemi	133
SUOMUSSALMI 339 Kokalmusperä.....	136
SUOMUSSALMI 340 Vanha kenttä.....	139

SUOMUSSALMI 341 Virtajärvi 1	142
SUOMUSSALMI 342 Turvakkoluoto	145
SUOMUSSALMI Myllymutka	148
SUOMUSSALMI 343 Nimettömänsalmi N	151
Inventoimattomat kohteet	154
SUOMUSSALMI 100 Värikallio.....	154
SUOMUSSALMI 96 Kenttjärvi S	154
SUOMUSSALMI 319 Hietala	155
SUOMUSSALMI 320 Haapaniemi.....	155
SUOMUSSALMI 321 Juurilahti.....	155
Kertomukseen liittyvät valokuvat	156
Kuvataulut	159
(Puuvalu)	

Tiivistelmä

Suomussalmen kunta oli päättänyt tehdä Hossan alueen maankäytön kehittämistä ja ohjaamista varten yleissuunnitelman. Suunnitelman perusteella laaditaan Hossan keskeiselle alueella yleiskaava. Suunnittelun pohjaksi alueen muinaisjäännökset inventoitiin. Inventoinnin teki Kainuun Museon arkeologi virkatyönään. Suomussalmen kunta maksoi inventoinnista aiheutuneet matkakulut ja suurin maanomistaja, metsähallitus järjesti asunnon ja moottoriveneen. Inventoinnin kestoksi sovittiin kolme viikkoa, se tehtiin useana jaksona keväällä ja alkukesällä sekä syksyllä.

Inventoinnissa käytiin läpi 25 alueen 30:stä ennestään tunnetusta kohteesta. Uusia kohteita etsittiin erityisesti alueilta, joille suunnitellaan uutta rakentamista. Pääosin keskityttiin etsimään kivikautistyyppisiä asuinpaikkoja vesistöjen rannoilta. Uusia kohteita löytyi 23. Niistä 17 on kivikautistyyppisiä asuinpaikkoja ja kuusi kuoppajäännöskohteita. Lisäksi kahdesta aiemmin tunnetusta pyyntikuoppakohteesta löytyi viitteitä kivikautisesta asuinpaikasta. Asuinpaikat ovat kaikki vähälöytöisiä, enimmäkseen niistä on vain muutama kvartsi-iskos rantatörmästä.

Löydöt:

Kenttätyöaika: Yhteensä kolme viikkoa touko–kesäkuussa ja syyskuussa 2005.

Tutkimuskustannukset: Suomussalmen kunta, Metsähallitus, Kainuun Museo

Tutkimusraportti: Esa Suominen 2.2.2009 Kainuun Museossa ja Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Alkusanat

Inventoinnin tarkoitus

Suomussalmen kunta on päättänyt tehdä Hossan alueen maankäytön kehittämistä ja ohjaamista varten yleissuunnitelman. Suunnitelman perusteella laaditaan Hossan keskeiselle alueella yleiskaava. Tarkoituksena on erityisesti tarjota edellytyksiä yritystoiminnan ja matkailun kehittämiseen. Suunnittelualan pohjoisrajana on maakuntaraja, idässä valtakunnanraja. Etelässä raja kulkee valtakunnanrajalta Vieremänsuon Natura-alueen pohjoisreunaa pitkin ja siitä Kuusamo – Juntusranta –tielle 843 ja edelleen Perankaan menevälle tielle 9190. Lännessä suunnittelualan raja kulkee Iso-Kukkurin, Aittojärven ja Syrjä-Somerjärven kautta Kuusamon rajalle. Suunnittelualan keskeiset osat kuuluvat Hossan retkeilyalueeseen ja muutenkin luonto on alueen tärkein vetovoima. Rakentamista tullaan osoittamaan alueita Hossan kyläkeskuksen läheisyyteen sekä jonkin verran lähinnä loma-asumiseen tarkoitettuja alueita muuallekin.

Suunnittelun pohjaksi alueella tehtiin muinaisjäännösinventointi. Inventoinnin teki Kainuun Museon arkeologi virkatyönään. Suomussalmen kunta maksoi inventoinnista aiheutuneet matkakulut ja suurin maanomistaja, metsähallitus järjesti asunnon sekä auttoi käytännön järjestelyissä. Inventoinnin kestoksi sovittiin kolme viikkoa, se tehtiin useana jaksona keväällä ja alkukesällä sekä syksyllä.

Hossan maasto

Hossa kuuluu Hossanjärven vesistöalueeseen. Hossanjärvi saa vetensä kolmelta taholta, lännestä tai länsilounaasta Perangan suunnasta, luoteesta Somerjärveltä sekä pohjoisesta Iijärvestä. Nämä vesistöt virtaavine vesineen, pienine järvineen ja lampineen ovat luuteenomainen osa Hossan

maisemaa. Vesistöjä ympäröivät monin paikoin korkeat harjut, helppokulkuiset kuivat kankaat ja harjujen lomassa suppalammet. Alueella yhtyy kolme harjujaksoa, josta näkyvin on Huosinharju. Hossan retkeilyalue muodostuu näistä vesistöistä ja harjualueista sekä niiden ympäristöstä.

Harjut ovat usein kivikkoista soraa, mutta laajat alueet ovat kivetöntä hiekkaa. Hossa onkin Suomen merkittävimpiä sisämaan dyynialueista. Tästä on yhtenä esimerkkinä Hypäksen ympäristö. Hossanjärvestä vedet laskevat Hossanjokea pitkin etelään, kohti Kiantajärveä. Näiden vesistöjen varret muodostavat yleiskaava-alueen. Sen ulkopuolella maasto on paljolti soista, siellä tällä on yksittäisiä järviä tai lampia. Erityisesti Juntusranta–Kuusamo -tien itäpuolella on suuria soita ja maaperä kivikkoa.

Arkeologinen tutkimushistoria

Aiemmin Hossaa on inventoitu osana Matti Huurteen tekemää Suomussalmen kiinteiden muinaisjäännösten perusinventointia vuosina 1959 ja 1960. Myöhemminkin Huurre löysi useita kohteita Hossasta yhdessä suomussalmelaisen ystävänsä, opettaja Martti Mannerin kanssa. Sittenkin kotiseutuneuvoksen arvon saaneella Mannerilla oli kesämökki Hossassa. Yksittäisiä kohteita Hossassa ovat käyneet tarkastamassa tai inventoimassa Pekka Sarvas, Oili Räihälä ja Esa Suominen. Aiemmin tehdyn työn tuloksena Hossan yleissuunnitelma-alueelta tunnettiin 31 kiinteää muinaisjäännöstä.

Hossan alueeseen liittyy myös kiinteäksi muinaisjäännökseksi katsottava Sarvikivi. Se on Täyssinän rauhan rajakivi ja on edelleen käytössä rajapyykkinä valtakunnan rajalla. Sitä kautta on mennyt niin esihistoriallisella kuin historiallisellakin ajalla käytössä ollut tärkeä kulkureitti itään. Reitti on kulkenut Iijärven ja Hossan vesistöä pitkin.

Inventointialue ja -menetelmät

Inventoinnissa kävin läpi ennestään tunnetut kohteet viittä lukuunottamatta. Näiden viiden kohteen perustiedot sekä syy niiden sivuuttamiseen on kohdekuvausten lopussa. Uusia kohteita etsin erityisesti alueilta, joille suunnitellaan uutta rakentamista. Muuten kiersin aluetta siinä määrin, kuin aika antoi myöden. Koska alue on laaja, jäivät suuret osat siitä täysin sivuun. Varsinkin Kuusamo–Juntusranta-tien itäpuoli jäi varsin vähälle huomiolle. Kivikkoisen ja soisen maaperän vuoksi kiinteiden muinaisjäännösten löytyminen sieltä vaikutti epätodennäköiseltä.

Oman hankaluutensa aiheutti se, että kyseessä on suurelta osin retkeilyalue. Niinpä sieltä puuttuu inventointia tavallisesti helpottava tiheä metsäauto- ja kesämökkitieverkosto. Tilannetta auttoi metsähallituksen käyttöni antama moottorivene. Se oli ensin Hossanjärven Nurmiselän rannassa. Sieltä pääsin katsomaan Hossan kylän ja Lounatkosken välisiä rantoja. Kun vene siirrettiin Tolosenvirran rantaan pääsin tutkimaan Joukovirran ja Pitkä-Hoiluan välisiä rantoja.

Pääosin keskityin etsimään kivikautistyyppisiä asunpaikkoja vesistöjen rannoilta. Kohteita etsin paikoista, jotka kartalta ja/tai veneestä katsoen näyttivät lupaavalta. Menetelmänä olivat perinteinen vesirajan ja paljaaksi kuluneiden maastokohtien tarkastelu sekä runsas koepistojen kaivu lapiolla. Jonkin verran kävin läpi myös pyyntikuopille sopivia maastokohtia. Pyyntikuoppien löytyminen on kuitenkin epävarmempaa ja vie huomattavasti enemmän aikaa. Esimerkiksi Kukkurin suunnassa on kartalta katsoen lupaavan näköistä särkkämaastoa ja Peuro-alkuisia paikannimiä. Pyyntikuoppia en kuitenkaan onnistunut sieltä ahkerasta kävelystä huolimatta löytämään.

Inventoinnin tulokset

Uusia kohteita löytyi 23. Niistä 17 on kivikautistyyppisiä asuinpaikkoja ja kuusi kuoppajäännöskohteita. Lisäksi kahdesta aiemmin tunnetusta pyyntikuoppakohteesta löytyi viitteitä kivikautisesta asuinpaikasta.

Asuinpaikat ovat kaikki vähälöytöisiä, enimmäkseen niistä on vain muutama kvartsi-iskos rantatörmästä. Eriyisen epävarmoja ovat mielestäni Hypäs 1, Hossanniemen kärki ja Myllymutka. Kuoppajäännöskohteista Saarivirta, Huosiharju ja Lipposenlampi vaikuttivat pyyntikuopilta. Öllöri 1, Iso-Valkeainen ja Turvakkoluoto olivat epämääräisempiä. Ne ovat saattaneet olla esimerkiksi väliaikaisia hautoja.

Hautapaikkaan vie ajatukset myös Poikkeusjärven itärannalla oleva Kalmoniemi. En kuitenkaan löytänyt sieltä mitään hautoihin viittaavaa. Lisäksi maaperä on todella kivistä, joten siinä suhteessa se ei vaikuta hautapaikaksi sopivalta. En saanut inventoinnin aikana selvyyttä nimen alkuperään.

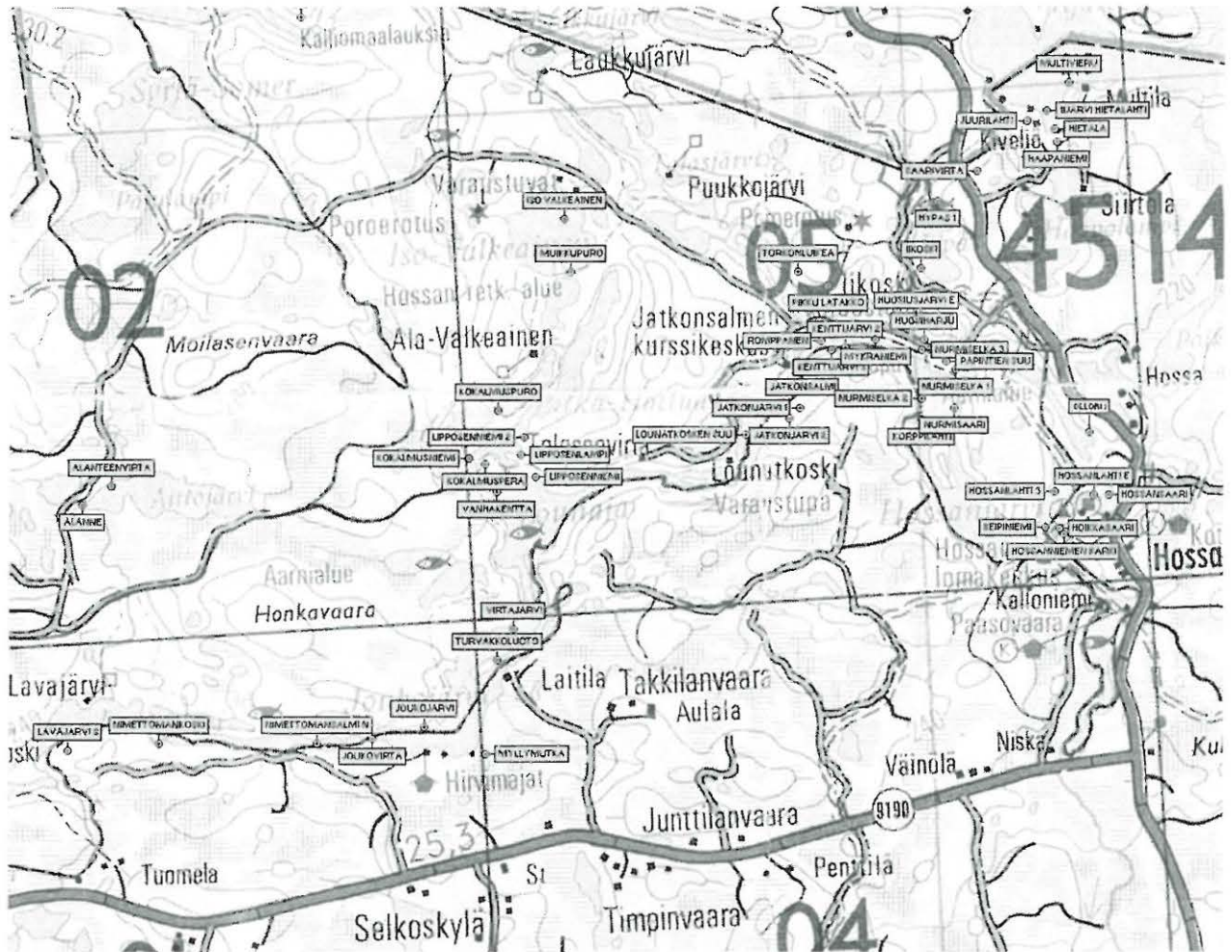
Kuljin hyvin tarkasti Hossan lomakylän ja entisen rajavartioston välisen Hossanlahden rannan havaitsematta mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Keskeisellä paikalla sijaitsevaa rantaa ovat tutkineet todennäköisesti myös muut arkeologit samalla tuloksella. Myöhäissyksyllä sain kuitenkin museolle lähetyksen, jossa oli muun muassa hattuvaaralaisen pikkupojan, Olli Erosen löytämä selkeä kvartsi-iskos. Se on löytötietojen mukaan juuri tuosta rannasta. Paikka P = 7263 420, I = 3618 880 on nyt muinaisjäännösrekisterissä nimellä Hossanlahden pohjukka, sen muinaisjäännöstunnus on 1000004967. Siellä on rannan ja tien välissä kapea kaistale vähän suuperäistä maata. Iskos osoittaa siellä olleen jotain toimintaa esihistoriallisena aikana, mutta kaiken todennäköisyyden mukaan siellä ei mitään asuinpaikkaa ole.

Kohteet peruskarttalehdittäin

4514 01 LESOVAARA	Joukojärvi
4514 01 LESOVAARA	Joukovirta
4514 01 LESOVAARA	Lavajärvi S
4514 01 LESOVAARA	Nimettömänkoski
4514 01 LESOVAARA	Nimettömänsalmi N
4514 02 SYRJÄ–SOMER	Alanne
4514 02 SYRJÄ–SOMER	Alanteenvirta
4514 02 SYRJÄ–SOMER	Värikallio
4514 04 SELKOSKYLÄ	Myllymutka
4514 04 SELKOSKYLÄ	Turvakkoluoto
4514 04 SELKOSKYLÄ	Virtajärvi 1
4514 05 TEERIRANTA	Haapaniemi
4514 05 TEERIRANTA	Hietala
4514 05 TEERIRANTA	Hoikkasaari
4514 05 TEERIRANTA	Hossanlahti 3
4514 05 TEERIRANTA	Hossanlahti E
4514 05 TEERIRANTA	Hossanniemen kärki
4514 05 TEERIRANTA	Hossansaari
4514 05 TEERIRANTA	Huosiharju
4514 05 TEERIRANTA	Huosiusjärvi E
4514 05 TEERIRANTA	Hypäs 1
4514 05 TEERIRANTA	Iijärvi Hietalahti
4514 05 TEERIRANTA	Iikoski
4514 05 TEERIRANTA	Iso-Valkeainen
4514 05 TEERIRANTA	Jatkonjärvi 1
4514 05 TEERIRANTA	Jatkonjärvi 2
4514 05 TEERIRANTA	Jatkonsalmi
4514 05 TEERIRANTA	Juurilahti
4514 05 TEERIRANTA	Kenttjärvi 2
4514 05 TEERIRANTA	Kenttjärvi S
4514 05 TEERIRANTA	Kokalmusniemi
4514 05 TEERIRANTA	Kokalmusperä
4514 05 TEERIRANTA	Kokalmuspuro

4514 05 TEERIRANTA	Korppilahti N
4514 05 TEERIRANTA	Lipposenlampi
4514 05 TEERIRANTA	Lipposenniemi
4514 05 TEERIRANTA	Lipposenniemi 2
4514 05 TEERIRANTA	Lounatkosken suu
4514 05 TEERIRANTA	Muikkupuro
4514 05 TEERIRANTA	Multivieru
4514 05 TEERIRANTA	Mykräniemi
4514 05 TEERIRANTA	Nurmisaari
4514 05 TEERIRANTA	Nurmiselkä 1
4514 05 TEERIRANTA	Nurmiselkä 2
4514 05 TEERIRANTA	Nurmiselkä 3
4514 05 TEERIRANTA	Papintien suu
4514 05 TEERIRANTA	Pikku Lätäkkö
4514 05 TEERIRANTA	Romppanen
4514 05 TEERIRANTA	Saarivirta
4514 05 TEERIRANTA	Seipiniemi
4514 05 TEERIRANTA	Torkonluikea
4514 05 TEERIRANTA	Vanha kenttä
4514 05 TEERIRANTA	Öllöri 1

Kuva 2. Kertomuksessa mainitut kohteet ja peruskarttalehtijako.

Kajaanissa 11.2.2009

Esa Suominen

Kohteet

Inventoidut kohteet

SUOMUSSALMI 57 Multivieru

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010057
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: P = 7269660, I = 3618060, K = 218
Kylä: Valtion metsämaa / Ruhtinansalmi
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001, 777-409-0029-0000 (metsäalue)
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 71 km

Inventointipäivä: 21.9.2005

Löydöt: -

Havaintomahdollisuudet: Olemattomat

Kohteen laajuus: ?

Laajuuden arviointiperuste: -

Valokuvat: KaiM 7111:49 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

Matti Huurre 1959 inventointi, numero 59

Aiemmat löydöt: KM 14844:1-25

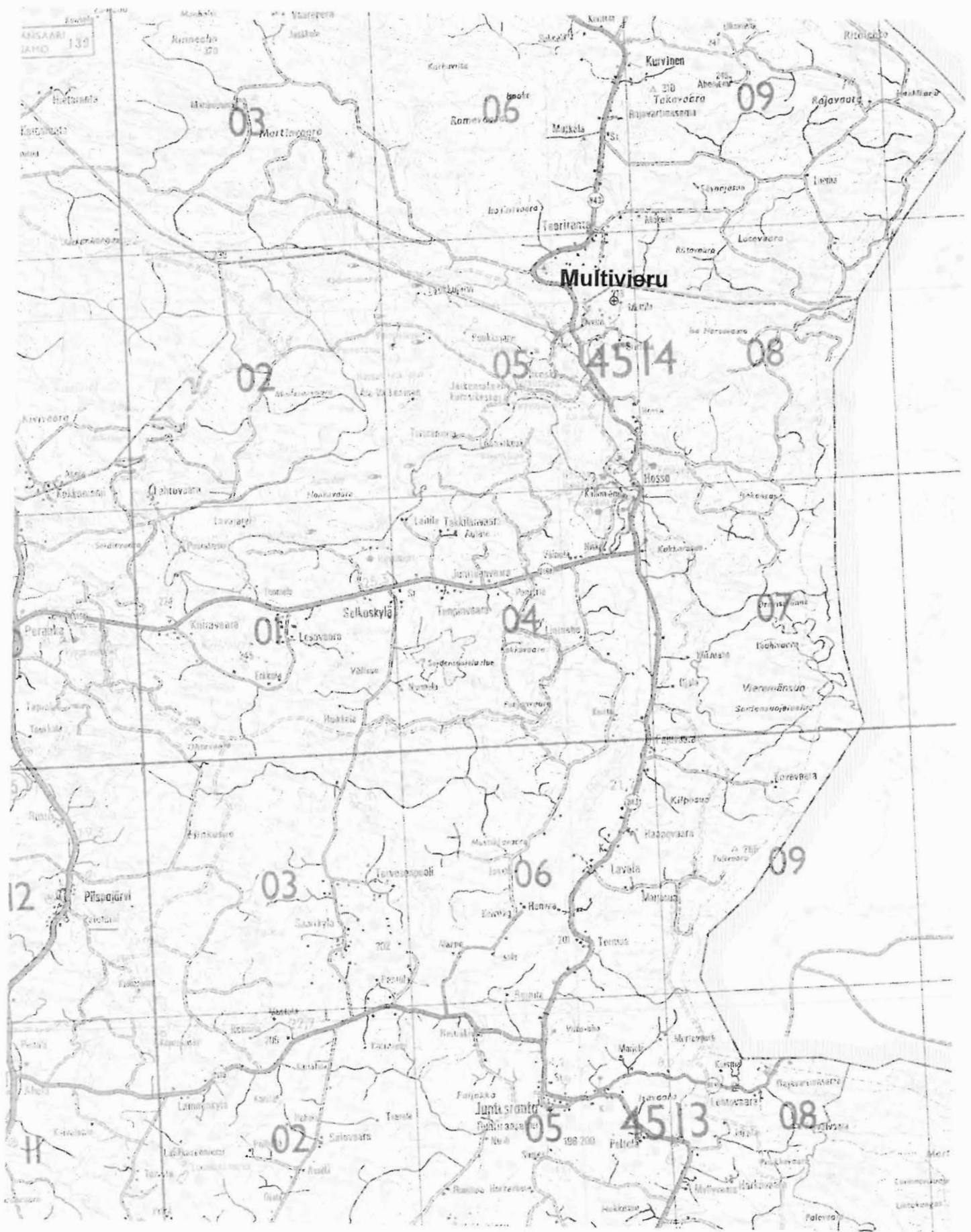
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 3,8 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta pohjoiskoilliseen, Iijärven eteläisimmän osan, Hietalahden itäsuulla. Vuoden 1959 aikaan avoin rantaliete on nyt kasvanut täysin umpeen. Samoin ennen avoin rantatörmä on nyt miltei kokonaan pintakasvillisuuden peitossa. Törmän päällä on mäntymetsää. Kohdetta on kuvattu tarkemmin Huurteen vuoden 1959 inventointikertomuksessa.

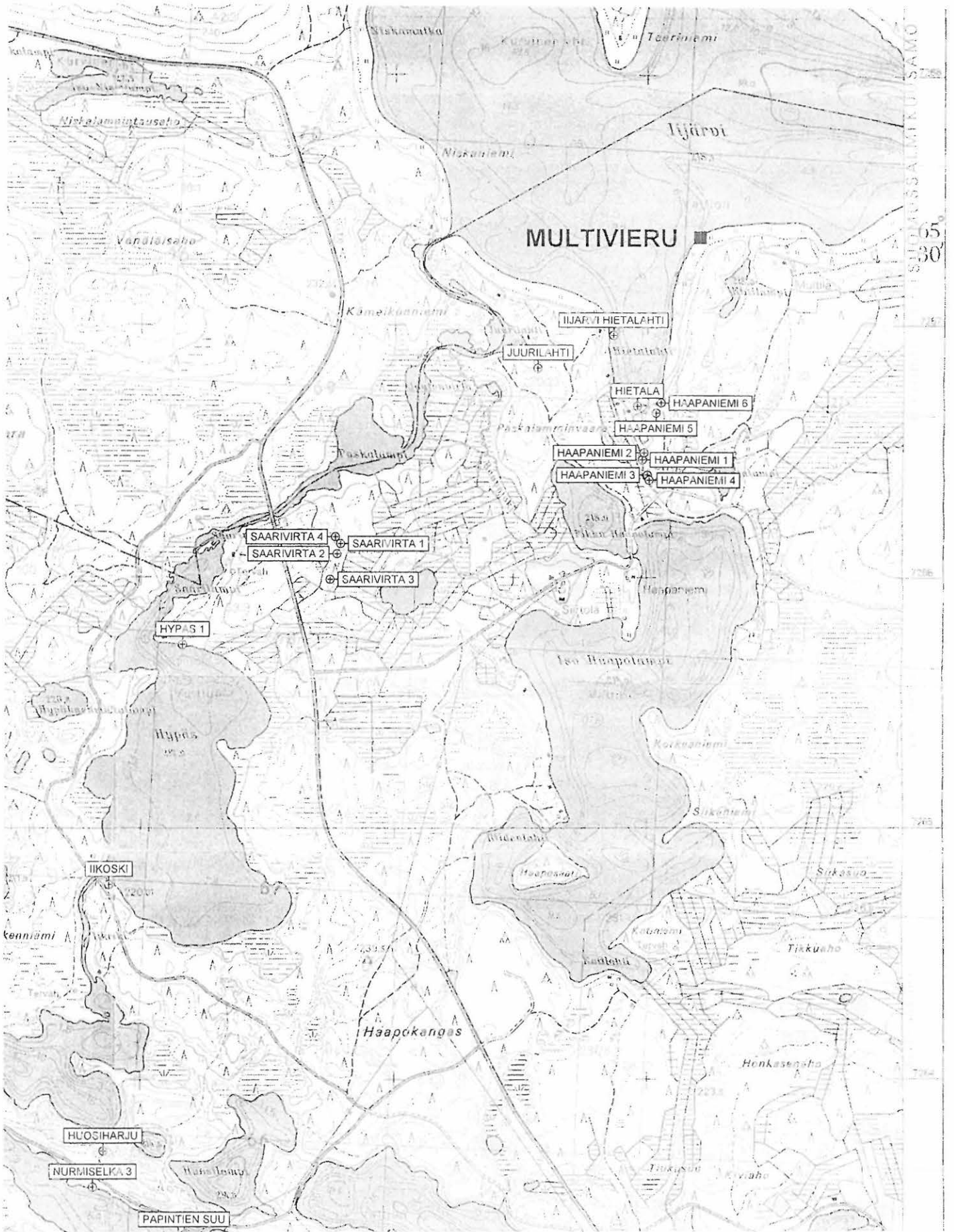
Inventointihavainnot kohteesta:

Täysin umpeen pöheikköityneellä rantalietteellä ei pystynyt tekemään mitään havaintoja. Umpeen kasvaneissa rantatörmissä ei tilanne ollut sen parempi. Törmän päälle tehdyissä muutamassa koepistossa en havainnut mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Huurteen oletus siitä, että asuinpaikka on tuhoutunut, vaikuttaa todennäköiseltä.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 58 Iijärvi Hietalahti

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010058
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7269255, I = 3617733, K = 218$
Kylä: valtion metsämaa, Ruhtinansalmi
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001, 777-409-0030-0016 (mökki)
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 71 km

Inventointipäivä: 21.9.2005
Löydöt: Kvartsia, ei otettu talteen
Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset
Kohteen laajuus: 30–40 m pituinen alue?
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt rantavedessä
Valokuvat: KaiM 7111:47, 48 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

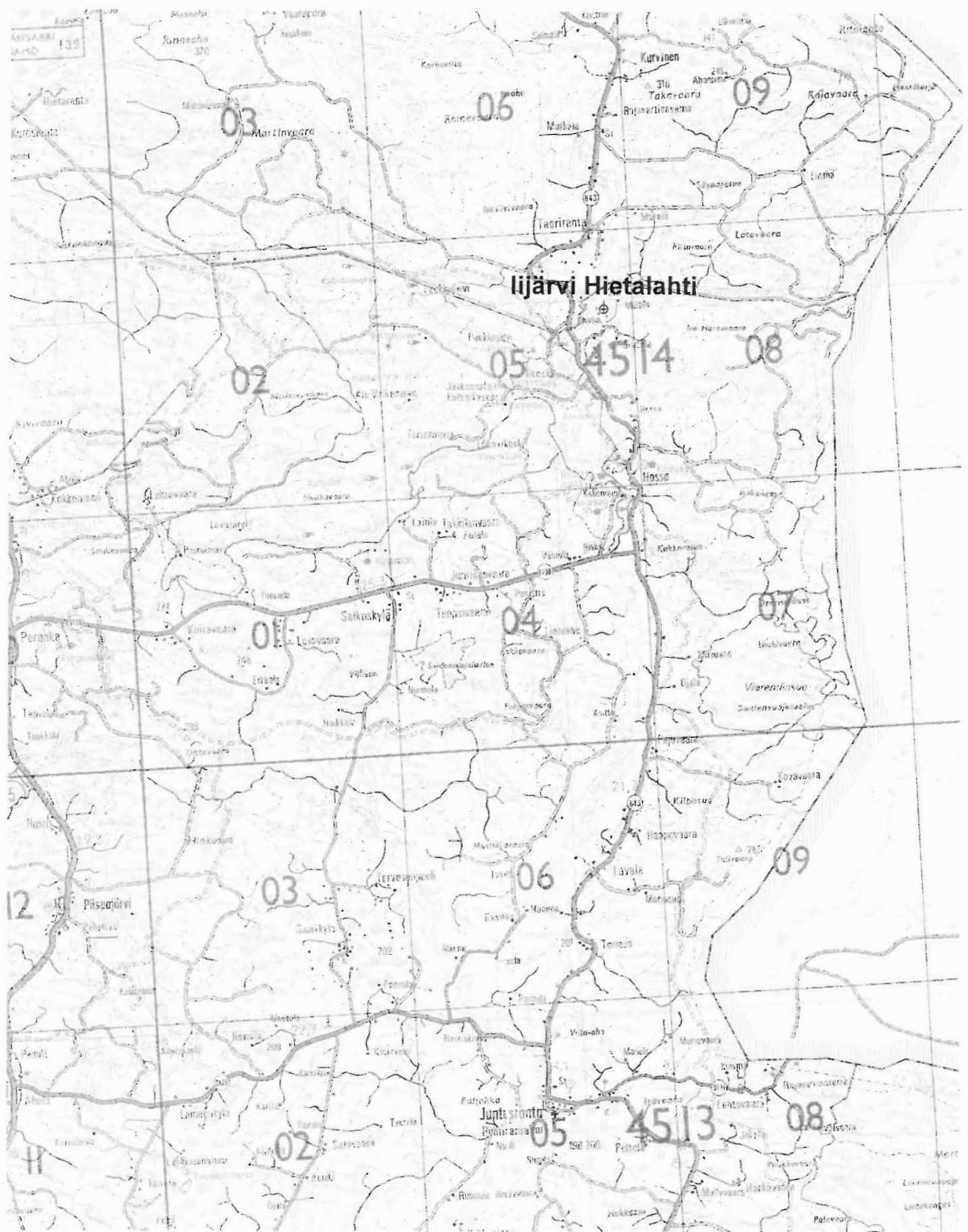
Matti Huurre 1959 inventointi, numero 58
Löydöt: KM 14845:1-13

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta 3,4 kilometriä pohjoiskoilliseen, Iijärven eteläisimmän osan, Hietalahden länsisuulla. Paikalle on vuoden 1959 inventoinnin jälkeen rakennettu kesämökki ja rantasauna. Mökin kohdalla ranta on matalaa ja suoperäistä, etelään, kohti lahden pohjukkaa mentäessä rantaan tulee korkea särkkä, joka mökin kohdalla on kauempana rannasta. Alue kasvaa mäntymetsää. Vesi oli selvästi korkeammalla kuin vuoden 1959 inventoinnin aikaan. Nyt matala rantahietikko oli kokonaan paitsi veden, myös vesikasvillisuuden ja havunneulasten peitossa.

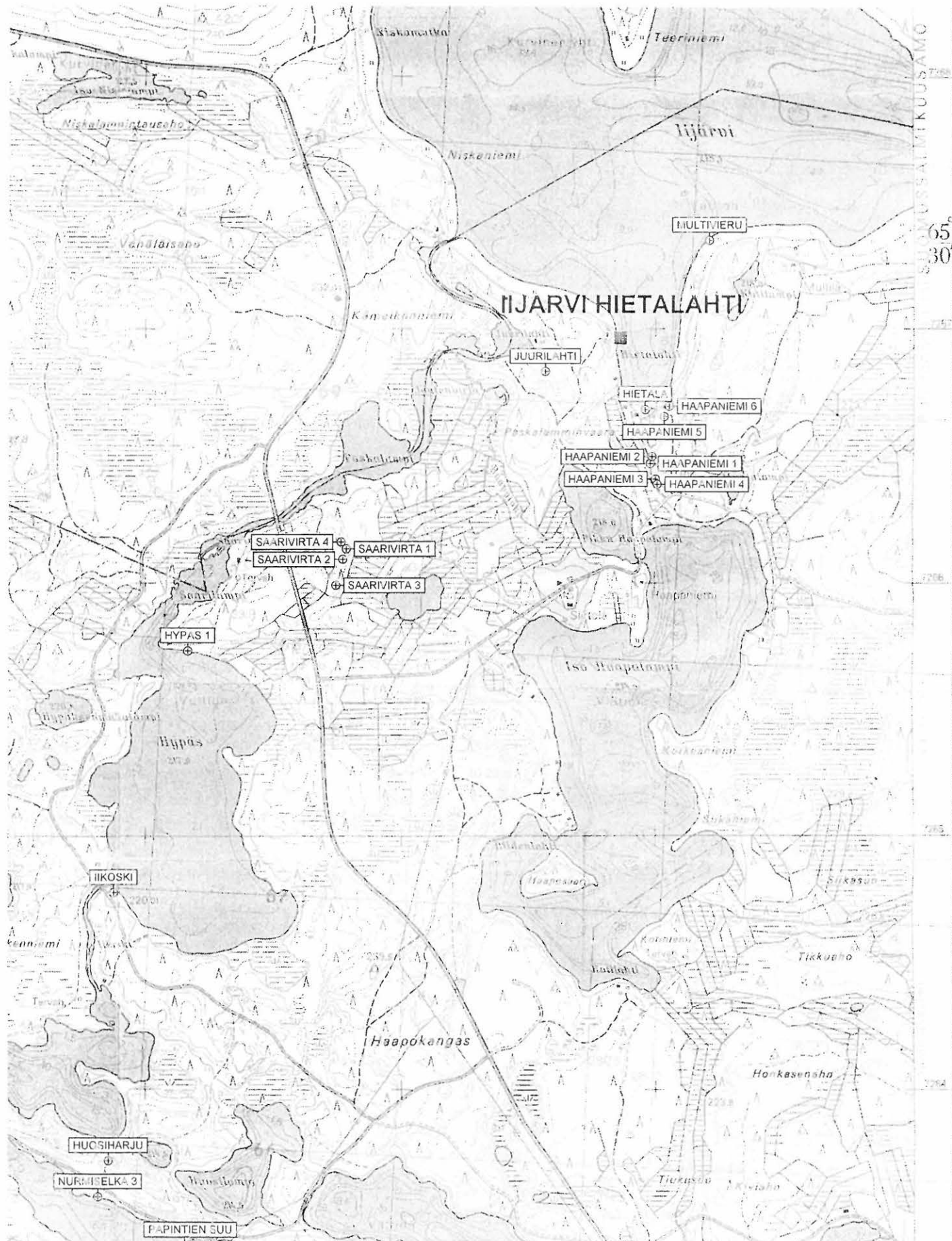
Inventointihavainnot kohteesta:

Mökin edustalla ja siitä etelään parin kymmenen metrin matkalla rantavedessä näkyi joitain kvartsi-iskoksia. Havaintojen teko rantavedestä oli vaikeaa. Mökin edustan kuluneessa maassa en havainnut mitään asuinpaikkaan viittaavaa.

Kopio tiekartasta GT 13 1996. 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 61 likoski

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010061
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7266983$, $I = 3615859$, $K = 218$
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 68 km

Inventointipäivä: 27.5.2005
Löydöt: Kvartsia, palanutta luuta, ei otettu talteen
Havaintomahdollisuudet: Melko huonot
Kohteen laajuus: 20 x ? metriä
Laajuuden arviointiperuste: (Huurteen) löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:36 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:
Matti Huurre 1960 inventointi, numero 61
Löydöt: KM 15061:1-4

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Paikka on vajaat 1,5 kilometriä luoteeseen Hossan opastuskeskuksesta, Iikosken eteläpuolella. Sijainti on kuvattu Matti Huurteen inventointikertomuksessa vuodelta 1960. Nykyään Kuusamon tie kulkee Hypäksen itäpuolitse, mutta vanha tie on edelleen käytössä, tosin se on melko huonokuntoinen. Tiessä on levike Iikosken sillan etelä- ja tien itäpuolella.

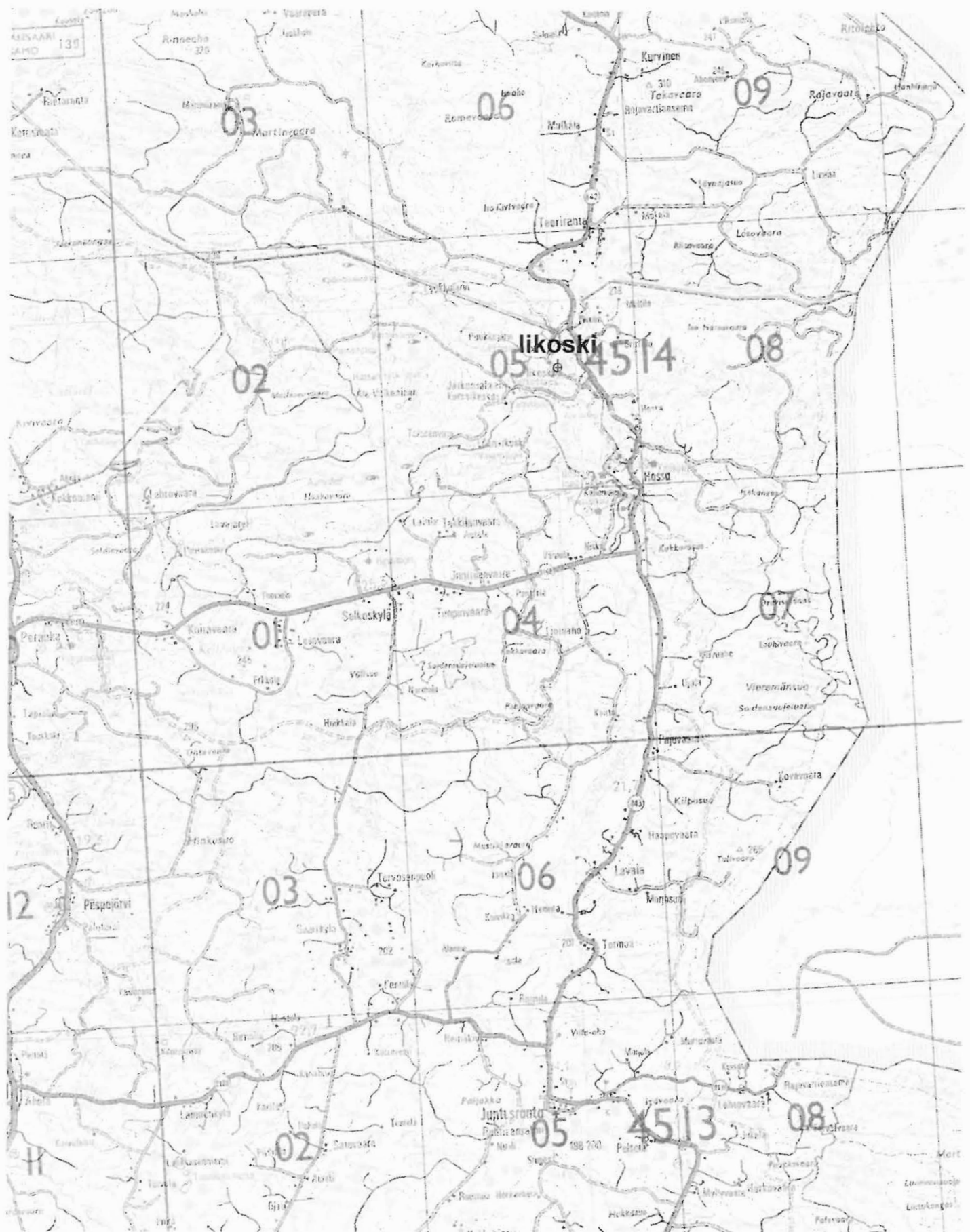
Iikosken pohjoispuolella ei enää ole leirintäaluetta, sen sijaan siellä on metsähallituksen keittokatos ja siihen liittyviä rakenteita. Kosken eteläpuoli on kasvanut täyteen nuorta havumetsää, lisäksi siellä oli katajaa, varpuja ja suopursua. Pysäköintilevikkkeen eteläreunan tasolta, 60 - 70 metriä koskesta on Huurteen kuvaaman caterpillarilla tehdyn hiekkakuopan eteläpää. Kyseessä on miltei kosken niskalle asti kulkeva viiden metrin levyinen ja metrin syvyinen ura. Sen pohjoispää on noin seitsemän metriä järven rannasta. Urakin on umpeenkasvanut, lisäksi sen pohjalla oli vettä.

Maa kosken eteläpuolella on melko muhkuraista, maaperä on hiekkaa, joukossa on myös kiviä. Kivien määrä tuntui lisääntyvän koskea kohti. Järven ranta oli kivikkoa. Tien ja kohteen välistä kulkee yksi Hossan ulkoalueen latu-urista.

Inventointihavainnot kohteesta:

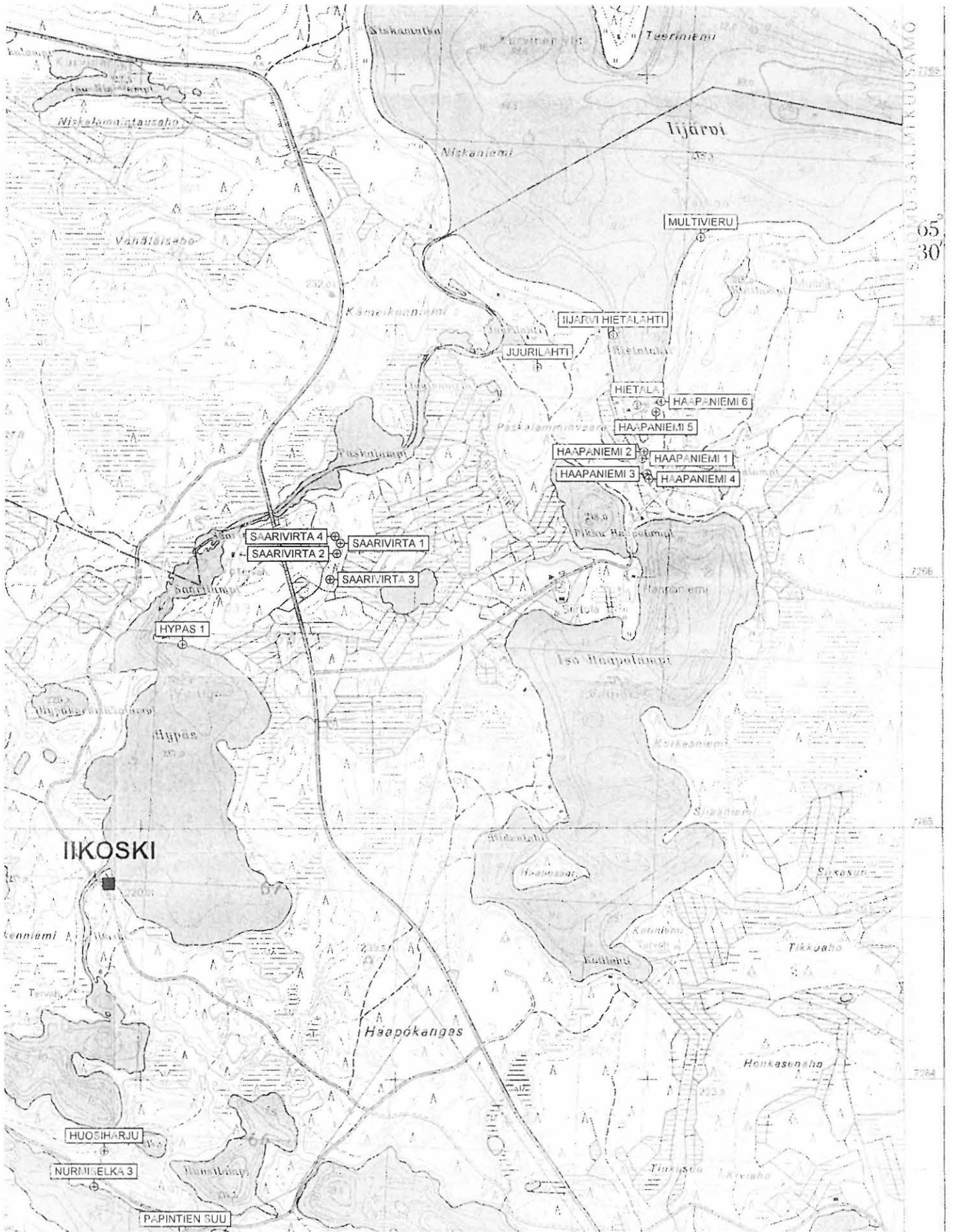
Kaivannon rannan puoleinen reuna oli paikoin auki, ja siinä näkyi joku kvartsi-iskos ja palaneen luun siru. Kaikesta päätellen kaivanto on tuhonnut pahoin asuinpaikkaa.

Outoa oli se, että kosken pohjoispuolelta ei nytkään löytynyt mitään esihistorialliseen asuinpaikkaan viittaavaa. Se tuntuu kuitenkin huomattavasti paremmin sopivan asumiseen. Tätä osoittaa jo siellä sijainnut leirintäalue ja nykyinen keittokatos. Lisäksi kulunutta maata saattoi tarkastella melko laajalta alueelta.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 62 Torkonluikea

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010062
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: P = 7266941, I = 3614050, K = 220
Kylä: valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 67 km

Inventointipäivä: 21.9.2005
Löydöt: Kvartsia, ei otettu talteen
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: Noin 4 metrin pituinen alue?
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:44,45 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

Matti Huurre 1960 inventointi, numero 62.
Löydöt: KM 15057:1-8, Kvartsiesineitä (7 kpl), kvartsi-iskoksia (29 kpl)

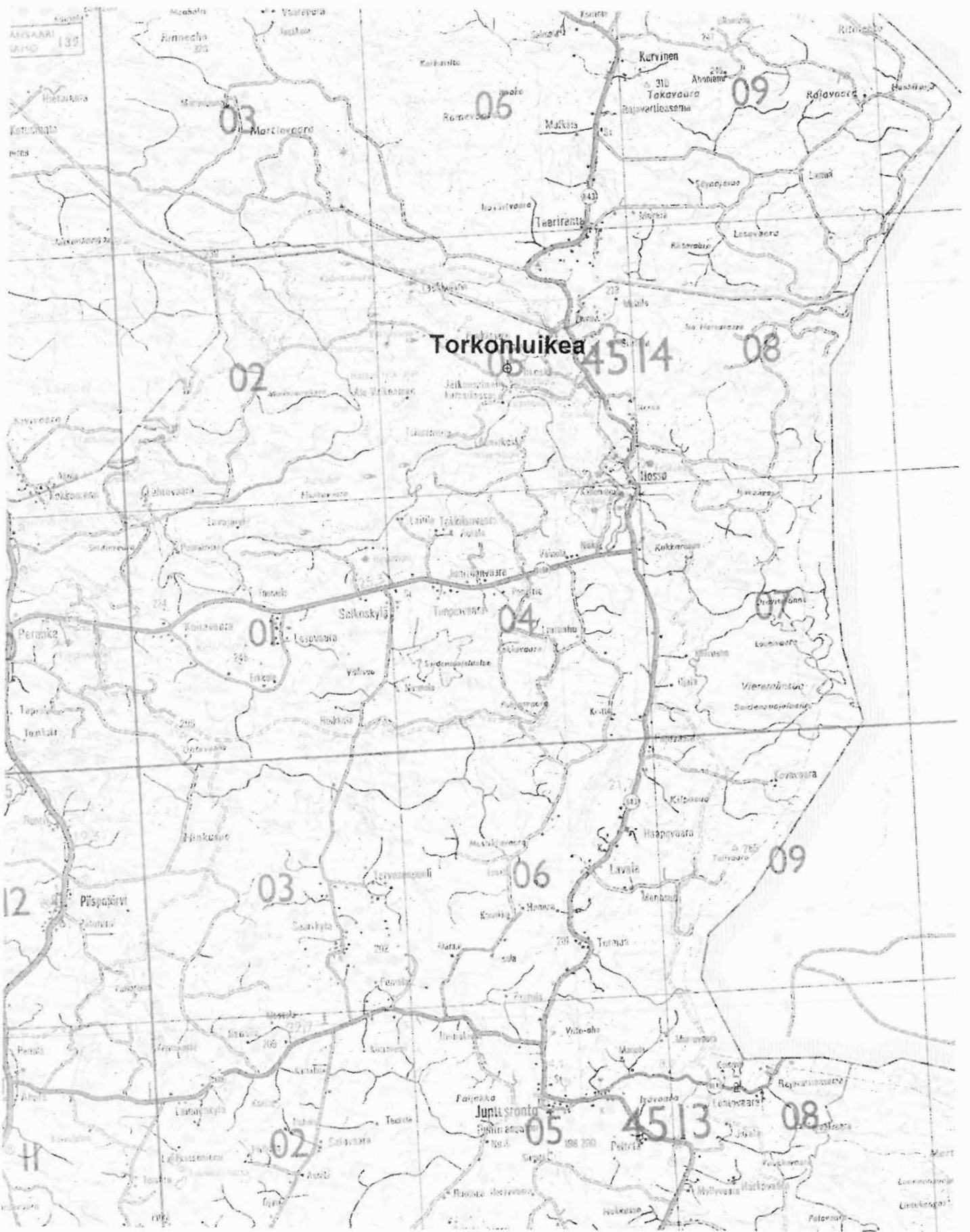
Matti Huurre 1974 tarkastus
Löydöt: KM 19542. Kvartsi-iskoksia (11 kpl)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta 3,0 km länsiluoteeseen, Huosiusjärven ja Syvä-Hoiluan välisen 0,3 kilometrin pituisen joenpätkän, Torkonluikean itärannalla. Joki virtaa Syvä-Hoiluasta ensin itäkaakkoon, suunnilleen puolivälissä se tekee mutkan ja kääntyy etelään. Joen itärannalla on korkea ja jyrkkä hiekkatörmä, sen päällä on retkeilyalueen reitistöön kuuluva polku. Kohde on polulla noin 20 metriä mutkasta pohjoiseen. Maasto on kuivaa kangasta, maaperä hiekkaa, jossa on joukossa jonkin verran kiviäkin.

Inventointihavainnot kohteesta:

Polulla oli näkyvissä joitain kvartsi-iskoksia noin neljän metrin matkalla. Törmässä en havainnut löytöjä.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 63 Hoikkasaari

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010063

Tyyppi: 1) Asuinpaikka
2) Kuoppajäännöksiä
Rauhoitusluokka: II

Ajoitus: 1)Kivikausi, 2) ?

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA

Koordinaatit: P = 7263172, I = 3617843, K = 214

Kylä: valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 64,5 km

Inventointipäivä: 30.5.2005

Löydöt: Kvartsia, ei otettu talteen

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Kohteen laajuus: 300 x 50 metriä

Laajuuden arviointiperuste: Löydöt, kuopat

Valokuvat: KaiM 7111:3 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

Matti Huurre 1960 inventointi, numero 63

Aiemmat löydöt: KM 15058:1-7 Kvartsikaapimia (2 kpl), kvartsiesineitä (4 kpl), kvartsi-iskoksia (11 kpl)

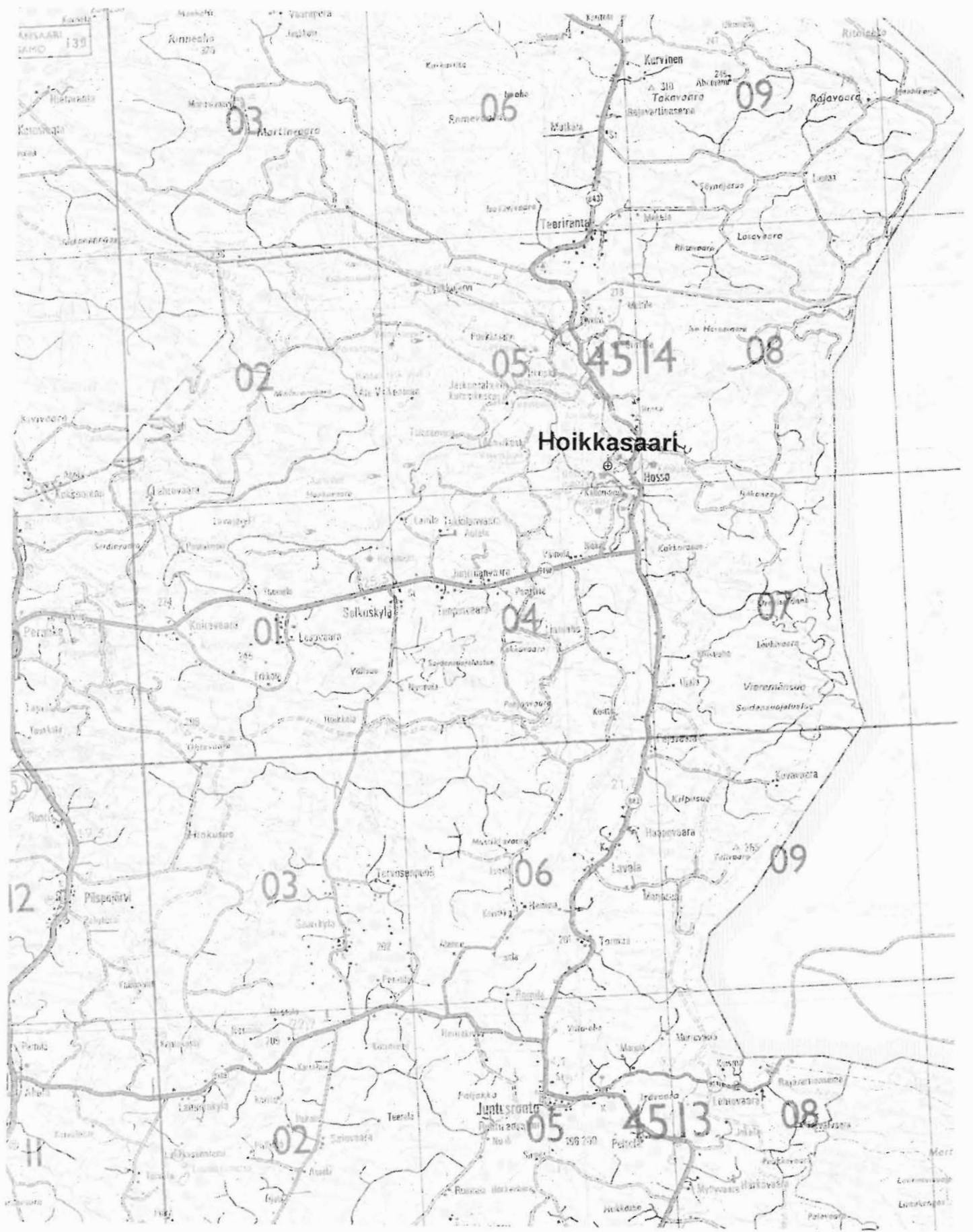
Sijainnin ja maaston kuvaus:

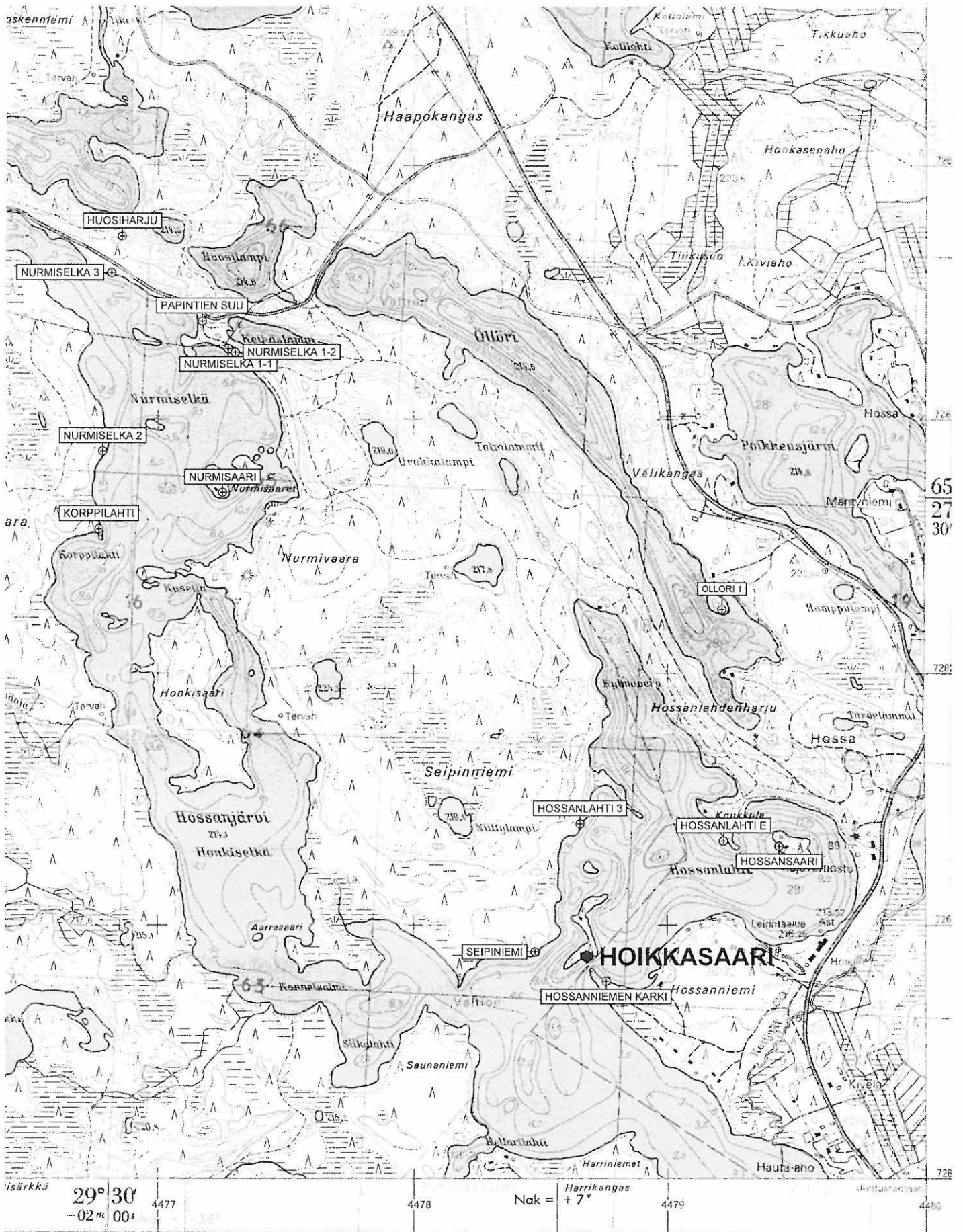
Kohde sijaitsee 2,9 kilometriä eteläkaakkoon Hossan opastuskeskuksesta. Kyseessä on Seipiniemen ja Hossanniemen välissä oleva saari. Huurre on kuvaillut saaren ja sen sijainnin vuoden 1960 inventointikertomuksessa. Huurteen käynnin jälkeen saareen on rakennettu mökki ja siihen liittyvä ulkorakennus saaren korkeimmalle kohdalle, Z:n muotoisen saaren ylempään mutkaan.

Inventointihavainnot kohteesta:

Huurteen mainitsemat kuopat saaren lounaisosan harjulla ovat edelleen tallella. Saaren matalasta keskiosasta on pintakasvillisuus kulunut pois ja polulla on näkyvissä kvartsia ja palanutta kiveä. Kvartsia on polulla mökille päin mentäessä, mutta ei enää aivan mökin lähellä. Muualla en havainnut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa, vaikka Huurteen löytöjen perusteella yritin tutkia varsinkin pohjoispäätä erityisen tarkasti. Korkealla olleen veden vuoksi saaren rantoja ei pystynyt tarkastamaan. Molempien inventointien tulokset yhdistämällä voi silti sanoa, että miltei kaikista saaren osista on havaittu merkkejä muinaisjäännöksestä.

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 64 Seipiniemi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010064
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7263163$, $I = 3617643$, $K = 214$
Kylä: valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 64,5 km

Inventointipäivä: 30.5.2005
Löydöt: Kvartsia ja palanutta luuta, ei otettu talteen
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: 50 x ? metriä
Laajuuden arviointiperuste: Matti Huurteen löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:2 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

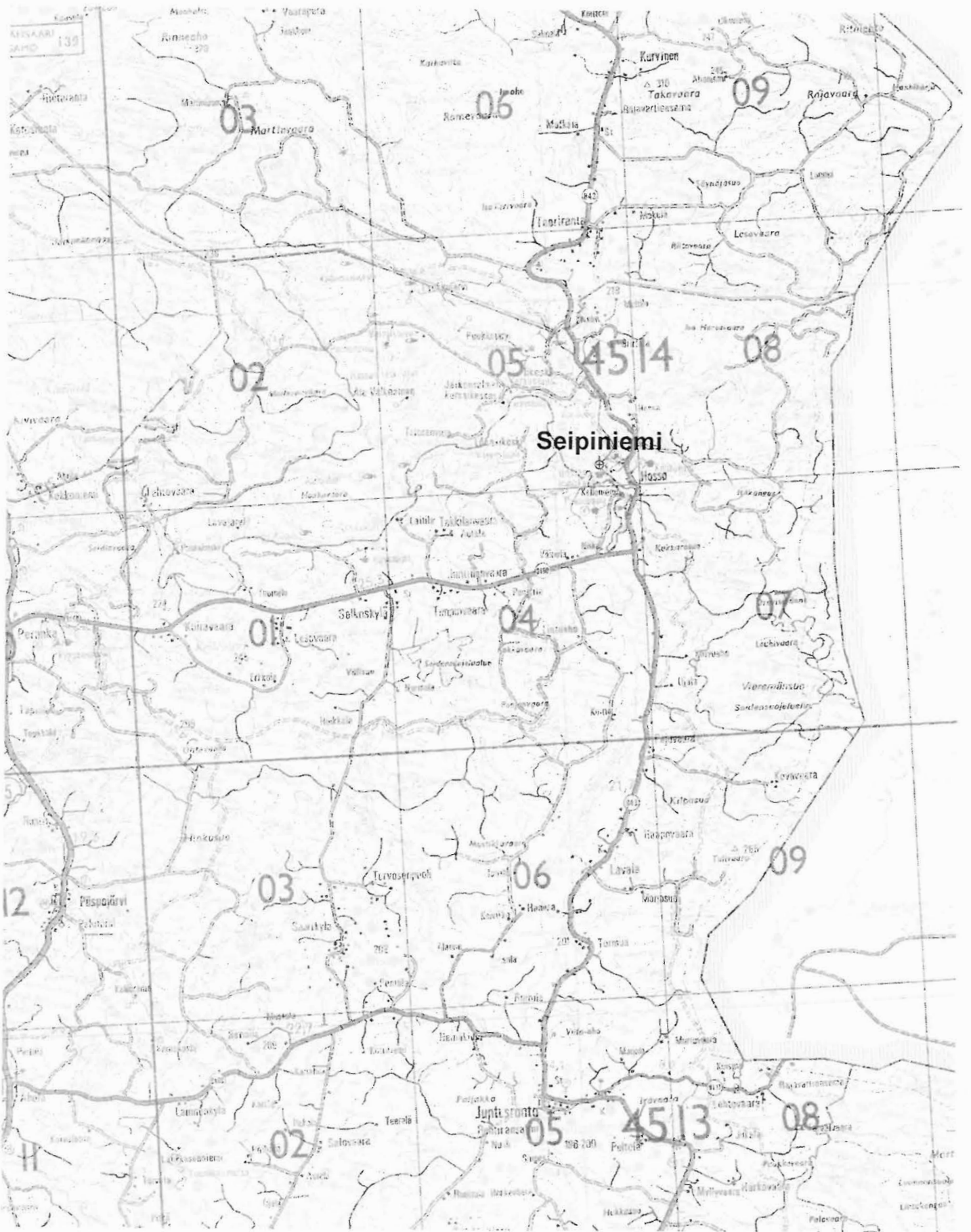
Matti Huurre 1960 inventointi, numero 64 (nimellä Hossanlahti W)
Löydöt: KM 15060:1-10 Palanutta luuta (11 sirua), sädekiviliuskeiskos, kvartsiesineitä (3 kpl), kvartsikaapimia (4 kpl), kvartsi-iskoksia (50 kpl)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee vajaat 2,9 kilometriä eteläkaakkoon Hossan opastuskeskuksesta, Seipiniemen kaakkoisimmassa kulmassa, kohdassa, jossa itä - länsi -suuntainen ranta kääntyy pohjoiseen. Sijainti on kuvattu Huurteen inventointikertomuksessa vuodelta 1960.

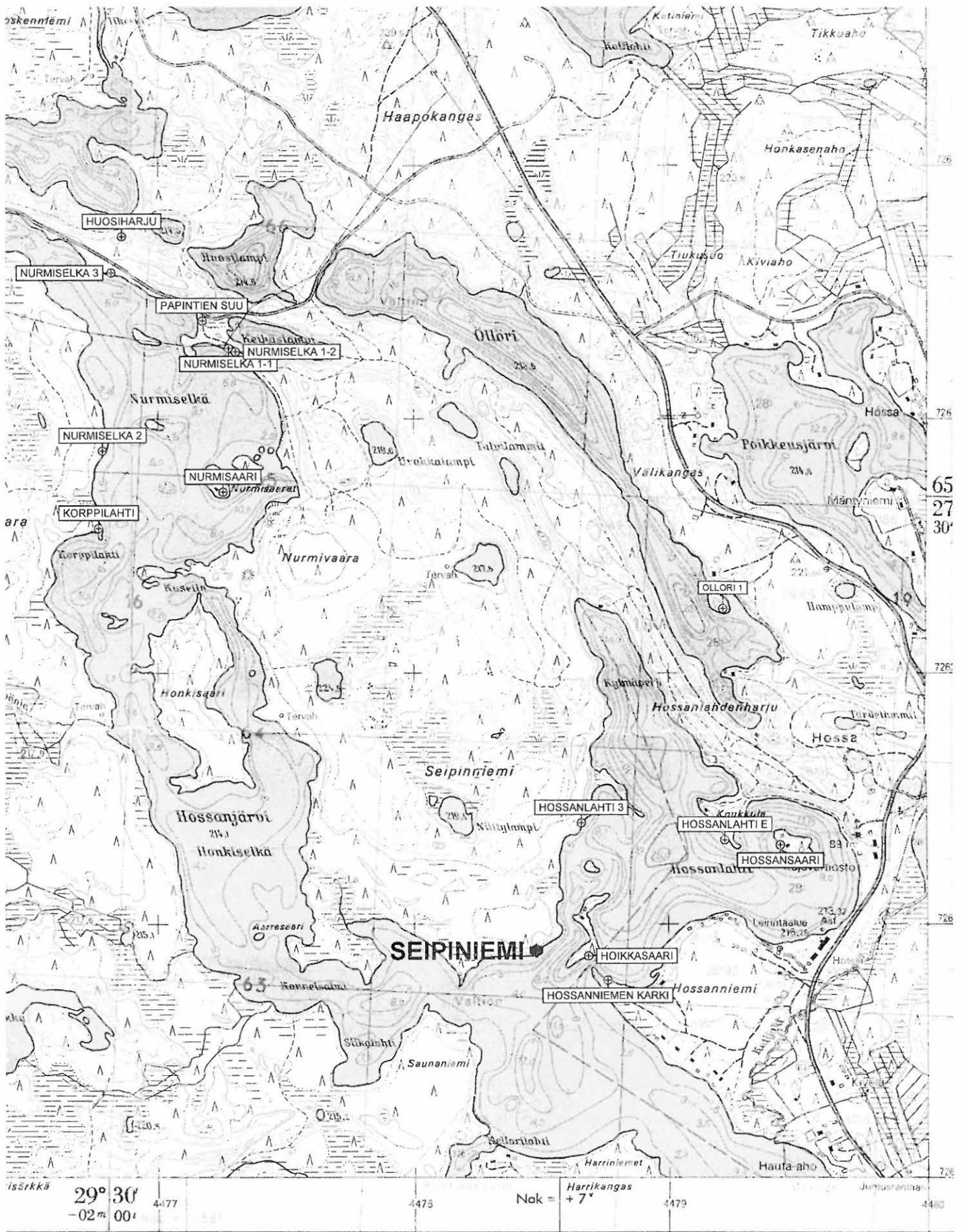
Inventointihavainnot kohteesta:

Kohteessa ei ollut selvästikään tapahtunut muutoksia Huurteen inventoinnin jälkeen. Niemen kärjen eteläreuna oli nyt auki ja siinä oli näkyvillä kvartsia ja palanutta kiviä.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 65 Hossanlahti E

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010065
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7263658$, $I = 3618361$, $K = 215$
Kylä: Ruhtinansalmi
Kiinteistötunnus: 777-409-0028-0100 (luoteispää), 777-409-0028-0025 (kaakkoispää)
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 65 km

Inventointipäivä: 31.5.2005
Löydöt: Kvartsia, ei otettu talteen
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: 0,2 km pituinen alue
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:6 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

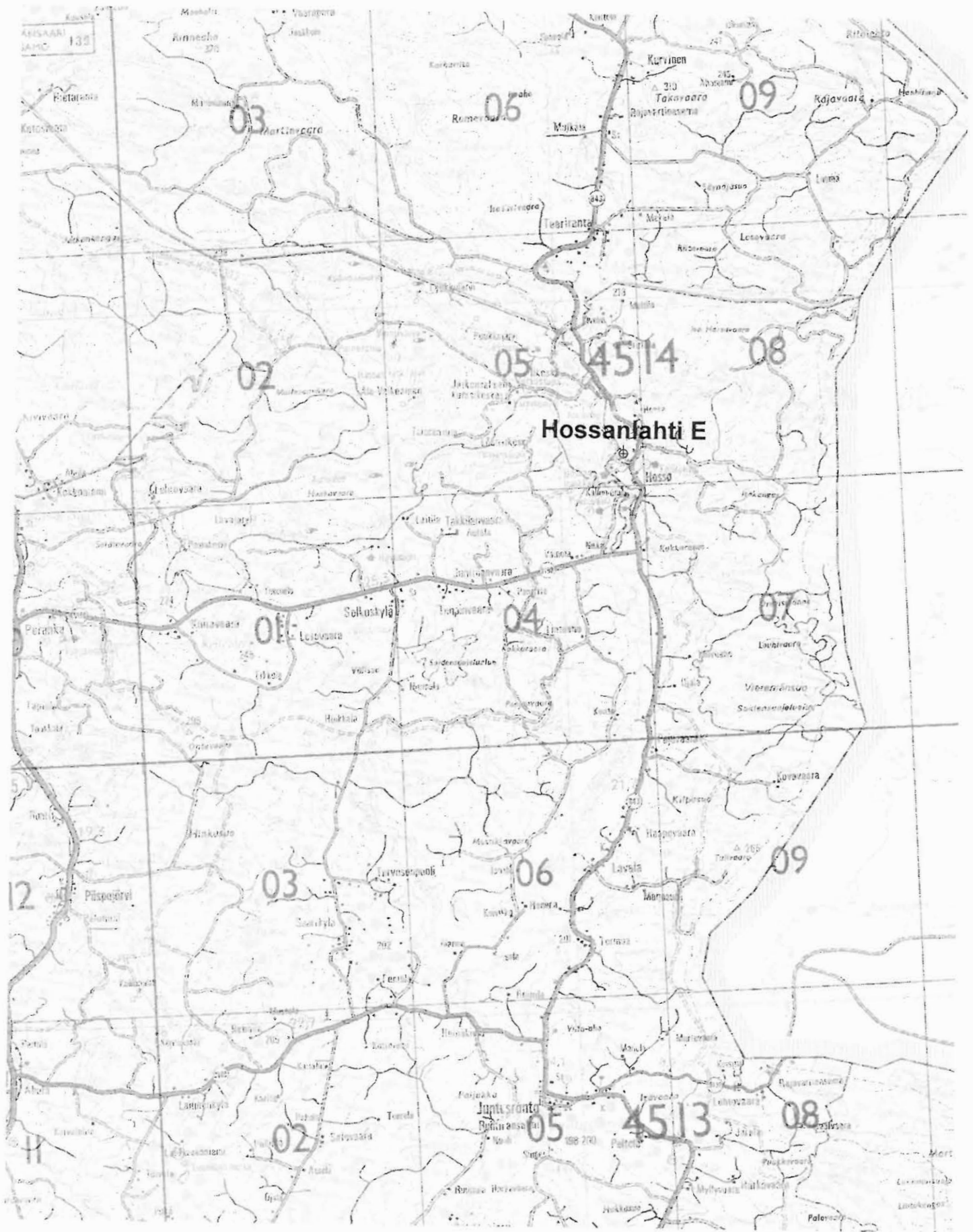
Matti Huurre 1960 inventointi, numero 65 (nimellä Hossanlahti O)
Löydöt: KM 15059:1-6 KM Palanutta luuta (1 kpl), kvartsikaapimia (2kpl), kvartsiesineitä (2 kpl), kvartsi-iskoksia (9 kpl)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohteen sijainti on kuvattu Matti Huurteen inventointikertomuksessa vuodelta 1960. Kohteen inventointinnumero on siinä 65 ja nimi Hossanlahti O. Paikka on 2,6 km eteläkaakkoon Hossan opastuskeskuksesta. Peruskartassa niemen kohdalla on nimi Koukkula. Niemen 0,2 km pitkä, korkea kärki vyöryy jatkuvasti. Kärjen luoteispäähän on Huurteen inventoinnin jälkeen rakennettu kesämökki, törmän päällä kaakossa on pahoin rapistunut kömmänä.

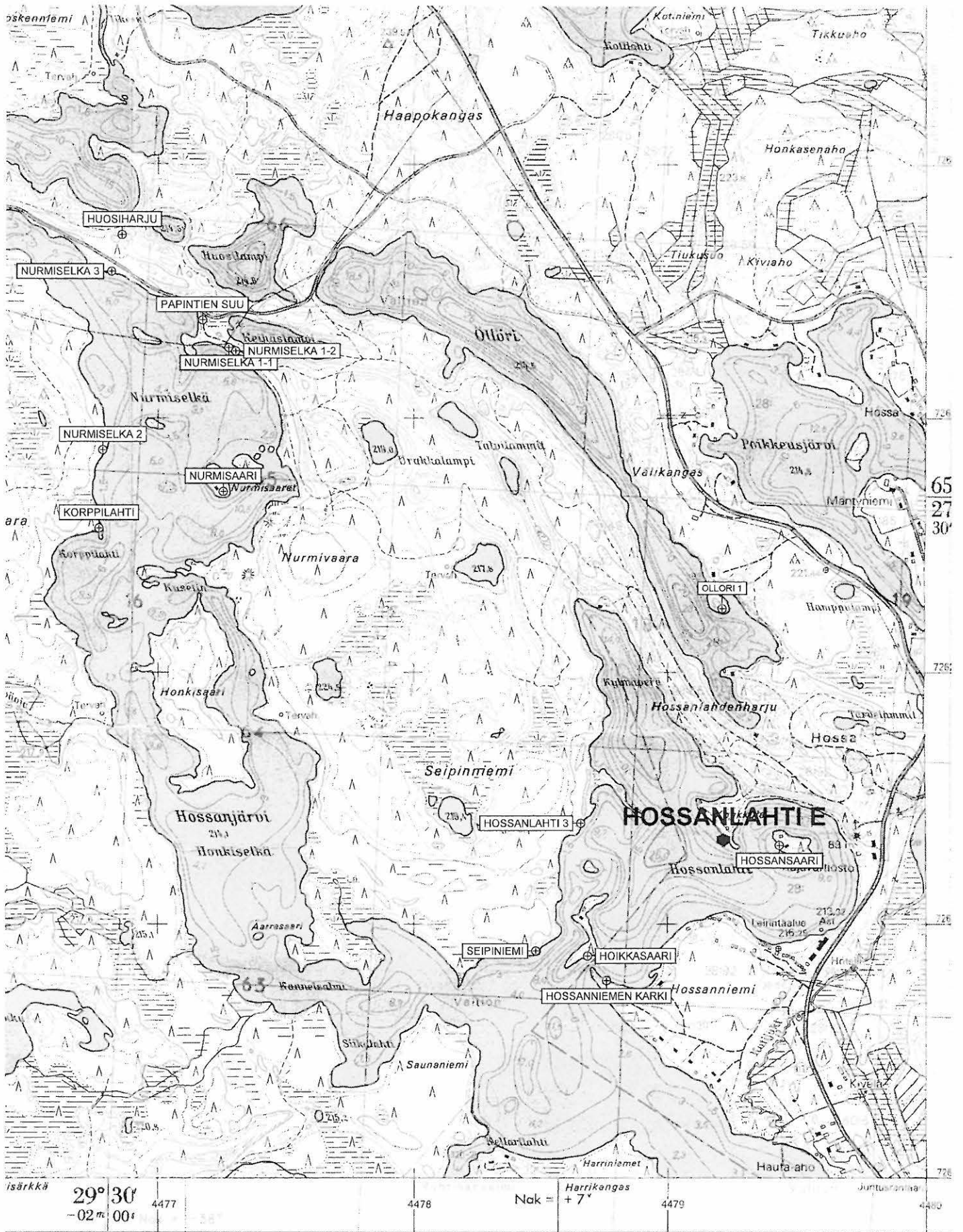
Inventointihavainnot kohteesta:

Kuljin melko nopeasti kohteen törmän juurelta ja sen päältä. Törmän juurella oli iskos lähellä kumpaakin päätä ja lisäksi myös keskivaiheilla. Törmän päällä en havainnut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Huurteen löydöt tulivat luoteiskärjen läheltä, joten kesämökki lienee tuhonnut kohdetta pahoin.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 94 Mykräniemi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010065
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: P = 7265949, I = 3615167, K = 215
Kylä: valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 66,5 km

Inventointipäivä: 26.5.2005
Löydöt: Kvartsia, palanutta luuta, ei otettu talteen
Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset
Kohteen laajuus: (200 x ? m)
Laajuuden arviointiperuste: (Löydöt)
Valokuvat: KaiM 7111:28, 29, 32 (mvnegatiivi), 62, 63 (väridia)

Aiemmat tutkimukset:

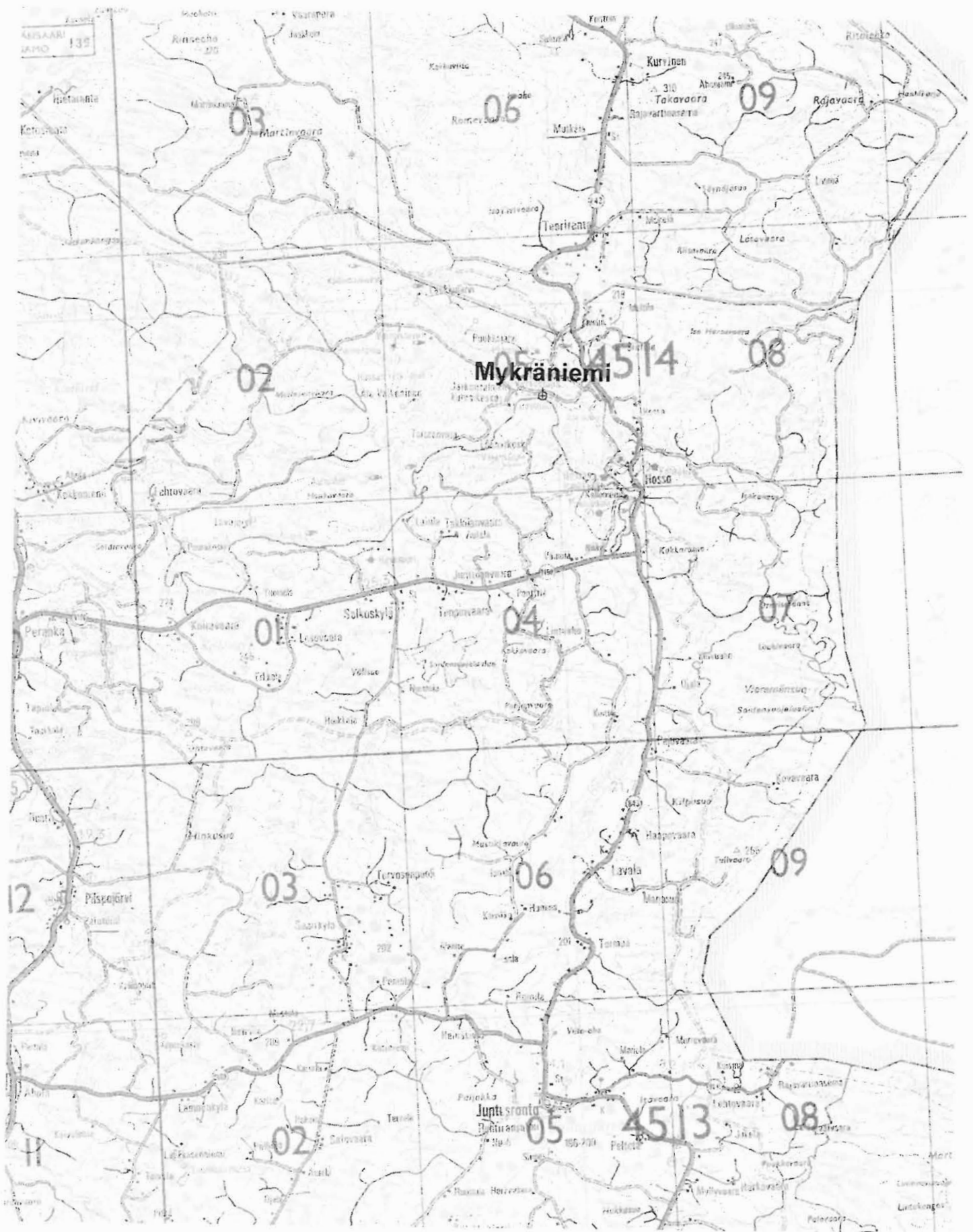
Matti Huurre 1975 tarkastus (ei kertomusta?)
Löydöt: KM 20502:1-2. Nro 1, kvartsi-iskoksia (13 kpl), nro 2, palanutta luuta

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 1,7 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länteen, Hossanjärven Nurmiselän ja Kenttäjärven välisen Mykräsalmen pohjoisrannalla olevassa Mykräniemessä, sen länsirannalla. Kyseessä on melko tasainen niemi, joka kasvaa harvaa mäntymetsää, aluskasvillisuutena on puolukkaa ja sammalta Kärjessä on Vilho Taavetti Saarelaisen muistokivi. Rannassa on parin metrin korkuinen melko jyrkkä törmä. Kärjessä törmä on hieman korkeampikin. Idässä törmä on kasvanut umpeen, lännessä se on avoin. Maaperä alueella on kivetöntä hiekkaa.

Inventointihavainnot kohteesta:

Muinaisjäännösluetteloon on asuinpaikka merkitty Huurteen vuoden 1974 tarkastuksen perusteella niemen itärannalle. Siellä en havainnut mitään asuinpaikkaan viittaavaa, sen sijaan avoimessa länsitörmässä oli kvartsi-iskoksia ja palaneita luunsiruja paikoin varsin runsaastikin. Löytöihin liittyi myös värjäätynyttä maata.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 95 Romppanen

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010095

Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA

Koordinaatit: $P = 7265930, I = 3614367, K = 215$

Kylä: valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 66 km

Inventointipäivä: 27.5.2005

Löydöt: Kvartsia, ei otettu talteen

Havaintomahdollisuudet: Melko hyvät, pintakasvillisuus kulunut pois

Kohteen laajuus: 50 x 10 metriä

Laajuuden arviointiperuste: Löydöt

Valokuvat: KaiM 7111:33, 34 (mvnegatiivi), 64 (väridia)

Aiemmat tutkimukset:

Matti Huurre 1975 tarkastus (ei kertomusta?)

Löydöt: KM 20504:1-6. Nro 1: Piikaavin, nro 2: sädekiviliuskeiskoksia (3 kpl), nro 4: kvartsikaavin, nro 5: kvartsiesine, nro 6: palanutta luuta, nro 6: kvartsi-iskoksia (55 kpl). Tarkastusmatkalla oli mukana myös Martti Manner

Sijainnin ja maaston kuvaus:

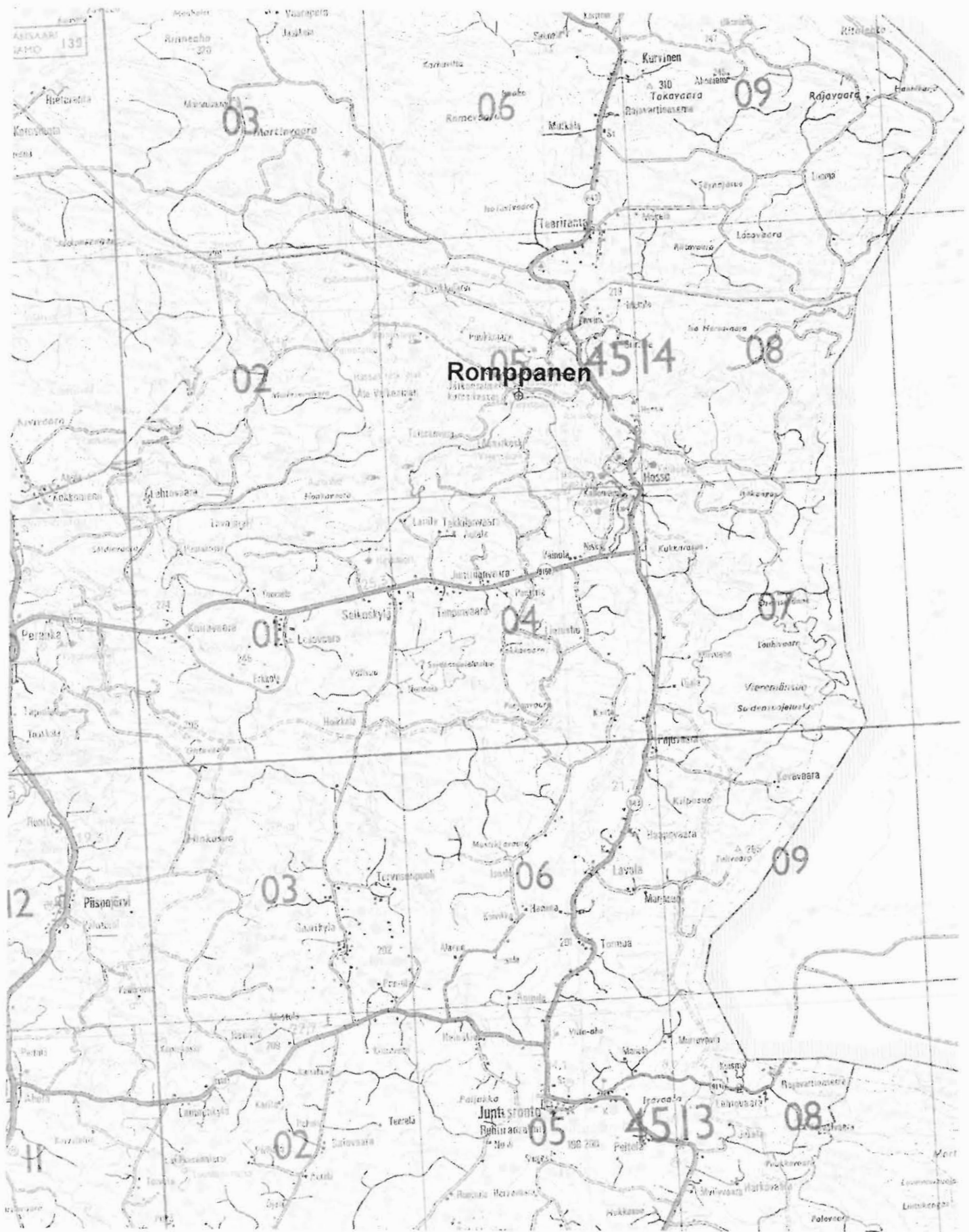
Kohde sijaitsee 2,5 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länteen, Kenttäjärven (= Kenttjärven) pohjoisrannalla, Huosivirran sillasta noin 250 metriä etelälounaaseen olevassa Säijynniemessä.

Niemen tyveen tulee Jatkonsalmen tieltä pieni hiekkatie. Niemi on vajaan 0,1 kilometrin pituinen, mutta vain toistakymmentä metriä leveä. Sen suunta on itäkaakko. Niemessä on kesämökki siihen kuuluvine ulkorakennuksineen. Maa on kulunutta, mutta paljolti havunneulasten peitossa. Maaperä on kivetöntä hiekkaa, niemessä hiekan joukossa on kiviäkin.

Inventointihavainnot kohteesta:

Mökin vieressä oli maassa havujen joukossa näkyvissä pari kvartsi-iskosta. Niemen tyvessä oli punertavaa hiekkaa ja tien päässä kvartsi-iskoksia vähän runsaamminkin. Kvartseja oli ainakin 40 metrin päähän mökistä. Tein ympäristöön joitain koepistoja lapiolla, mutta niissä en havainnut mitään asuinpaikkaan viittaavaa.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 97 Jatkonjärvi 1

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010097

Ajoitus: kivikausi

Tyyppi: asuinpaikka

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA

Koordinaatit: $P = 7264976$, $I = 3614092$, $K = 215$

Kylä: valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 65 km

Inventointipäivä: 1.6.2005

Löydöt: -

Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset

Kohteen laajuus: 50 x ? metriä

Laajuuden arviointiperuste: Aiemmat löydöt

Valokuvat: -

Aiemmat tutkimukset:

Matti Huurre 1974 tarkastus (ei kertomusta?)

Löydöt: KM 19543:1-8. Nrot 1-5 kvartsikaapimia, nrot 6-7 kvartsiesineitä, nro 8 kvartsi-iskoksia (26 kpl).

Tarkastusmatkalla oli mukana myös Martti Manner

Matti Huurre 1975 tarkastus (ei kertomusta?)

Löydöt: KM 20505:1-3. Nro 1 kvartsikaavin, nro 2 palanutta luuta (2 sirua), nro 3 kvartsi-iskoksia (34 kpl).

Tarkastusmatkalla oli mukana myös Martti Manner

Matti Huurre 1980 tarkastus (ei kertomusta?)

Löydöt: KM 20791:1-3. Nro 1 kvartsikaavin, koko: 29 x 25 x 13 mm, nro 2 kvartsikaavin, koko: 21 x 18 x 7 mm, nro 3 kvartsi-iskoksia (7 kpl).

Tarkastusmatkalla oli mukana myös Martti Manner

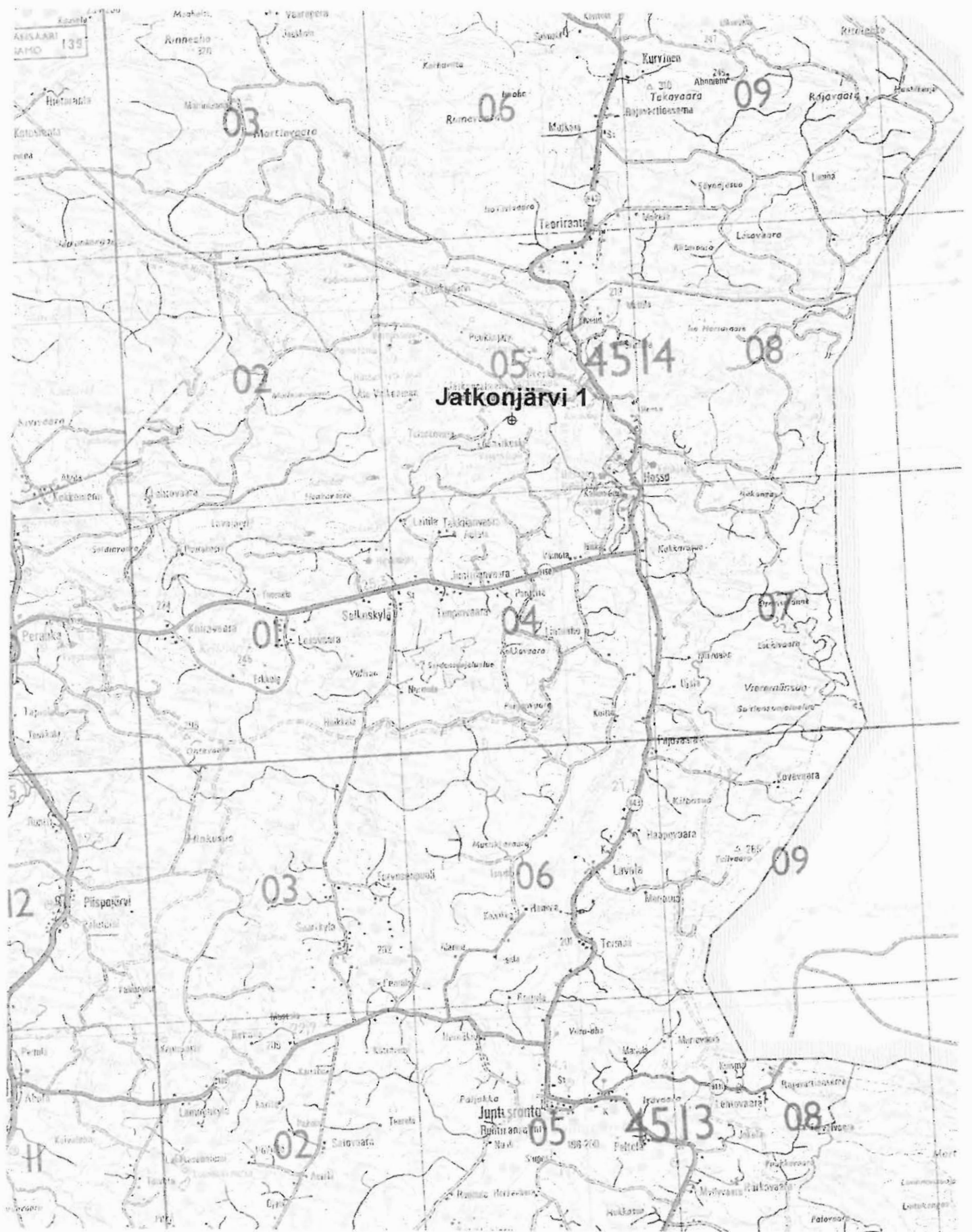
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee kolme kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länsilounaaseen ja runsaat 0,5 kilometriä Jatkonsalmen kämpäkartanosta etelään, Jatkonjärven koillisosaan etelästä laskevan kaivetun metsäojan varressa. Järven rantaan on matkaa aiempien löytötietojen mukaan 50 - 100 metriä. Oja on täällä kolmisen metriä syvä, veden syömät seinämät ovat jyrkät ja sortuneet. Paikoin esillä on hiekka, paikoin seinämät ovat turpeen peitossa. Maasto on muhkuraista ja paikka kasvaa nuorta mäntyä, koivua ja katajaa, aluskasvillisuutena on sammalta ja ruohoa. Noin 25 metriä paikasta pohjoiseen ojassa on pieni putous. Maaperä on miltei kivetöntä hiekkaa.

Inventointihavainnot kohteesta:

Huurteen ilmoittamien koordinaattien mukaisessa paikassa ojassa oli joitain palaneelta vaikuttavia kiviä. Aiempia löytöjä on melko runsaastikin, mutta nyt en onnistunut löytämään muuta asuinpaikkaan viittaavaa. Paikka tuntui poikkeukselliselta. Koska kyseessä on kaivettu oja, ei tässä ennen ole ollut aivan vieressä vesipaikkaa. Maasto on melko tasaista rantaa kohti, ranta tuskin on ollut aiemmin lähempänä. Hiekka tosin on kivikautisille asuinpaikoille tyypillistä ja tästä Jatkonsalmi 2:ta kohti meni matala harjanne, joka sinänsä sopii hyvin asuinpaikaksi. Tein harjantalle näiden kahden kohteen väliin runsaasti koepistoja, mutta mitään muinaisjäännökseen viittaavaa en havainnut.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 98 Jatkonjärvi 2

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010098
Ajoitus: kivikausi

Tyyppi: asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7264807, I = 3613900, K = 215$
Kylä: valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 65 km: -

Inventointipäivä: 1.6.2005
Löydöt: -
Kohteen laajuus: ?
Laajuuden arviointiperuste: -
Valokuvat: -

Aiemmat tutkimukset:

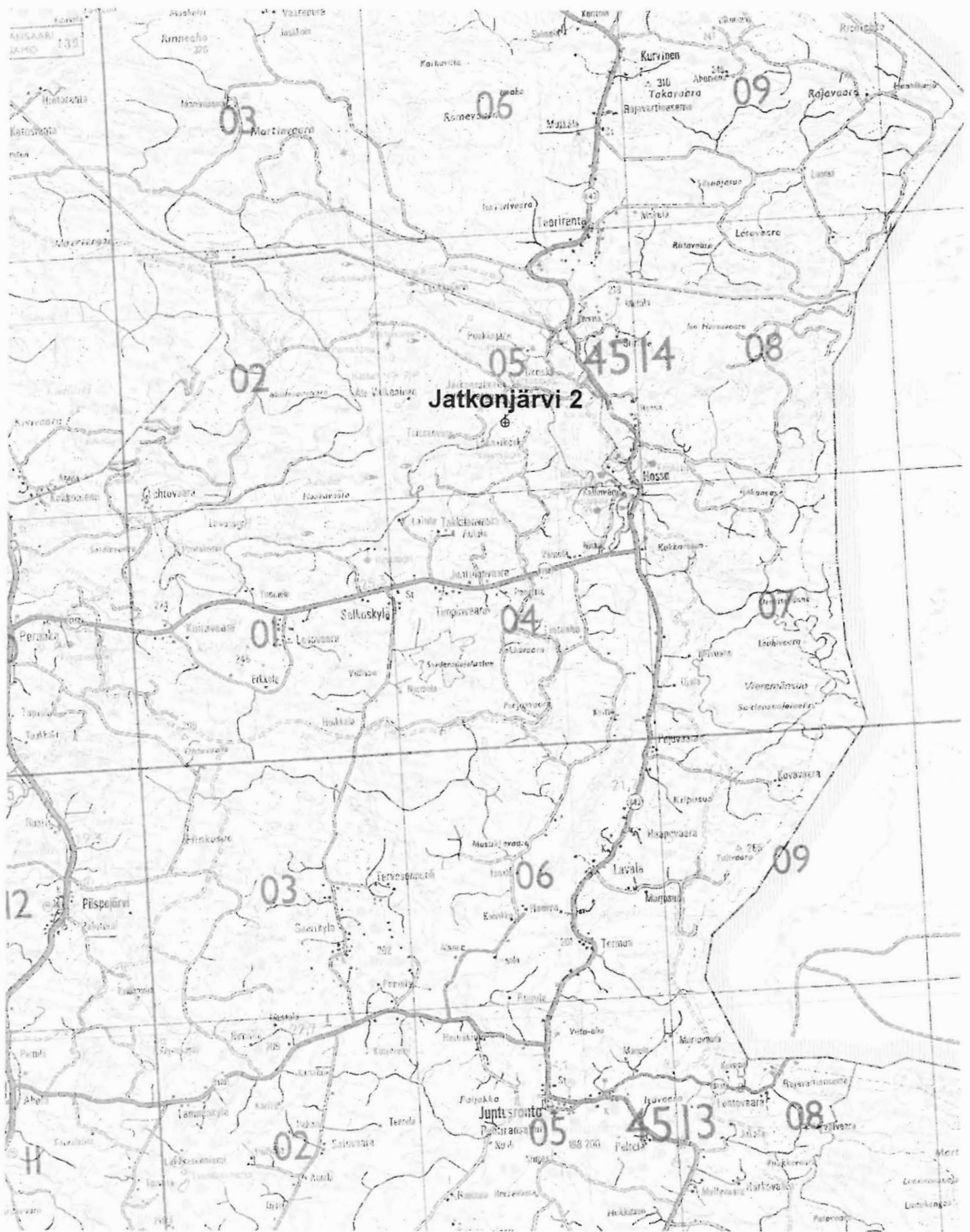
Matti Huurre 1974, tarkastus (ei kertomusta?)
Löydöt: KM 19544Kvartsiesine (talta?)
Tarkastusmatkalla oli mukana myös Martti Manner

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 3,2 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länsilounaaseen ja 0,7 kilometriä Jatkosalmen kämppäkartanosta etelään, järven rannasta 0,1 kilometrin päässä. Paikka on suoperäistä sekametsää. Huurteen mainitsema kaivettu oja on matala ja sen reunat umpeen kasvaneet.

Inventointihavainnot kohteesta:

En onnistunut tarkemmin paikallistamaan Huurteen tarkoittamaa kohtaa. Kaivelin ympäristöön lukuisia koepistoja, mutta niissä oli vain puhtaalta vaikuttavaa hiekkaa. Kohta on asuinpaikaksi outo, koska ranta on melko kaukana. Tässä asiassa tuskin on tapahtunut muutoksia. Kohti Jatkonjärvi 1:tä menee matala hiekkaharjanne, joka muuten sopisi hyvin asuinpaikaksi. Tein siihen näiden kahden kohteen väliin lapiolla runsaasti koepistoja, mutta mitään muinaisjäännökseen viittaavaa en löytänyt.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 99 Lipposenniemi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010099
Ajoitus: kivikausi

Tyyppi: asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7264005$, $I = 3610113$, $K = 200$
Kylä: valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 63,5 km

Inventointipäivä: 6.6.2005
Löydöt: Kvartsia, ei otettu talteen
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: noin 0,4 km pituinen alue
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:11 (mvnegatiivi); 56 (väridia)

Aiemmat tutkimukset:

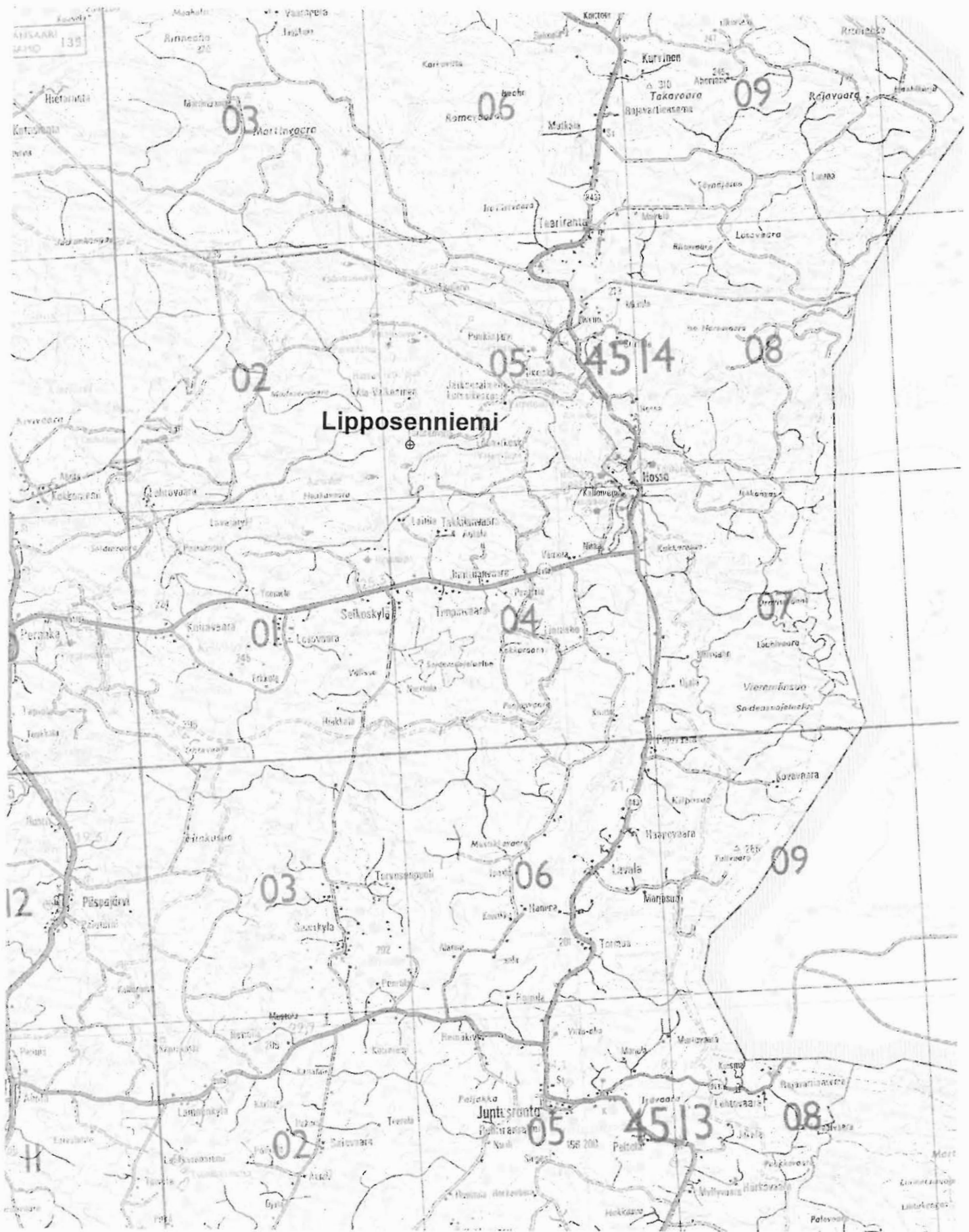
Matti Huurre 1974, tarkastus (ei kertomusta?)
Aiemmat löydöt: KM 19545:1–2. Nro 1 saviastinpala, varhaista kampakeraamiikkaa, nro 2 kvartsi-iskoksia (14 kpl)
Tarkastusmatkalla oli mukana myös Martti Manner

Sijainnin ja maaston kuvaus:

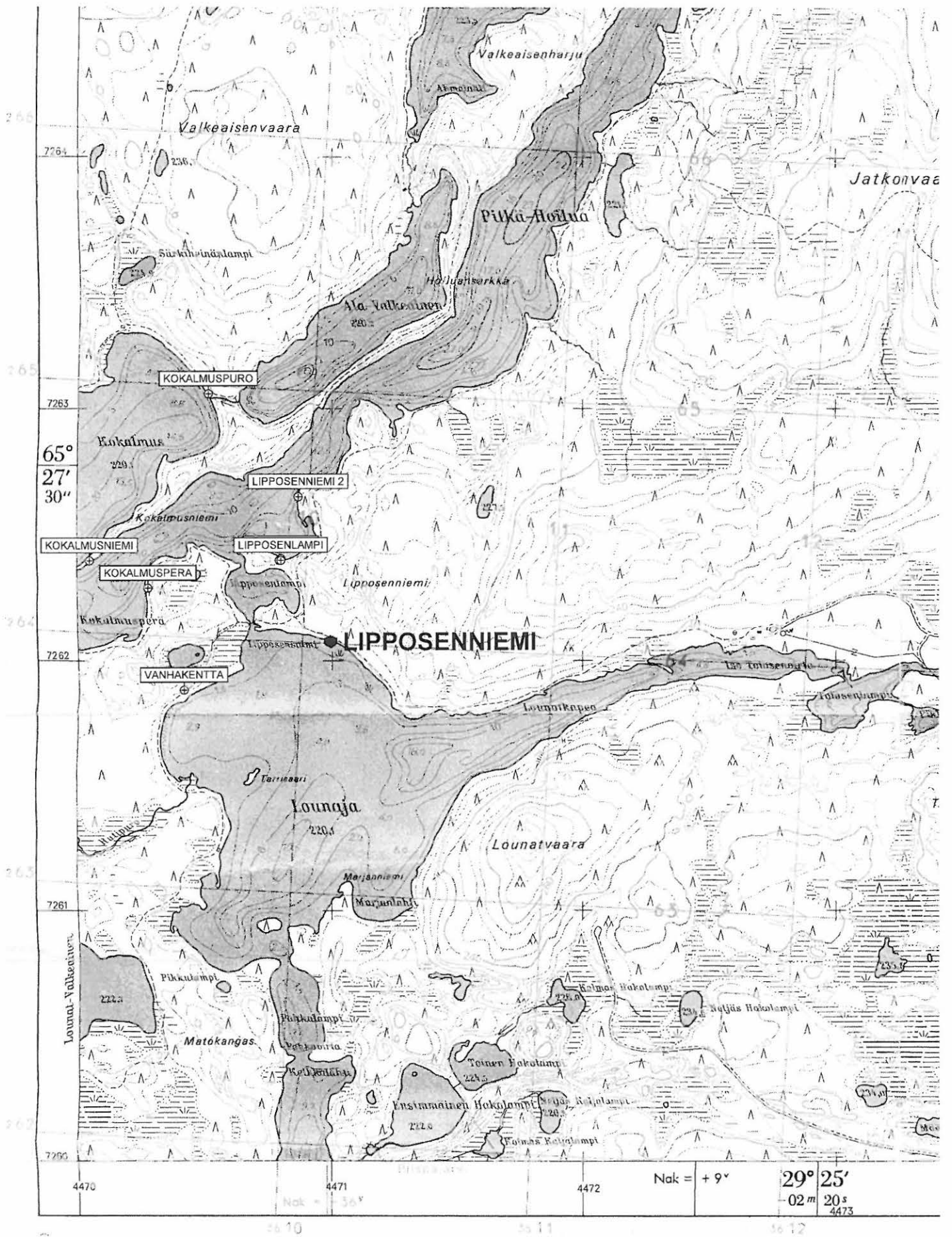
Kohde sijaitsee seitsemän kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länsilounaaseen, Lounajan koillisrannalla, Lipposensalmen itäpuolella. Kohteen luoteispäässä on metsähallituksen laavu. Luoteessa on matalaa hiekkarantaa, vesirajassa hiekka on veden liikuttelemaa, takana on matalaa, muhkuraista maata. Kaakkoa kohti mentäessä maa nousee ja rannassa on törmä, joka on paikoin avoin. Törmä on enimmillään arviolta nelisen metriä korkea, puolen kilometrin päässä laavusta olevaa niemen kärkeä kohti se jälleen madaltuu ja hiekkaranta muuttuu niemen länsiosassa olevan muhkuran kohdalla kivikoksi. Myös rannan takana mäntykangas muuttuu kuusikoksi, vaikka rannassa onkin parinkymmenen metrin levyinen vyöhyke mäntymetsää.

Inventointihavainnot kohteesta:

Laavun kohdalla en havainnut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Kauempana oli törmän päällä polulla ja törmässä siellä täällä yksittäisiä iskoksia ja jokunen palanut kivi miltei kivikkoiseen niemeen asti.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 120 Jatkonsalmi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010120
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka?
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: P = 7265517, I = 3614107, K = 214
Kylä: valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 66 km

Inventointipäivä: 27.5.2005
Löydöt: Kvartsia, ei otettu talteen
Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset
Kohteen laajuus: Vajaan 0,1 km pituinen alue
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:31 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

Matti Huurre 1978, tarkastus (ei kertomusta?)
Löydöt: kvartsia (ei otettu talteen?)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 2,8 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länteen, Kenttäjärven (= Kenttjärven) ja Jatkonjärven välisen Jatkosalmen länsipuolella olevan niemen kärjessä ja etelärannalla. Niemen etelärannalla on kaksi Villin Pohjolan vuokrakämppeä, pääpirtti ja pienempi teräväpää sen itäpuolella. Pääpirtistä noin 50 metrin päässä lounaaseen on sauna. Pääpirtin pohjoispuolella on suuri ulkorakennus ja niemen kärjessä grillikatos. Maasto on etelää kohti harvaa mäntykangasta. Niemen keskiosa on osaksi kestopäällystetty, muuten pintakasvillisuus on suureksi osaksi kulunut pois, mutta maa on neulasten peitossa. Niemen itäranta on matalaa ja suoperäistä.

Inventointihavainnot kohteesta:

Niemen kärjessä, grillikatoksen vieressä oli maassa näkyvissä pari kvartsi-iskosta. Terävänpään länsireunan tasolla etelärannan törmässä oli myös kvartsi-iskos, samoin pääpirtin ja saunan puolivälin tienoilla. Tein tästä etelään olevaan rantaan lapoilla runsaasti koepistoja, mutta en havainnut niissä mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Niemen kärjestä pohjoiseen en myöskään havainnut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 129 Hossansaari

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010129
Ajoitus: kivikausi

Tyyppi: asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7263\ 640, I = 3618580, K = 215$
Kylä: valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-409-0028-0025 (eteläosa), 777-409-0028-0019 (pohjoisosa)
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 65 km

Inventointipäivä: 31.5.2005

Löydöt: -

Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset

Kohteen laajuus: ?,-

Valokuvat: KaiM 7111:7 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

Matti Huurre 1978 (ei kertomusta?)

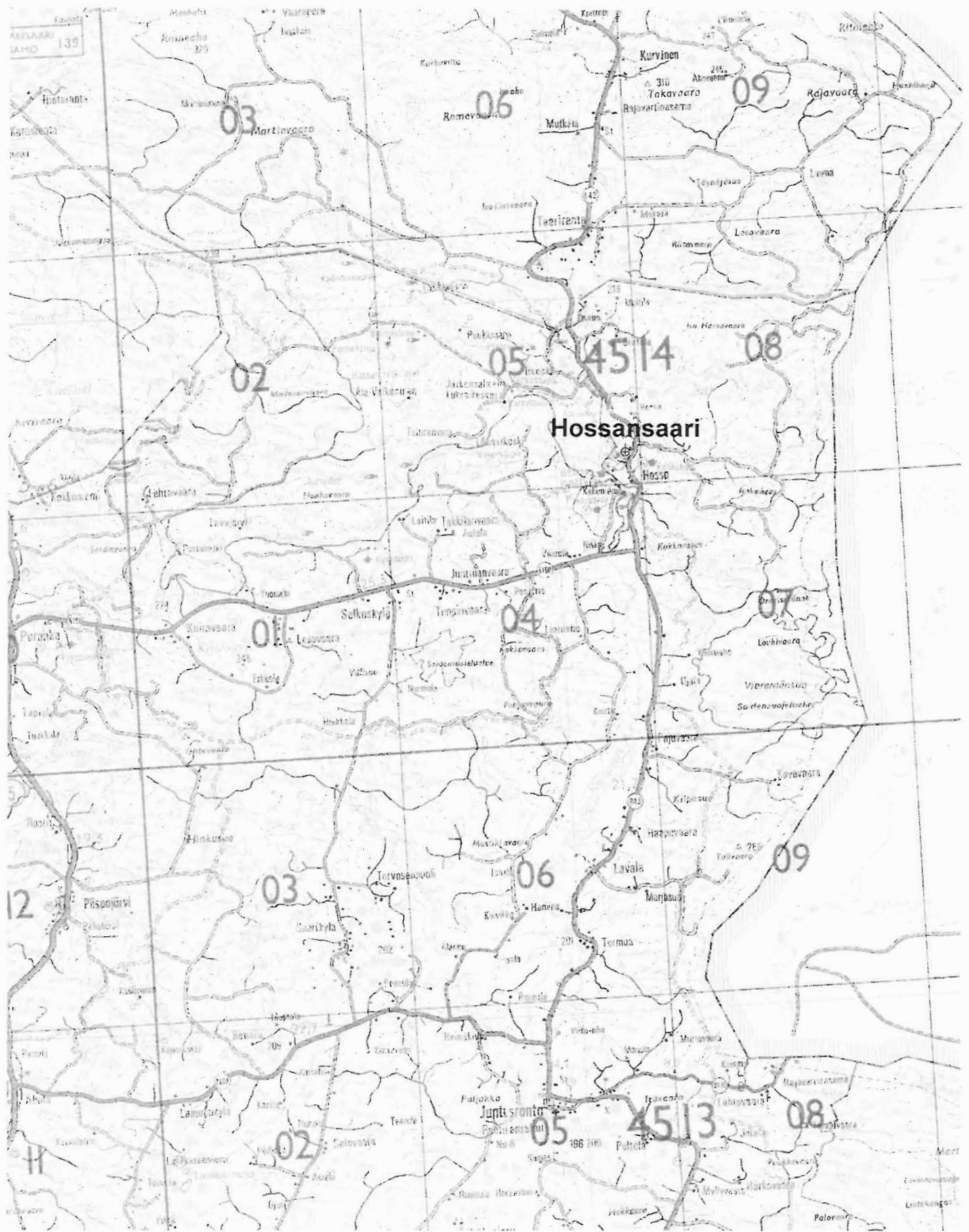
Aiemmat löydöt: KM 20365. Kvartsikaavin, koko: 33 x 22 x 9 mm

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kyseessä on Hossanlahdessa, entisen rajavartioston edustalla oleva saari. Se sijaitsee 2,9 km eteläkaakkoon Hossan opastuskeskuksesta. Saarella on sekä leveyttä, että pituutta runsaat 0,1 kilometriä. Se kasvaa mäntyä, aluskasvillisuutena on varpuja, suopursu ja paksua sammalta. Lännessä on viitisen metriä korkea, jyrkkä, sortuva törmä. Törmän päällä on kolme mökkiä.

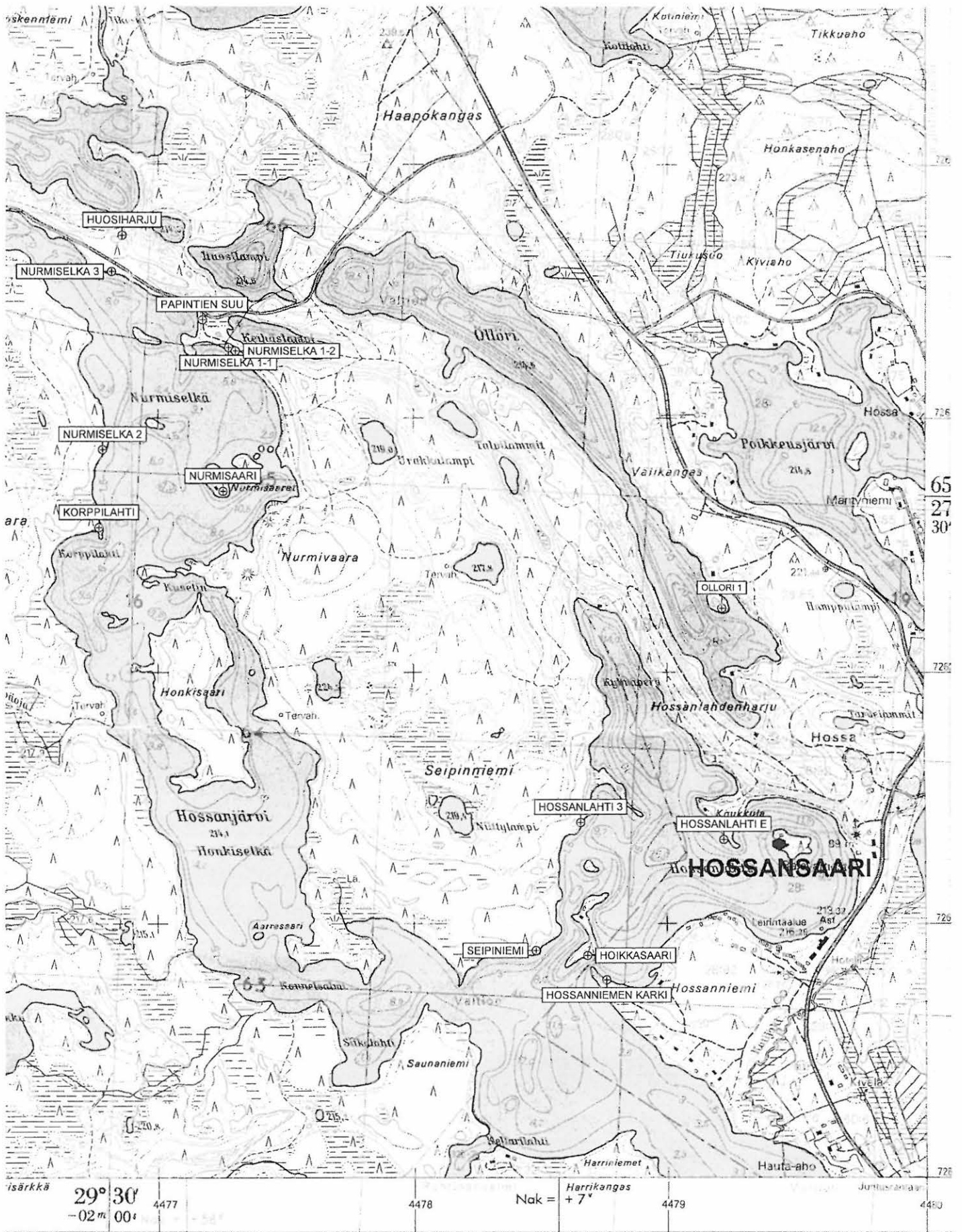
Inventointihavainnot kohteesta:

Huurre on löytänyt törmästä kvartsikaapimen. Nyt en havainnut törmässä mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Vesi oli niin korkealla että törmän juurta ei pystynyt tarkastamaan. Keskimmäisen mökin pihassa oli kaivettu maata portaita varten, siinäkään ei näkynyt mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 176 Lounatkosken suu

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010176

Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA

Koordinaatit: $P = 7264526$, $I = 3613253$, $K = 215$

Kylä: valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 64 km

Inventointipäivä: 27.5.2005

Löydöt: Kvartsi-iskoksia, ei otettu talteen

Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset

Kohteen laajuus: (5 x 5 metriä?)

Laajuuden arviointiperuste: (Löydöt)

Valokuvat: KaiM 7111:30 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

Matti Huurre 1980 (ei kertomusta?)

Aiemmat löydöt: KM 20790:1–2. Nro 1 kvartsi-iskoksia (7 kpl), nro 2 palanutta luuta

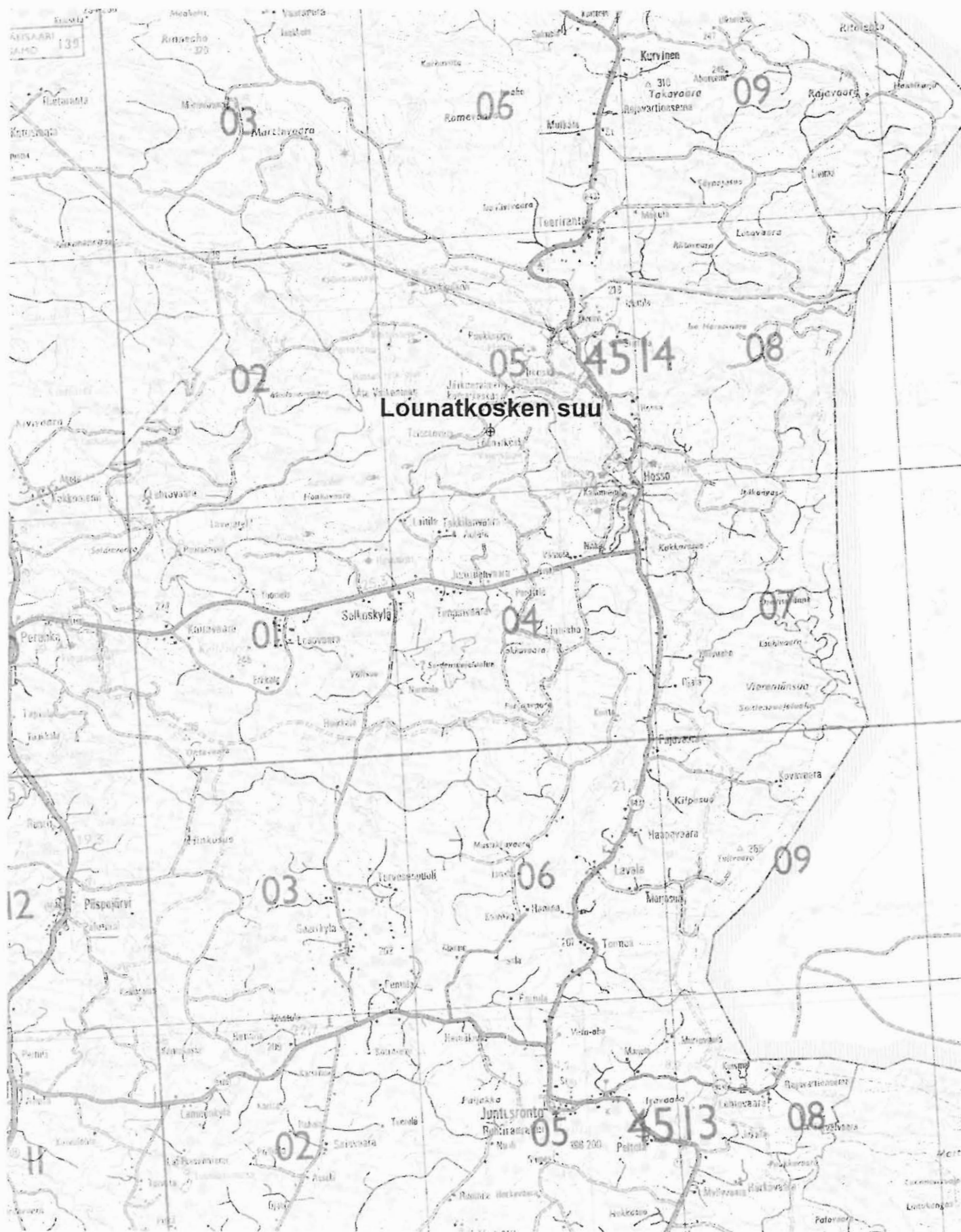
Tarkastusmatkalla on ollut mukana myös Martti Manner

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta 3,9 kilometriä lounaaseen, Lounatkosken alapuolella, kohdassa jossa vesistö laajenee Jatkonjärveksi. Tolosenvirran vuokrakämpälle menevän tien ja vesistön väliin jää kapeahko, noin 10 metrin levyinen alue. Kyseessä on kuiva mäntykangas, josta on laajalta alueelta kulunut pintakasvillisuus pois, sen sijaan se on havunneulasten peitossa. Melko tasainen kangas on noin kaksi metriä vedenpintaa korkeammalla. Alueen eteläpää on suunnilleen virrassa olevan niemen jatkona olevan luodon tasalla. Pohjoisosassa on autolla ajon seurauksena sotkettua hiekkaa esillä noin 20 metrin matkalla. Maaperä on kivetöntä hiekkaa.

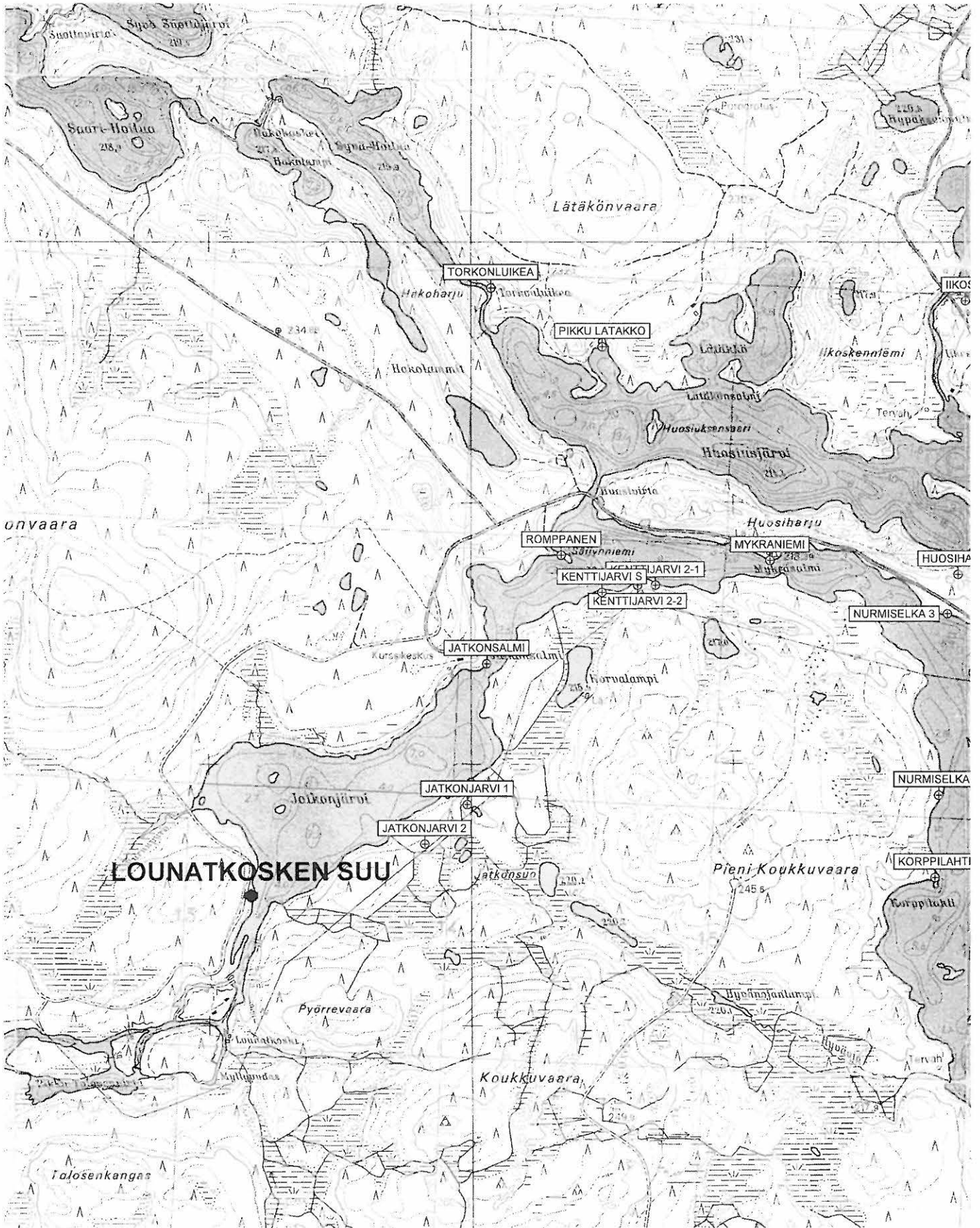
Inventointihavainnot kohteesta:

Neulasista vapaan alueen pohjoisosassa oli pienellä alalla esillä kvartsi-iskoksia. Vastaranta tekee tällä kodalla 90 asteen mutkan etelästä itään ja kääntyy sitten koilliseen. Paikan koordinaatit ovat $p = 7264574$, $i = 3613243$. Muuta asuinpaikkaan viittaavaa en havainnut. Ranta näyttää asuinpaikaksi sopivalta laajalla alueella pohjoista kohti. Koepistoista en kuitenkaan havainnut mitään merkkejä muinaisjäännöksestä ja rannan kuluneiltakaan kohdilta en löytänyt muuta, kuin joitain palaneita vaikuttaneita kiviä.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 202 Huosiusjärvi E

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010202
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: P = 7266238, I = 3615774, K = 215
Kylä: valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 66 km

Inventointipäivä: 20.9.2005

Löydöt: -

Havaintomahdollisuudet: Melko hyvät

Kohteen laajuus: ?

Laajuuden arviointiperuste: -

Valokuvat: KaiM 7111:41 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

Matti Huurre 1981 tarkastus (ei kertomusta?)

Löydöt: KM 21013:1-2. Nro 1 kvartsikaavin, koko: 37 x 32 x 12 mm, nro 2 kvartsi-iskoksia (4 kpl)

Tarkastusmatkalla on ollut mukana myös Martti Manner.

Sijainnin ja maaston kuvaus:

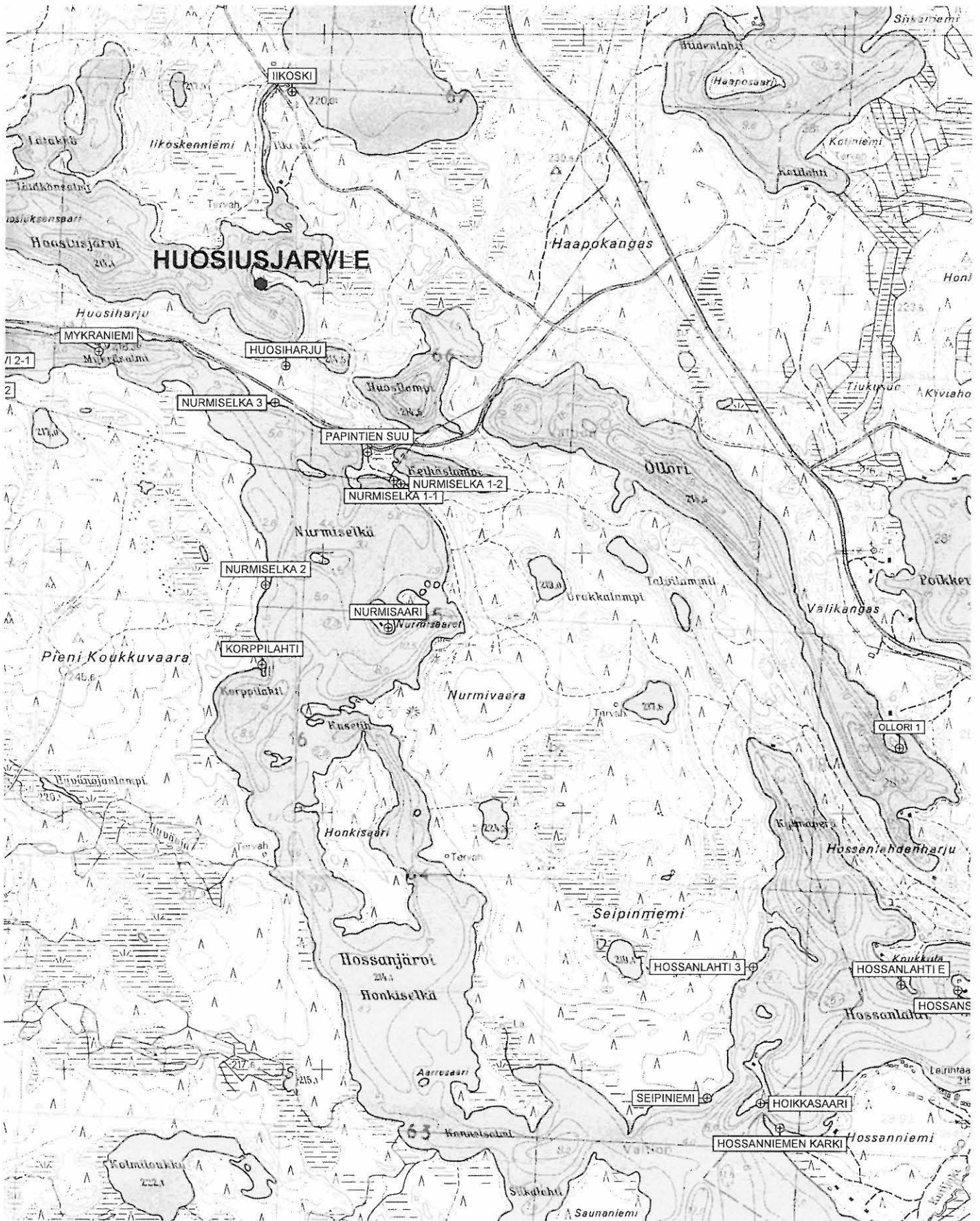
Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta vajaat 1,2 kilometriä länsiluoteeseen, Huosiusjärven itäpäässä olevan pitkä, kapean niemen länsikärjessä. Niemi kasvaa mäntymetsää, kärjessä on korkea, vyöryvä törmä. Maaperä on hiekkaa, jonka joukossa on pienehköä kiveä.

Inventointihavainnot kohteesta:

Tarkastin paikan auringonlaskun aikaan iltahämärissä, joten havainnot saattoivat jäädä jonkin verran puutteellisiksi.

Aiemmat löydöt ovat niemen kärjestä. Tarkempia tietoja ei ollut käytössäni. En löytänyt sieltä mitään merkkiä muinaisjäännöksestä. Asuinpaikaksi voi maaston perusteella ajatella kärjen matalaa pohjoispäätä. Muuten asuinpaikan on pitänyt sijaita korkean törmän päällä, joka ei maaston puolesta vaikuttanut todennäköiseltä tai sitten rinteen juurella mahdollisesti sijainneelta tasanteella. Siinä tapauksessa asuinpaikka olisi täysin tuhoutunut. Koska törmän vyöryminen ei vaikuta suurelta, ei kohteessa liene tapahtunut juurikaan muutoksia vuoden 1979 tarkastuksen jälkeen.

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 240 Pikku Lätäkkö

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010240
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka?
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7266737$, $I = 3614489$, $K = 215$
Kylä: valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 67 km

Inventointipäivä: 21.9.2005

Löydöt: -

Havaintomahdollisuudet: Tavanomaiset

Kohteen laajuus: ?

Laajuuden arviointiperuste: -

Valokuvat: KaiM 7111:46 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

Matti Huurre 1983 tarkastus (ei kertomusta?)

Löydöt: KM 22 056. Kvartsikaavin, koko: 26 x 21 x 6 mm

Matti Huurre 1995 tarkastus (ei kertomusta?)

Löydöt: KM 29 268. Kvartsikaavin, koko: 41 x 19 x 8 mm.

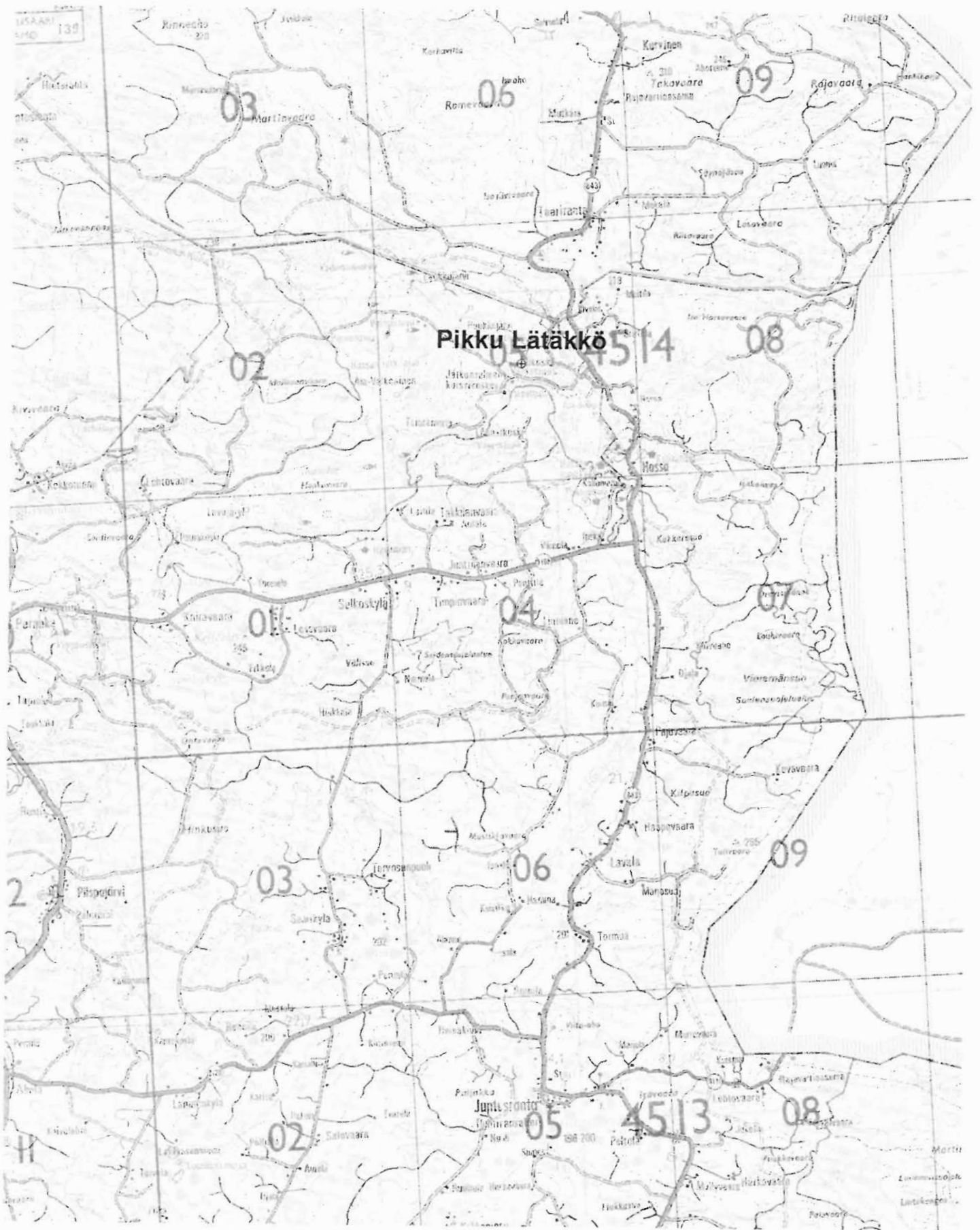
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta 2,5 kilometriä länsiluoteeseen, Huosiusjärven pohjoisrannan itäosassa, Pikku-Lätäköen pohjukassa. Järven pohjoisrannalla on Lätäkönsalmen erottama Lätäkkö-niminen lahti. Sen länsipuolella 0,3 kilometrin päässä on viitisenkymmentä metriä leveä ja parisataa metriä pitkä lahti, joka on edellämäinnittu Pikku-Lätäkkö. Tästä länteen on suurempi lahti, johon laskee luoteesta Torkonluikea-niminen joki. Pikku-Lätäkkö on suorantainen. Sen pohjukassa maa lähtee suon takana kohoamaan ja muuttuu mäntykankaaksi. Maaperä on kivetöntä hiekkaa. Retkeilyalueen polkuverkostoon kuuluva polku sivuaa lahden pohjukkaa.

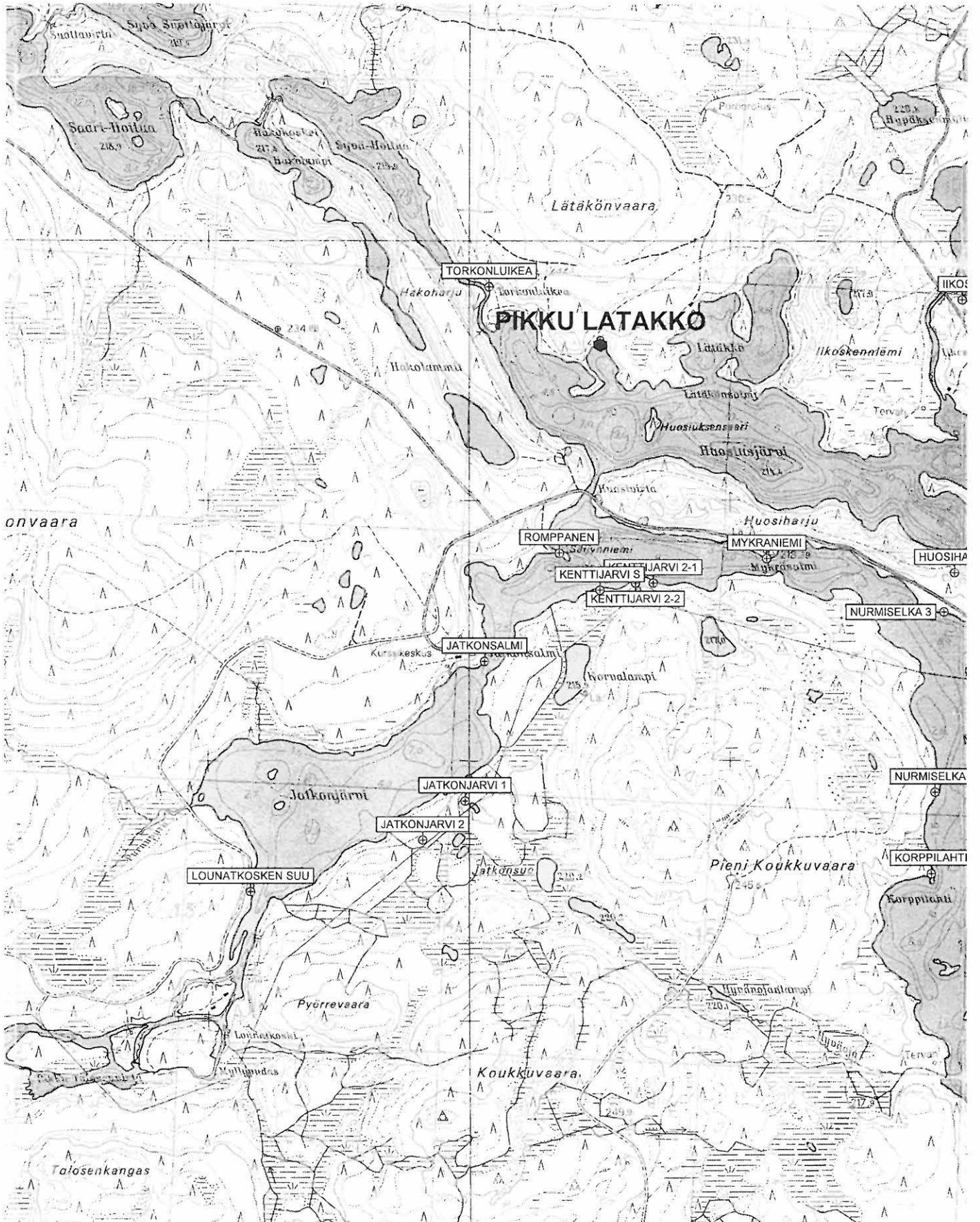
Inventointihavainnot kohteesta:

Matti Huurre on löytynyt polulta lahden pohjukasta kvartsikaapimen KM 22056, toisen löytötietoja ei ollut käytettävissäni. Nyt polulla ei näkynyt mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Tein paikalle lapiolla jonkin verran koepistoja, mutta niissä oli vain aivan puhtaalta vaikuttavaa hiekkaa. Soisen rannan vesirajaa ei pystynyt tarkastaan. Vaikutelmaksi jäi, että mitään runsaslöytöistä asuinpaikkaa Pikku-Lätäköen pohjukassa ei maastonkaan vuoksi todennäköisesti ole.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 292 Alanteenvirta

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010292

Tyyppi: 1) Pyyntikuoppia
2) Asuinpaikka

Ajoitus: 1) ?, 2) Kivikausi

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 02 SYRJÄ-SOMER

Koordinaatit: $P = 7263937, I = 3603839, K = 230$

Kylä: Valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiseen 62 km

Inventointipäivä: 23.9.2005

Löydöt: KM 35758, kvartsia

Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset

Kohteen laajuus: 25 m läpimittainen alue?

Laajuuden arviointiperuste: Kuopat, löydöt

Valokuvat: KaiM 7111:55 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

Oili Räihälä 1998 inventointi

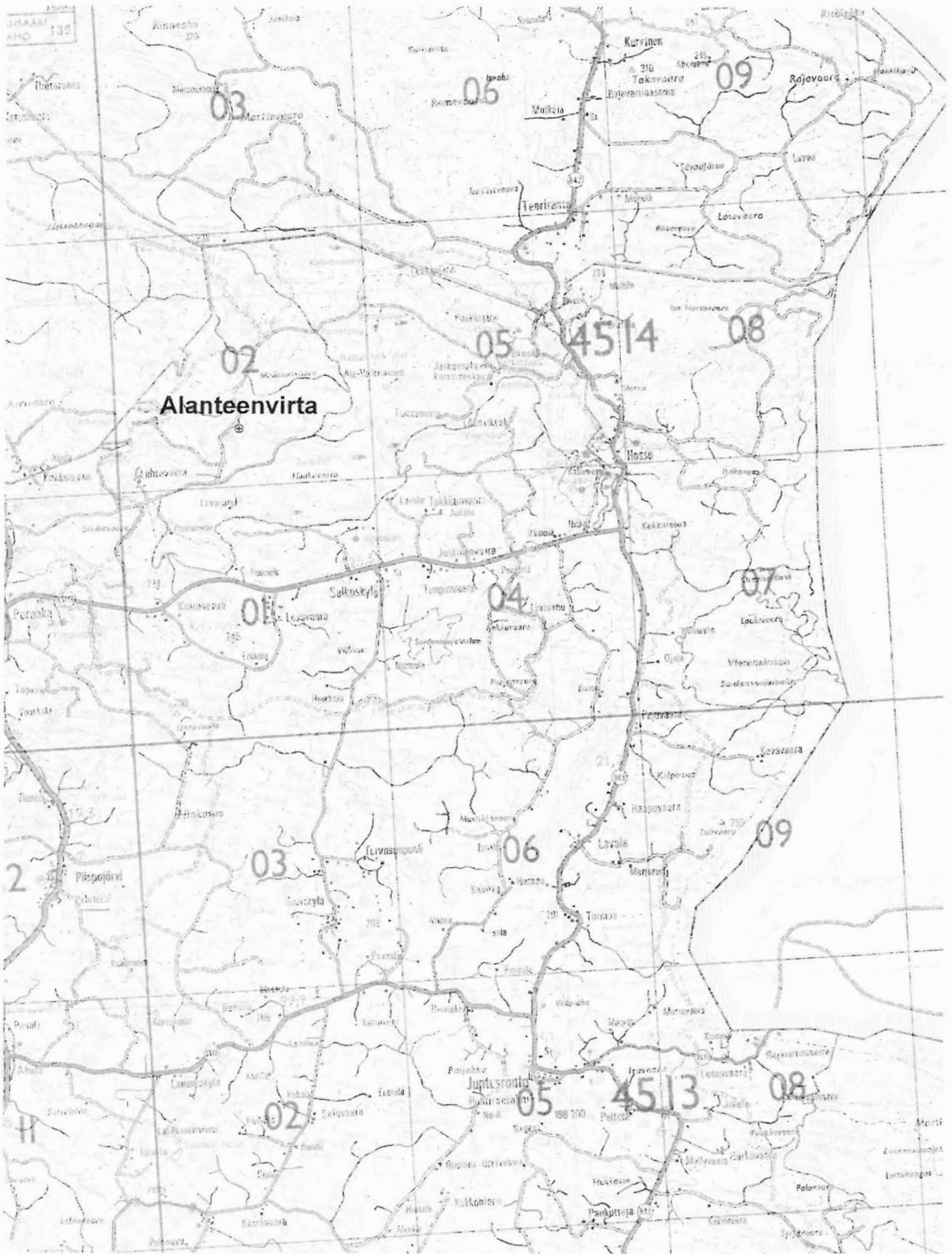
Löydöt: -

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee noin 13 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länsilounaaseen, Saarijärven ja Aittojärven välisellä kannaksella, Aittojärven rantatörmän päällä, hieman vajaat 0,2 kilometriä Aittosalmen sillasta etelään. Rantaan tulee tie tai ajoura, jonka päässä on epävirallinen nuotiopaikka ja noin 10 metrin läpimittainen alue, josta pintakasvillisuus on kulunut pois. Vyöryvä hiekkatörmä on tässä varsin korkea. Paikan sijaintia ja maastoa on kuvailtu tarkemmin vuoden 1998 inventointikertomuksessa.

Inventointihavainnot kohteesta:

Kuopat ovat samassa kunnossa kuin inventoinnin aikaan. Kuopat ovat kohdassa, jossa rinteeseen ylhäällä oleva tasanne alkaa laskea etelään. Ensimmäinen on 2–3 metrin päässä törmän reunasta, toinen viiden metrin päässä siitä lounaaseen. Alueelta josta pintakasvillisuus on kulunut pois, löytyi kaksi kvartsi-iskosta 7–8 metriä päässä törmän reunasta ja 17 metriä reunalla olevasta kuopasta pohjoisluoteeseen. Vaikka pintakasvillisuus oli kulunut pois, oli maa havunneulasten, puunlastujen, käpyjen, yms. peitossa, joten iskoksia iskoksia oli melko vaikea löytää.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio topografisesta kartasta 4514 02 SYRJÄ SOMER 1969, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 294 Joukovirta

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010294

Tyyppi: 1) Pyyntikuoppia
2) Asuinpaikka

Ajoitus: 1) ?, 2) Kivikausi

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 01 LESOVAARA 1969

Koordinaatit: $P = 7260250$, $I = 3607789$, $K = 225$

Kylä: valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 57 km

Inventointipäivä: 23.9.2005

Löydöt: KM 35759, kvartsia

Havaintomahdollisuudet: Melko hyvät

Kohteen laajuus: Noin 150 x 100 metriä

Laajuuden arviointiperuste: Löydöt ja kuopat

Valokuvat: KaiM 7111:53 (mvnegatiivi), 69 (väridia)

Aiemmat tutkimukset:

Esa Suominen 1996 tarkastus

Löydöt: -

Oili Räihälä 1998 inventointi

Löydöt: -

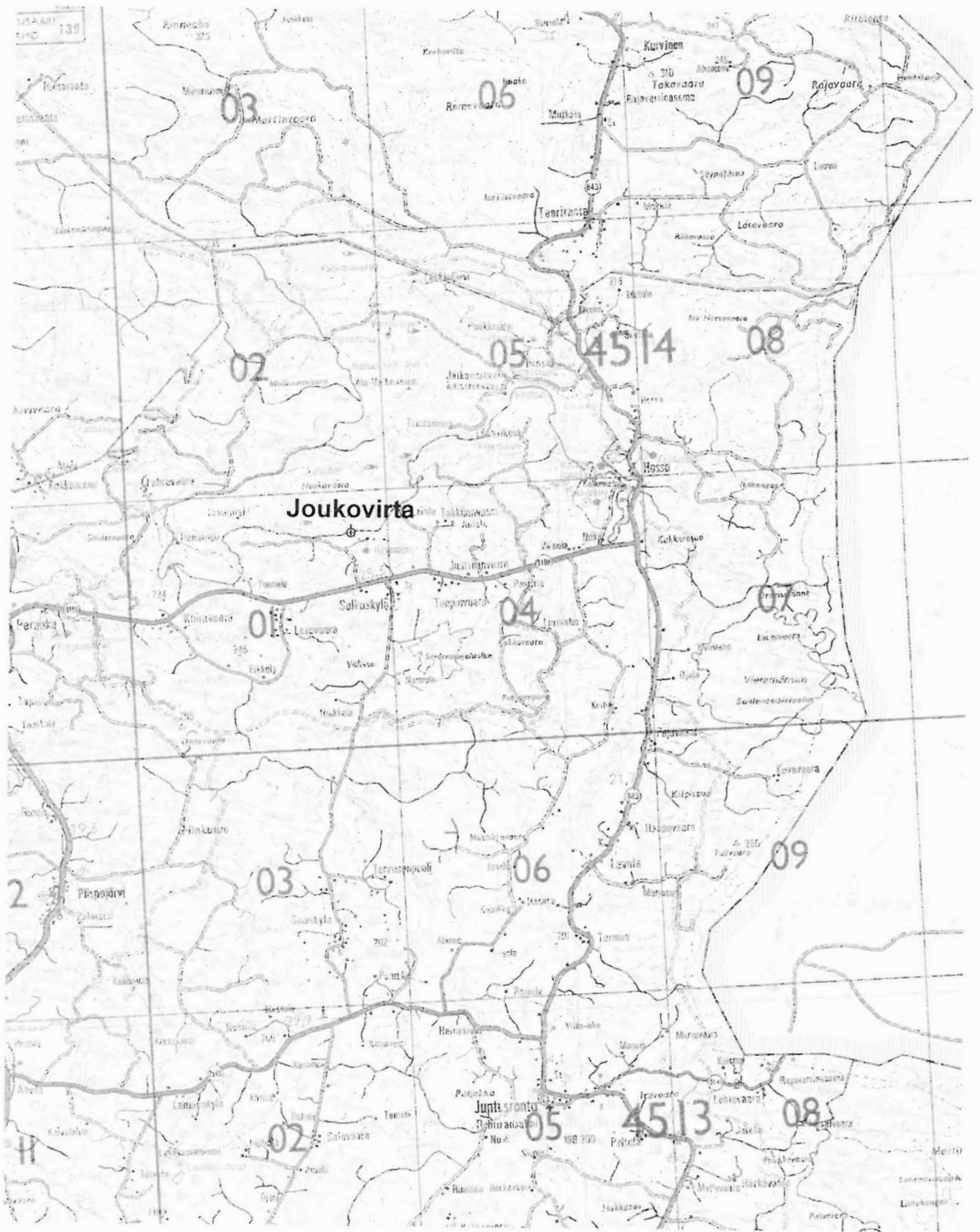
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 10,8 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta lounaaseen, Joukojärven ja Pikku-Nimettämän välisen Joukovirran pohjoispuolella. Sijainti ja maasto on kuvattu tarkemmin sekä vuoden 1996 tarkastuskertomuksessa että vuoden 1998 inventointikertomuksessa.

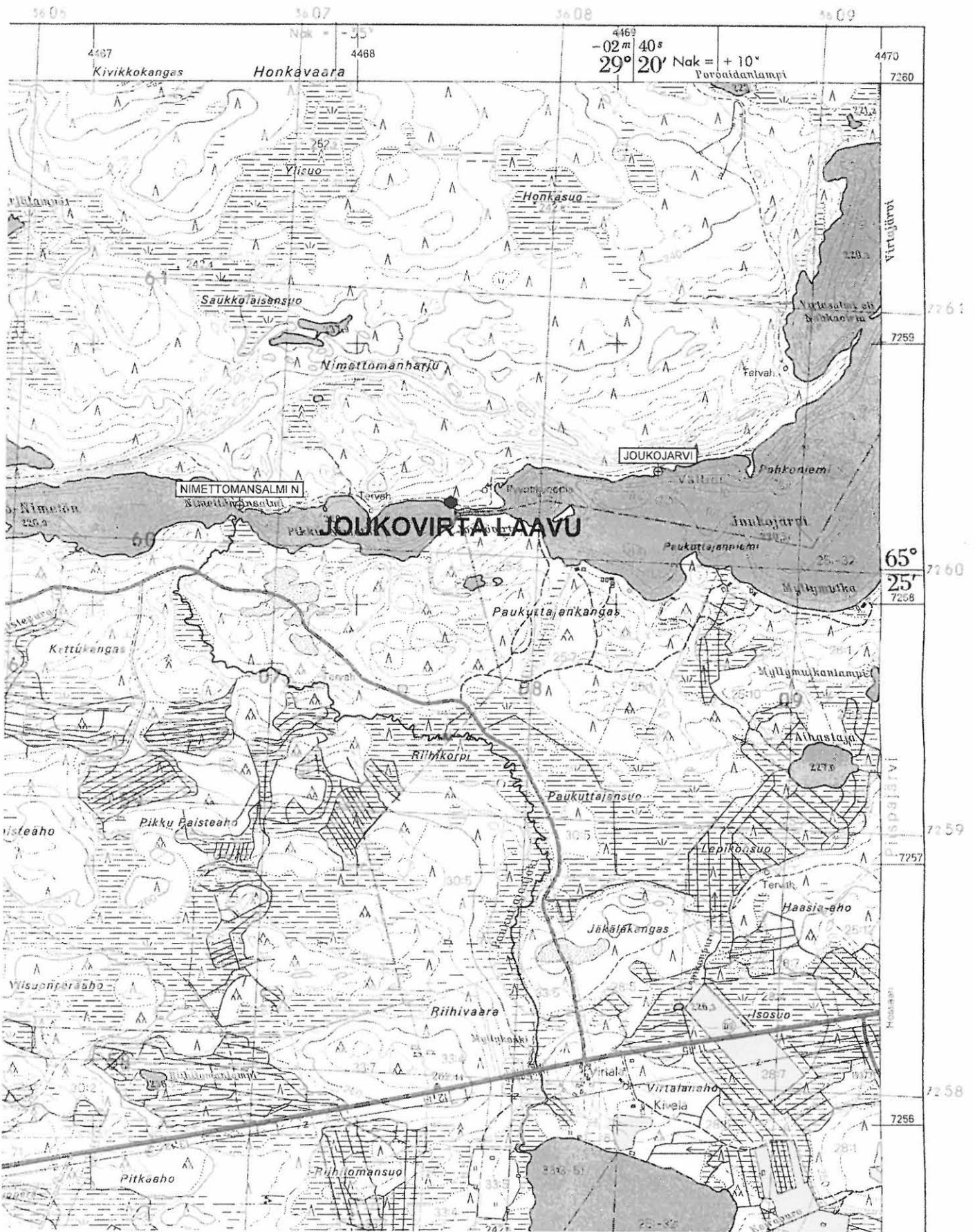
Inventointihavainnot kohteesta:

Kuoppien osalta kohteessa ei ollut tapahtunut muutoksia.

Laavun lounaiskulmalla on halonhakuupaikka ja pintakasvillisuus on kulunut pois siitä, samoin kuin laavun edestä. Kuluneessa maassa oli näkyvillä joitain iskoksia. Keräsi osan talteen, muutaman jätin paikalle. GPS-laite antoi löytökohdan koordinaateiksi $P = 7260196$, $I = 3607659$. Kyseessä on vain yksi mittaus, karttaan piirretyn laavun perusteella kvartsien todellinen löytöpaikka on tästä pisteestä viitisentoista metriä itään.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 01 LESOVAARA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 295 Joukojärvi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010295

Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 01 LESOVAARA 1988

Koordinaatit: $P = 7260351$, $I = 3608445$, $K = 220$

Kylä: Valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 59 km

Inventointipäivä: 8.6.2005

Löydöt: Kvartsia, ei otettu talteen

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Kohteen laajuus:?

Laajuuden arviointiperuste: (Löydöt)

Valokuvat: KaiM 7111:21 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

Oili Räihälä 1998 inventointi

Löydöt: Kvartsia, KM 30895

Sijainnin ja maaston kuvaus:

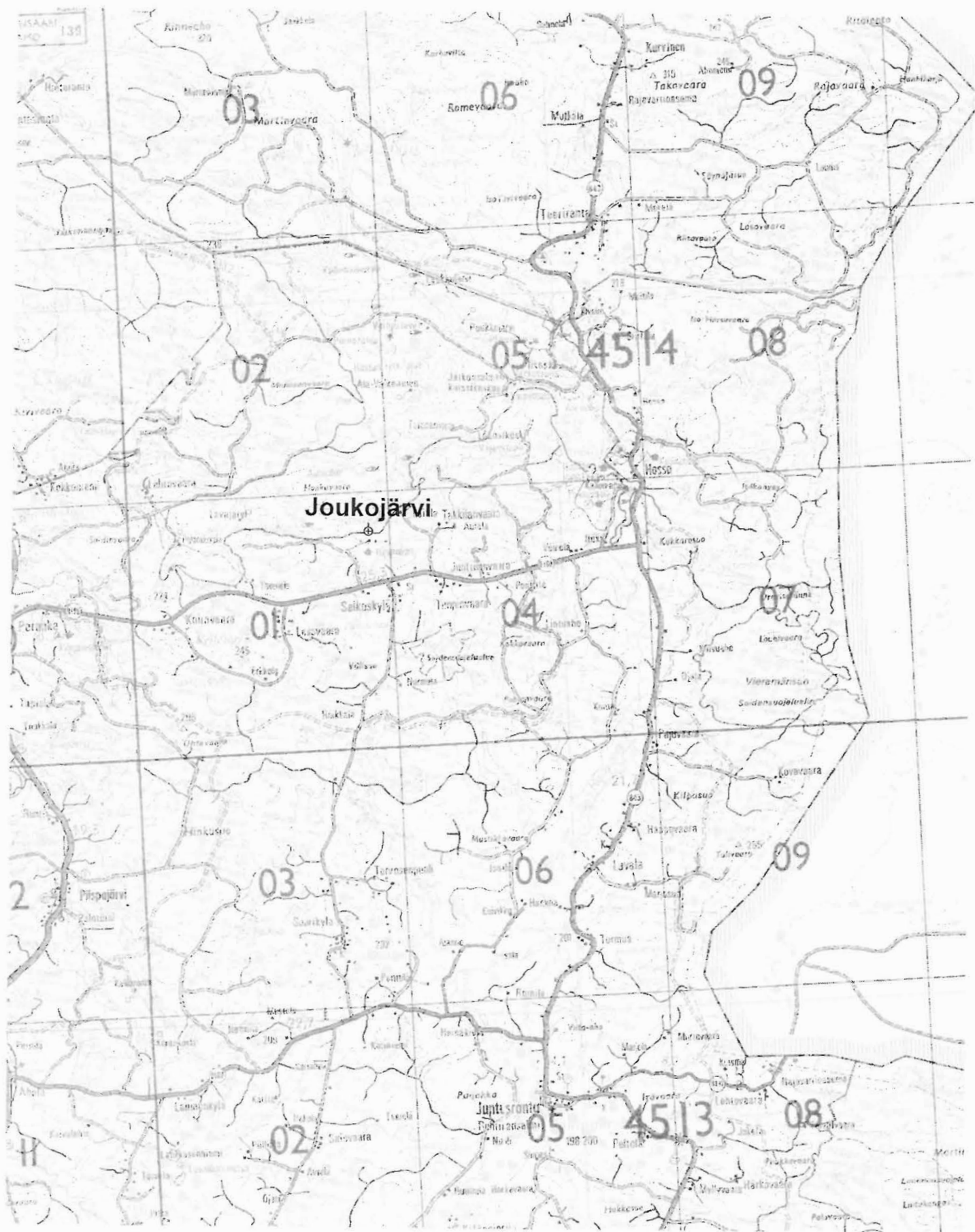
Kohde sijaitsee runsaat 10,1 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta lounaaseen, Joukojärven pohjoisrannalla. Kyseessä on kahdesta vinosti Paukuttajanniemeä vastapäätä olevasta lahdelmasta läntinen, noin 350 metriä Pahkoniemestä länteen. Sijaintia on kuvattu Oili Räihälän inventointikertomuksessa vuodelta 1998.

Aluc on mäntymetsää kasvavaa kuivaa kangasta. Sieltä oli korjattu äskettäin ilmeisesti myrskyn kaatamia puita. Maaperä on kivetöntä hiekkaa. Hossan retkeilyalueen reitistöön kuuluva polku kulkee kohteen yli. Noin 15 metrin matkalta pintakasvillisuus oli kulunut kokonaan pois ja hiekka oli aivan sotkeentunutta. Näkyvissä oli joitain kiviä, mutta ne näyttivät kaikki palaneilta. Kohteessa oli poltettu nuotiota aivan äskettäinkin, siinä nuotiossa ei oltu käytetty kiviä.

Inventointihavainnot kohteesta:

Hyvistä havaintomahdollisuuksista huolimatta hiekassa oli näkyvissä vain yksi kvartsi-iskos. Siten kyseessä ei voi olla mikään runsaslöytöinen asuinpaikka.

Oili Räihälä mainitsee inventointikertomuksessaan tästä noin puolen kilometrin päässä olevan kuopanteen. Paikanmääritys oli sen verran epätarkka ja aikatauluni tiukka, että en onnistunut löytämään sitä.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 296 Nimettömänkoski

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010296
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 01 LESOVAARA 1988
Koordinaatit: $P = 7260154$, $I = 3604510$, $K = 223$
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiseen 58 km

Inventointipäivä: 21.9.2005
Löydöt: Kvartsia, ei otettu talteen
Havaintomahdollisuudet: Melko hyvät
Kohteen laajuus: ?
Laajuuden arviointiperuste: (Löydöt)
Valokuvat: KaiM 7111: 42 (mvnegatiivi)

Aiemmat tutkimukset:

Oili Räihälä 1998 inventointi
Löydöt: KM 30896, nuolenkärjen katkelma, kvartsia.

Sijainnin ja maaston kuvaus:

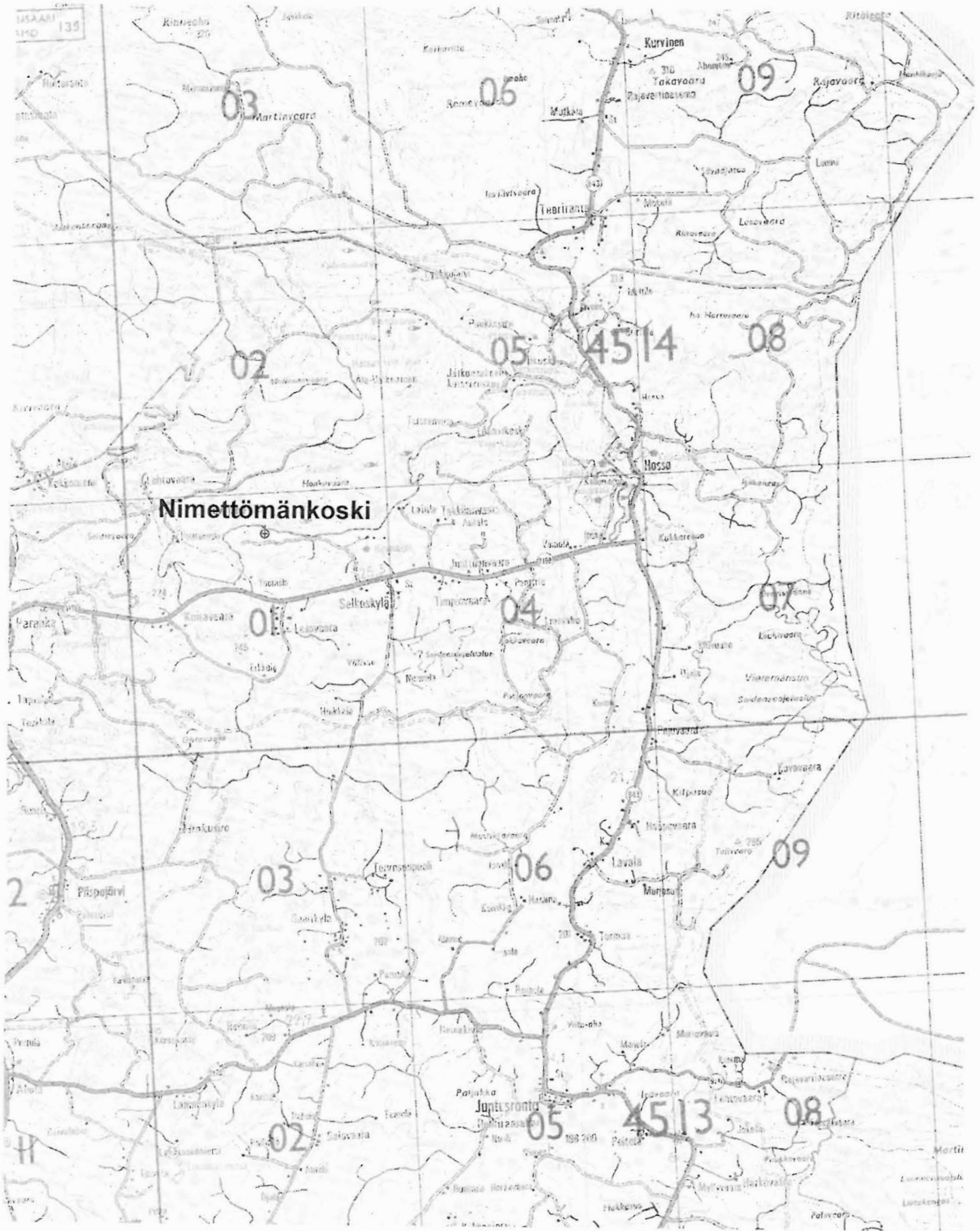
Kohde sijaitsee 13,5 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länsilounaaseen, Lavajärven ja Iso-Nimettömän välisen Nimettömänkosken lounaisrannalla. Paikalle tulee etelästä tie ja kosken rannalla on pysäköintipaikka, josta soramaasta pintakasvillisuus on pääosin kulunut pois. Länsipuolella on korkean harjun pää, itäpuolella on suoperäistä kivikkoista maastoa. Parkkipaikan läpi menee ajoura kosken ja harjun välistä Lavajärven rantaan, toinen ura tulee pysäköintialueen läpi suoraan kosken rantaan, kohdassa, jossa virta kääntyy itään. Rantatörmä on tässä kohdin suunnilleen puolentoista metrin korkuinen. Kosken rannat ovat kivikkoa. Alue kasvaa mäntymetsää.

Kohdetta on kuvailtu laajemmin Oili Räihälän vuoden 1998 inventointikertomuksessa.

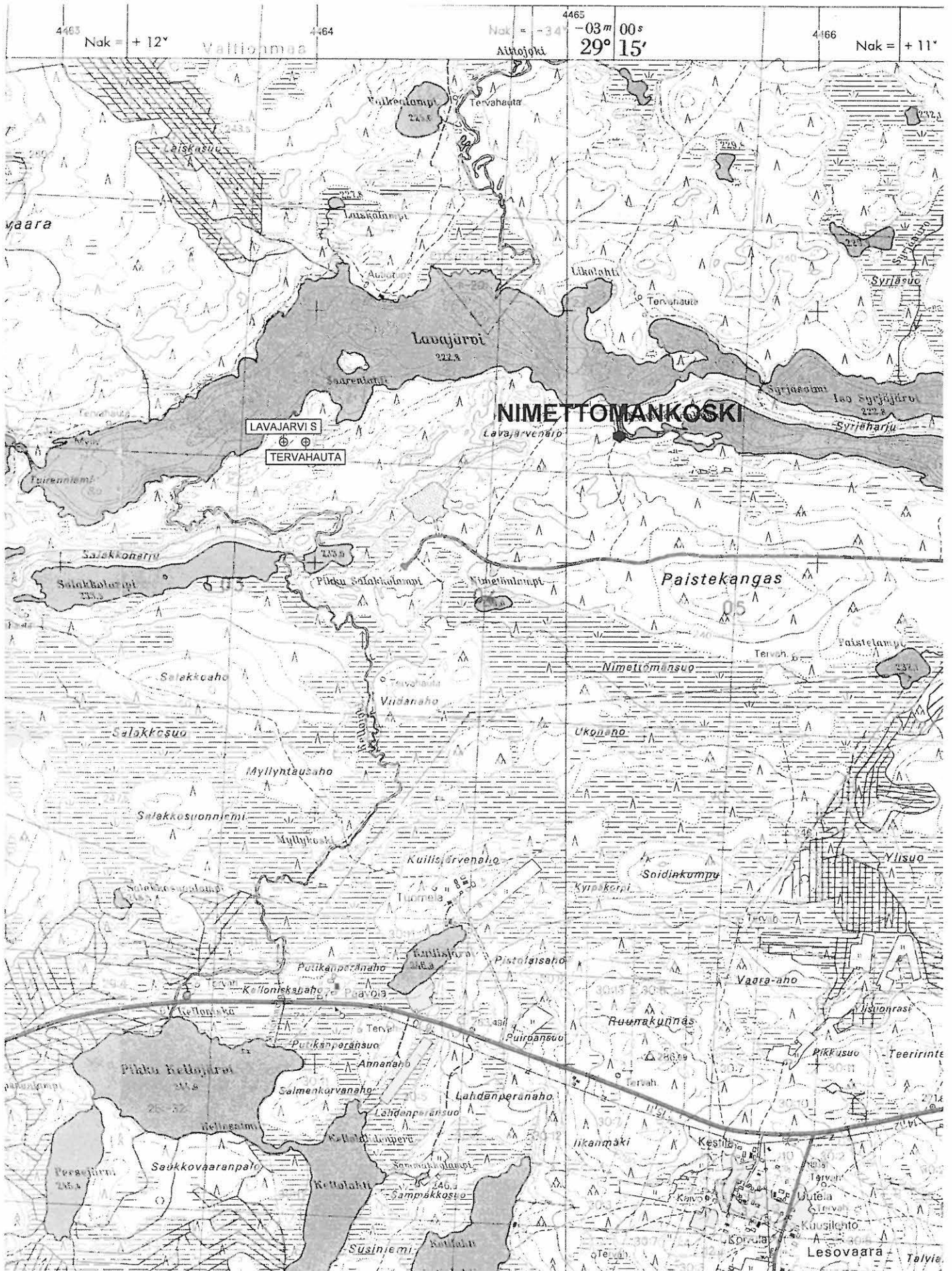
Inventointihavainnot kohteesta:

Urassa, joka tulee parkkipaikalta kosken rantaan, oli näkyvissä joitain kvartsi-iskoksia. Vaikutti siltä, että ne olivat valuneet sinne muun soran joukossa parkkipaikkana olevan tasanteen reunasta. Ilmeisesti vuoden 1998 inventointilöydöt ovat tästä samasta kohdasta. Itse parkkipaikalla en onnistunut havaitsemaan mitään asuinpaikkaan viittaavaa.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 01 LESOVAARA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 297 Lavajärvi S

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777000297
Ajoitus: Historiallinen aika

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 01 LESOVAARA
Koordinaatit: $P = 7260068$, $I = 3603170$, $K = 230$
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiseen 57 km

Inventointipäivä: 20.9.2005
Löydöt: -
Havaintomahdollisuudet: Tavanomaiset
Kohteen laajuus: 6 x 6 metriä
Laajuuden arviointiperuste: Näkyvät jäänteet
Valokuvat: KaiM 7111:38, 39 (mvnegatiivi), 66, 67 (väridia)

Aiemmat tutkimukset:
Esa Suominen 1999, tarkastus.
Löydöt: -

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee vajaat 15 kilometriä länsilounaaseen Hossan opastuskeskuksesta, Lavajärven eteläpuolella 0,4 kilometriä Lavajärven saaresta lounaaseen, rannasta nousevan rinteiden päällä, runsaan 50 metrin päässä rannasta, pari metriä korkeamman kumpareen eteläpuolella. Sijaintia on kuvattu enemmän vuoden 1999 tarkastuskertomuksessa.

Inventointihavainnot kohteesta:

Paikalla on neliömäinen kuoppa, jonka sivun pituus on 3,5–4,0 metriä. Erona aiempaan tarkastukseen kuoppa vaikutti nyt lähemmäs kolme metriä syvältä. Pohja on tasainen ja kooltaan 1,0–1,5 metriä. Kuopan eteläreuna on selvästi matalammalla kuin pohjoisreuna. Tarkempi kuvaus on vuoden 1999 tarkastuskertomuksessa.

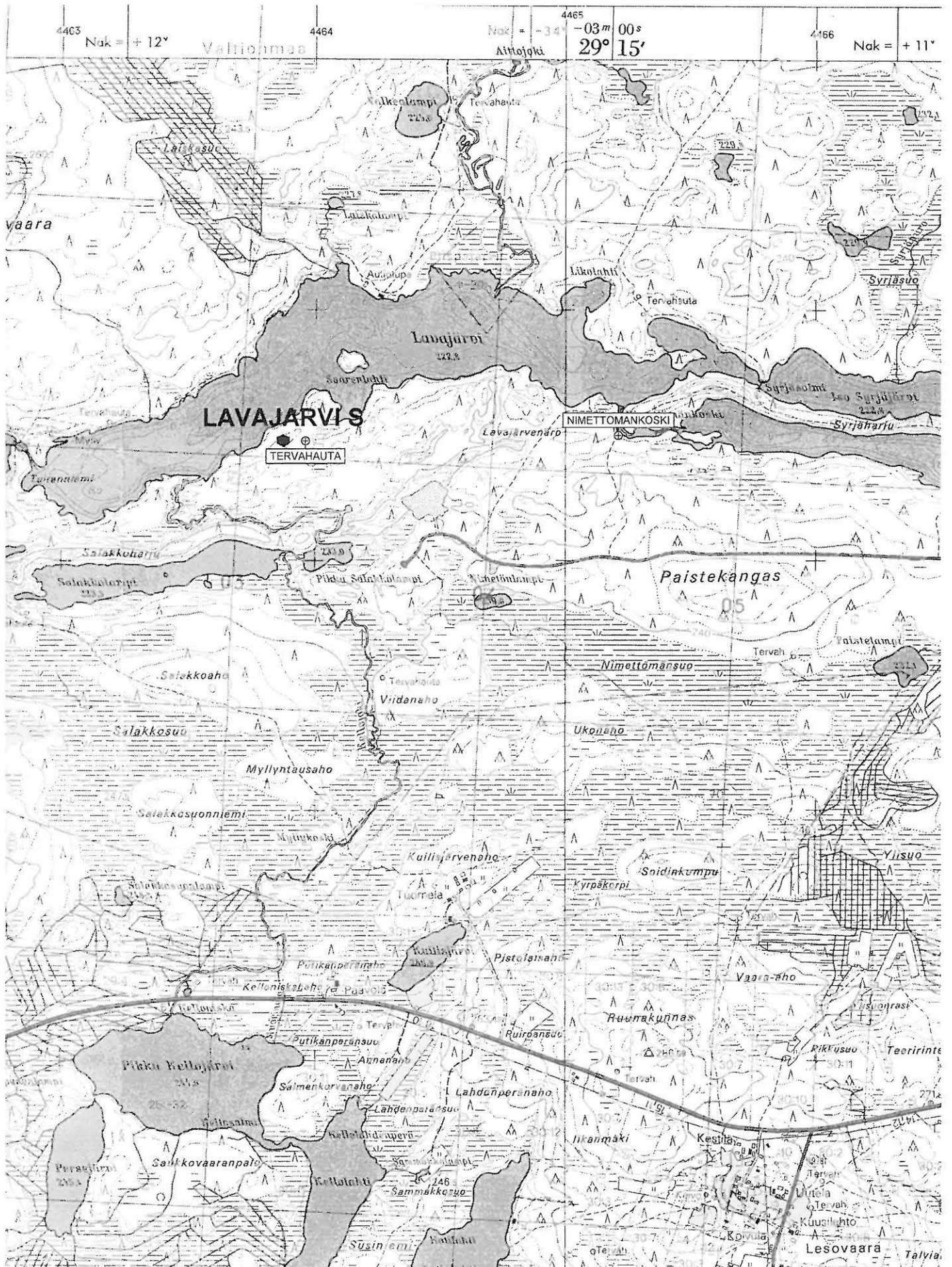
Kohteessa ei ole tapahtunut muutoksia vuoden 1999 jälkeen. Raivasin kuopasta kaatuneita puita.

Kohteesta 90 metriä itään, kohdassa $P = 7260\ 070$, $I = 3603\ 258$ on tervahaudan pohja.

Kopio peruskartasta 4514 01 LESOVAARA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 307 Alanne

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010307
Ajoitus: ?

Tyyppi: Kuoppajäännöksiä
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 02 SYRJÄ-SOMER
Koordinaatit: P = 7263666, I = 3603421, K = 230
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiseen 61 km

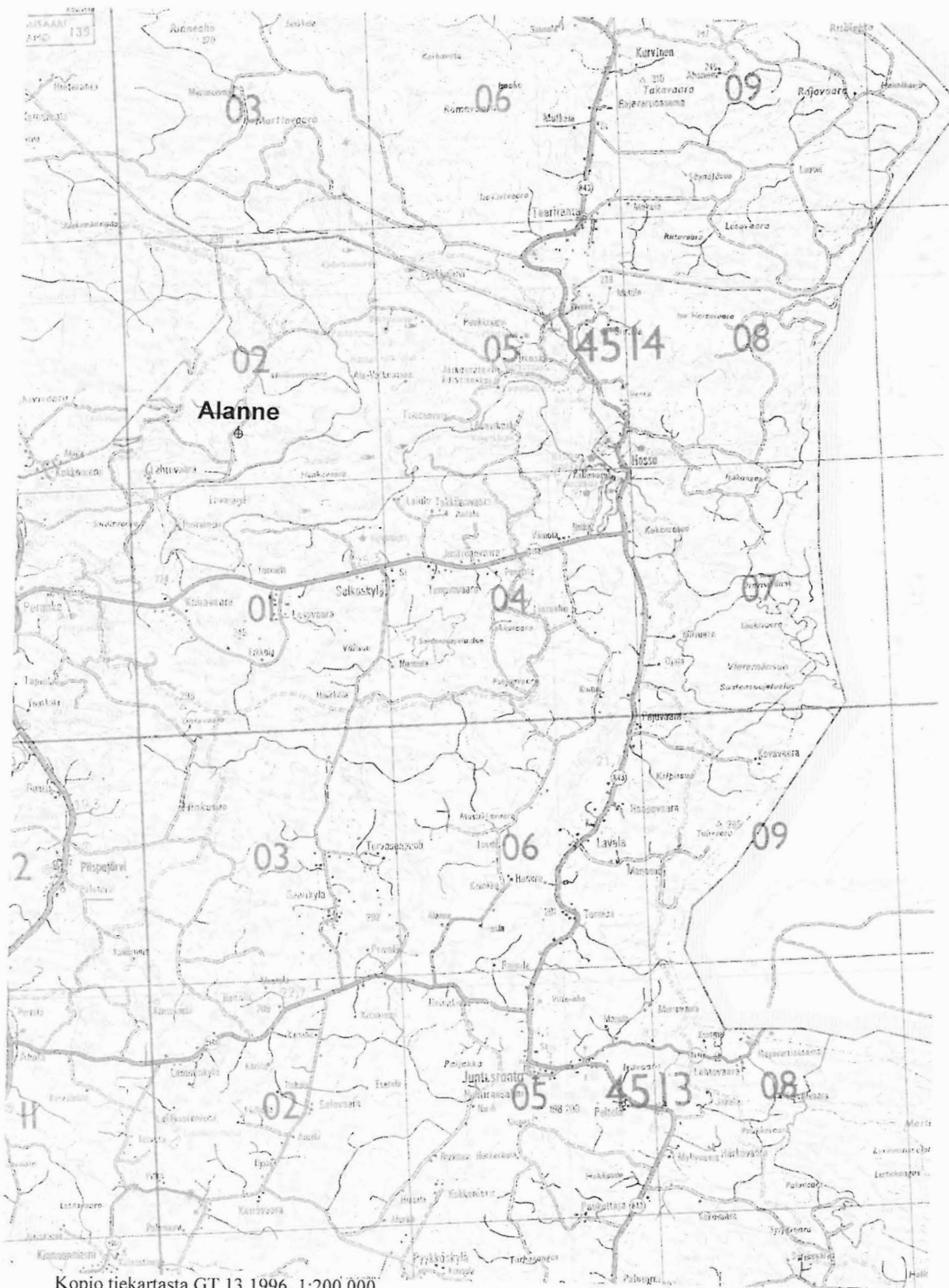
Inventointipäivä: 22.9.2005
Löydöt: -
Havaintomahdollisuudet: Tavanomaiset
Kohteen laajuus: 0,3 x 0,1 km
Laajuuden arviointiperuste: Näkyvät jäännökset
Valokuvat: -

Aiemmat tutkimukset:
Esa Suominen 1999, tarkastus.
Löydöt: -

Sijainnin ja maaston kuvaus:
Kohde sijaitsee 13,5 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länsilounaaseen, Saarijärven ja Aittojärven välisen kannaksen eteläosassa, Alanteenvirran länsipuolella. Sijainti ja maasto on kuvattu laajemmin vuoden 1999 tarkastuskertomuksessa.

Inventointihavainnot kohteesta:
Paikalla ei ole tapahtunut muutoksia vuoden 1999 jälkeen. Silloin paikalla todettiin kuusi kuoppaa tai painannetta. Niistä ainakin osa vaikutti todennäköisiltä pyyntikuopilta.

Tarkastin samalla Aittojärven etelärantaa. Niemi, jossa tietojen mukaan pitäisi olla lisää pyyntikuoppia, on niin matala, että tuo tieto ei vaikuta uskottavalta.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio topografisesta kartasta 4514 02 SYRJÄ SOMER 1969, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 322 Saarivirta

Muinaisjäännösrekisterin tummus: 1000 00 5406
Ajoitus:?

Tyyppi: Kuoppajäännöksiä
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7268337$, $I = 3616684$, $K = 225$
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-409-0033-0011
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 69 km

Inventointipäivä: 20.9.2005

Löydöt: -

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Kohteen laajuus: Vajaan 0,2 km pituinen alue

Laajuuden arviointiperuste: Kuopat

Valokuvat: KaiM 7111:52 (mvnegatiivi)

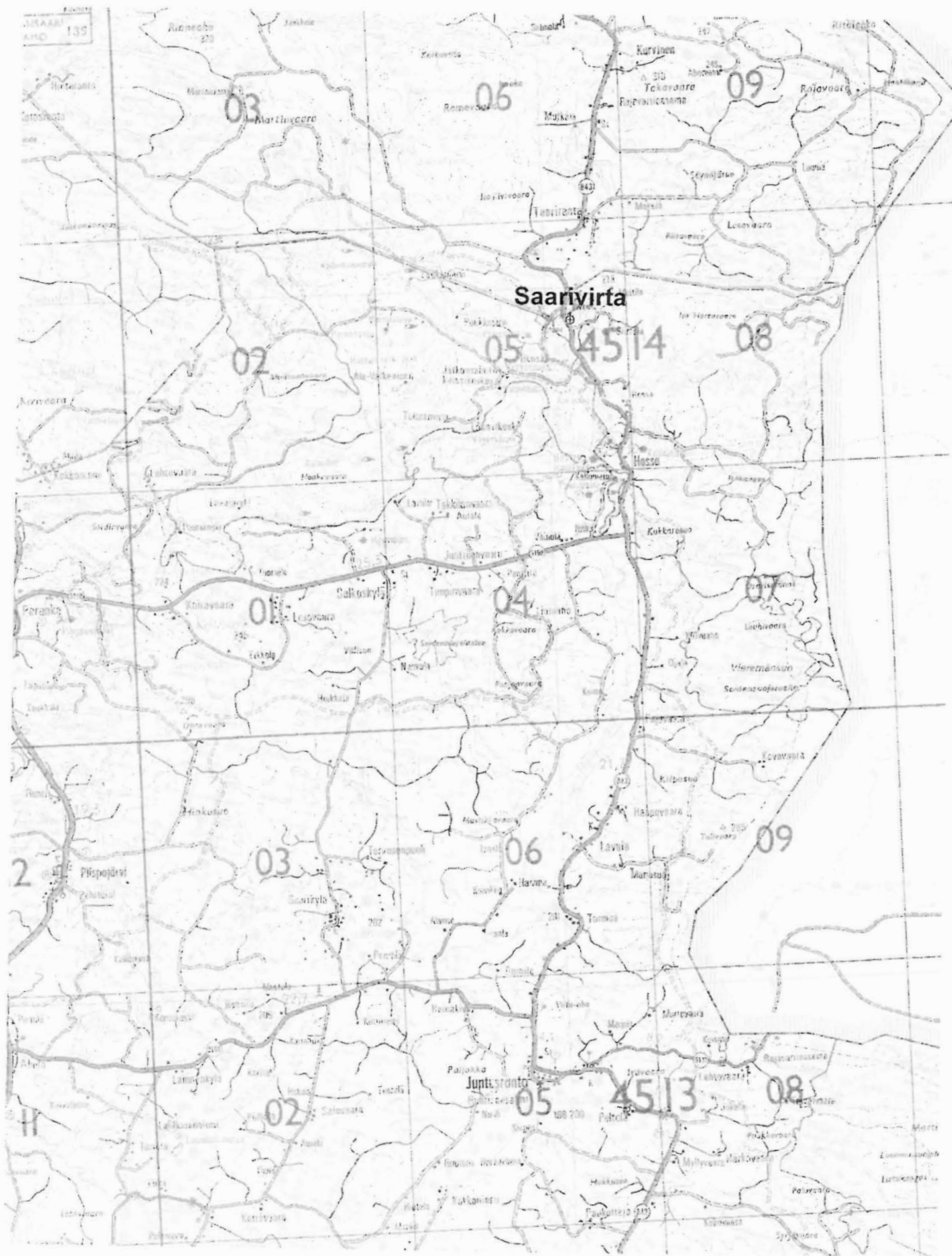
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta 2,4 kilometriä pohjoiseen, Kuusamoon menevän tien itäpuolella, maakuntien rajana olevasta Saarivirrasta etelään. Maantiesillasta 0,2 kilometriä itään lähtee etelää kohti särkkä, joka kaartuu kohti länttä ja tulee tielle 0,4 kilometriä sillasta etelään. Särkkä on molemmissa päissä matala, pohjoisessa se on lähellä jokea hieman epämääräinenkin. Selvin ja korkein särkkä on parin sadan metrin matkalla lähtien runsaan 0,1 kilometrin päässä joesta etelään. Särkkä kasva nuorehkoa mäntymetsää, ympäristö on suoperäistä maastoa.

Inventointihavainnot kohteesta:

Löysin särkältä neljä kuoppaa, jotka vaikuttavat pyyntikuoppien jäännöksiltä. Joesta ehkä 150 metriä etelään, särkässä olevan notkelman pohjoispuolella on kuoppa, jonka läpimitta on 3,0 metriä ja syvyys 0,4 metriä. Garmin Vista GPS-laite antoi kuopan sijainniksi $p = 7268\ 409$, $i = 3616\ 676$. Edellisestä 35 metriä etelään, kohdassa, jossa särkkä on noin 3 - 5 metriä korkea, on sen itäreunassa 2,5 metrin läpimittainen, 0,2 metriä syvä painanne. Sen reunoilla ja pohjalla on normaalit maannostumiskerrokset. Kuopan koordinaateiksi sain $p = 7268\ 337$, $i = 3616\ 684$. Tästä askelin mitaten nelisenkymmentä metriä etelään on särkän länsireunalla samanlainen sammalpeitteinen painanne, $p = 7268\ 337$, $i = 3616\ 684$. Edelleen vajaan sata metriä etelään on vielä yksi kuoppa. Se on kohdassa, jossa särkkä madaltunut, maa muuttunut muhkuraiseksi ja aluskasvillisuus runsaammaksi. Kuopan läpimitta on 3,0 metriä ja syvyys 0,3 metriä. Koordinaatit ovat $p = 7268\ 235$, $i = 3616\ 664$.

Kuopista pohjoisin vaikutti selkeältä pyyntikuopan jäännökseltä. Muut kolme olivat matalampia ja epämääräisempiä. Ne kuitenkin erottuvat selvästi ympäristöstään ja kokonaisuuden huomioonottaen niitäkin voi pitää todennäköisinä pyyntikuoppina. Kuoppien koordinaatit perustuvat yhteisen mittauksen harrastelijatason paikannuslaitteella, joten ne eivät ole ehdottoman tarkkoja. Saadut arvot vaikuttivat maastossa kuitenkin uskottavilta ja pitivät kohtuullisen hyvin yhtä askelin tehtyjen etäisyysmittausten kanssa.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI Hypäs 1

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5407

Ajoitus: Kivikausi?

Tyyppi: Asuinpaikka?

Rauhoitusluokka: II?

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA

Koordinaatit: $P = 7267949$, $I = 3616101$, $K = 218$

Kylä: Ruhtinansalmi

Kiinteistötunnus: 777-409-0033-0010

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 68 km

Inventointipäivä: 20.9.2005

Löydöt: KM 35760, kvartsia

Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset,

Kohteen laajuus:?

Laajuuden arviointiperuste: -

Valokuvat: KaiM 7111:51 (mvnegatiivi)

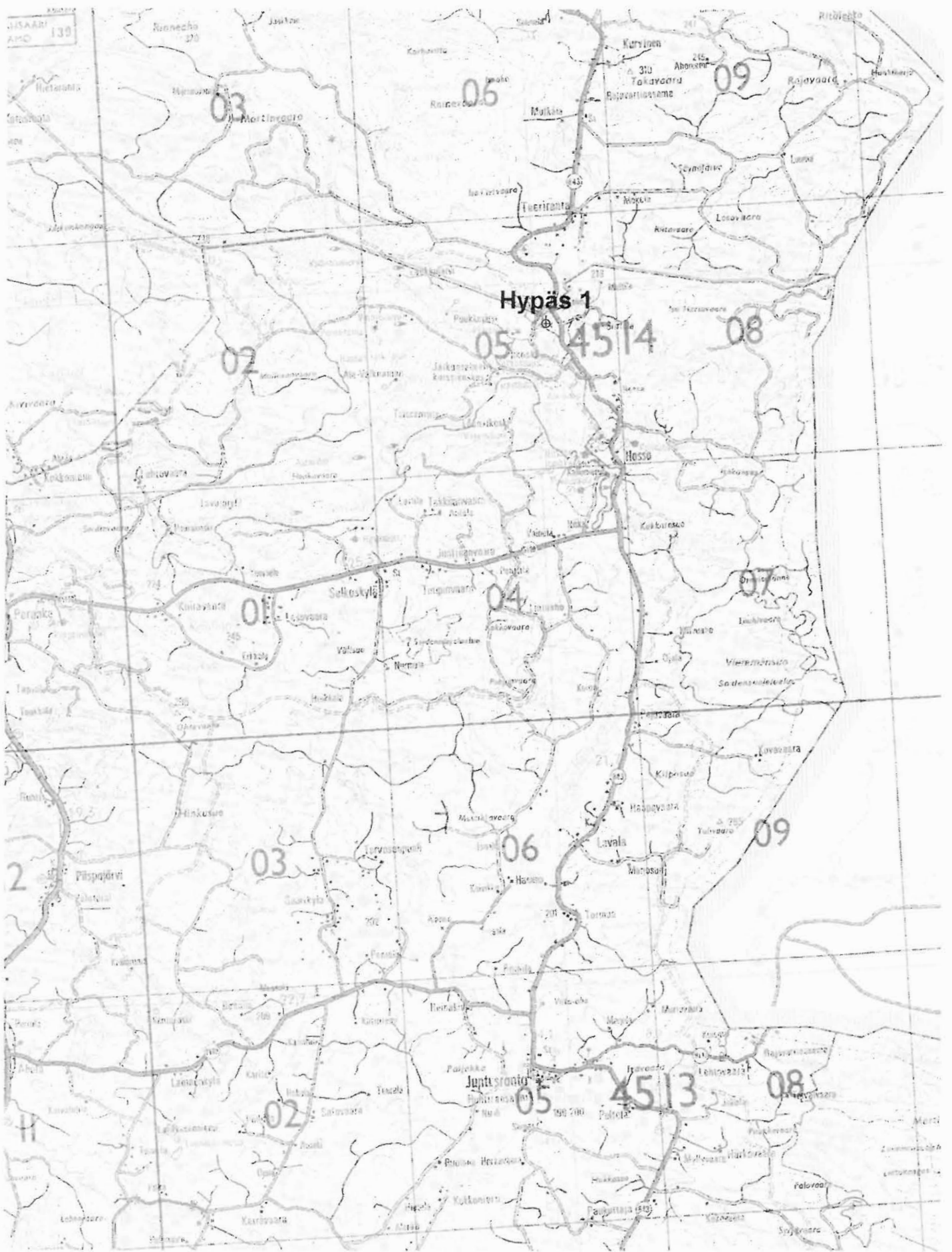
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 2,1 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länsiluoteeseen, Hypäksen pohjoisrannalla, lännestä päin laskien toisen mökin edustalla, rantatörmässä noin 0,1 kilometriä järveen laskevan joen suusta itään ja . Ranta on matala, rannassa on puolisen metriä korkea törmä. Sen päällä kasvaa suopursua, puolukkaa sekä mäntyjä. Mökin tai paremminkin varsin suuren päärakennuksen ja sen itäpuolella olevan ulkorakennuksen välistä rantaan tulee polku.

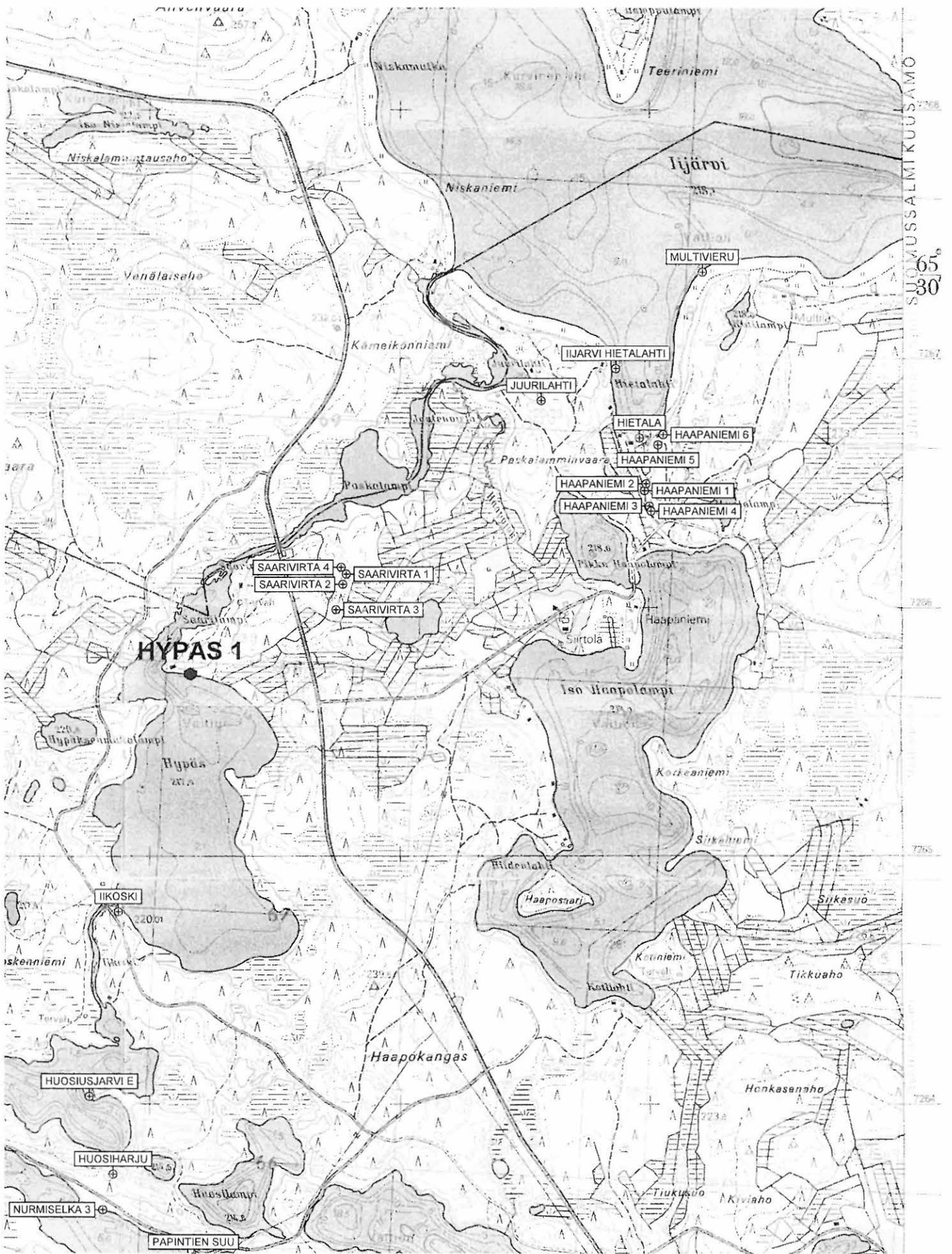
Inventointihavainnot kohteesta:

Rantaan tulevalla polulla, rantatörmän päällä oli näkyvissä joitain palaneita kiviä ja muutamia pieniä kvartsinsiruja. Pari niistä näytti isketyiltä, muut paremminkin tulessa lohkeilleilta. Mökin pihassa oli laajalti avointa hiekkaa. En havainnut siinä mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Koska löydöt rannastakin ovat varsin vaatimattomia, on kyseenalaista, sijaitseeko paikalla rauhoitusta vaativaa muinaisjäännöstä.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 323 Öllöri 1

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5409
Ajoitus:?

Tyyppi: Kuoppajäännös
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7264569$, $I = 3618311$, $K = 215$
Kylä: Ruhtinansalmi
Kiinteistötunnus: 777-409-0028-0022
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 68 km

Inventointipäivä: 19.9.2005

Löydöt: -

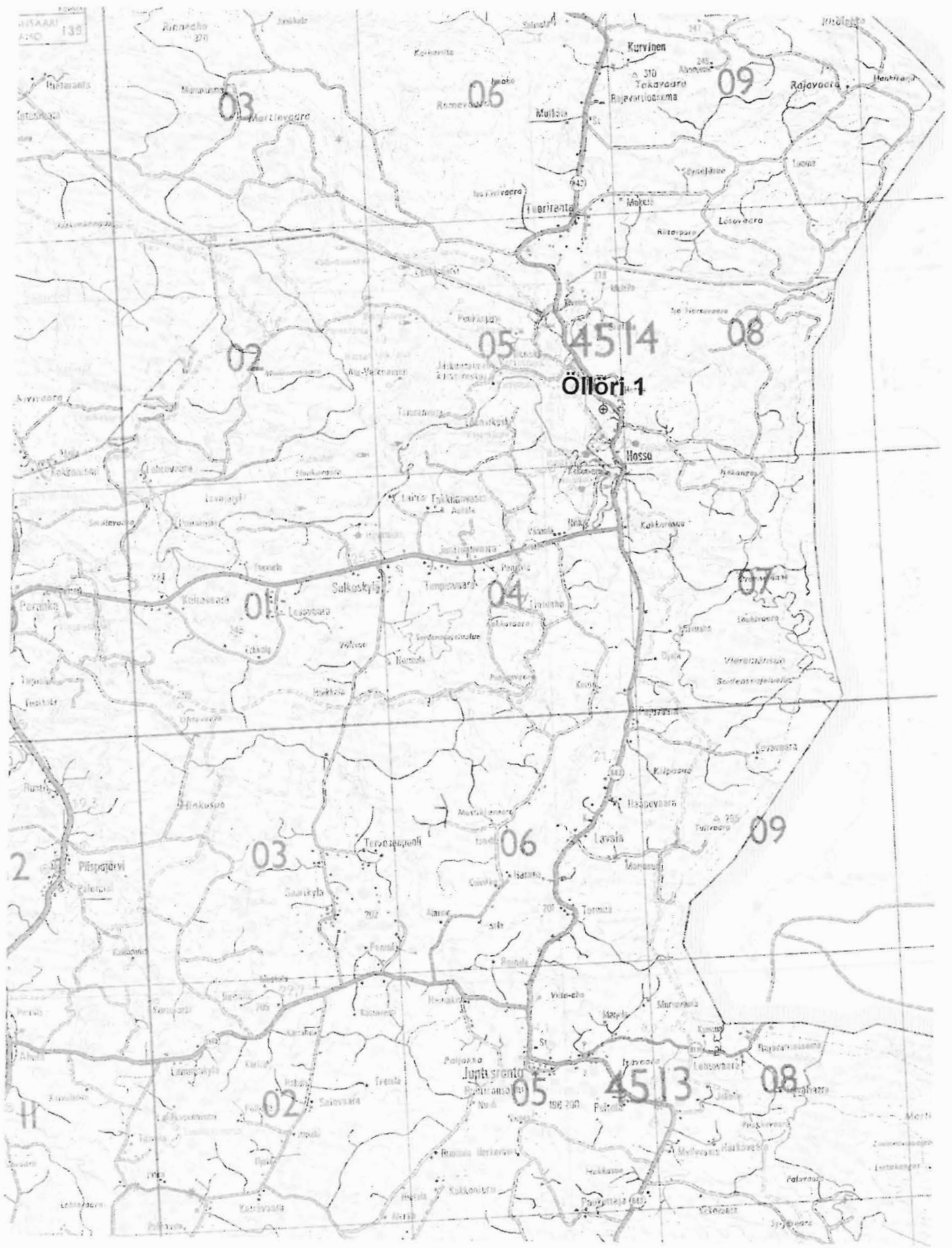
Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset,
Kohteen laajuus: :4 m läpimittainen alue,
Laajuuden arviointiperuste: Kuoppa
Valokuvat: -

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 2,0 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta kaakkoon, Öllörin eteläosan itärannalla olevassa niemessä. Kyseessä on 100 x 50 metrin kokoinen niemi, jonka matala, vetinen kannas yhdistää mantereeseen pohjoisesta. Niemi kasvaa nuorehkoa, harvaa mäntymetsää Maaperä niemessä on kivikkoista hiekkaa,

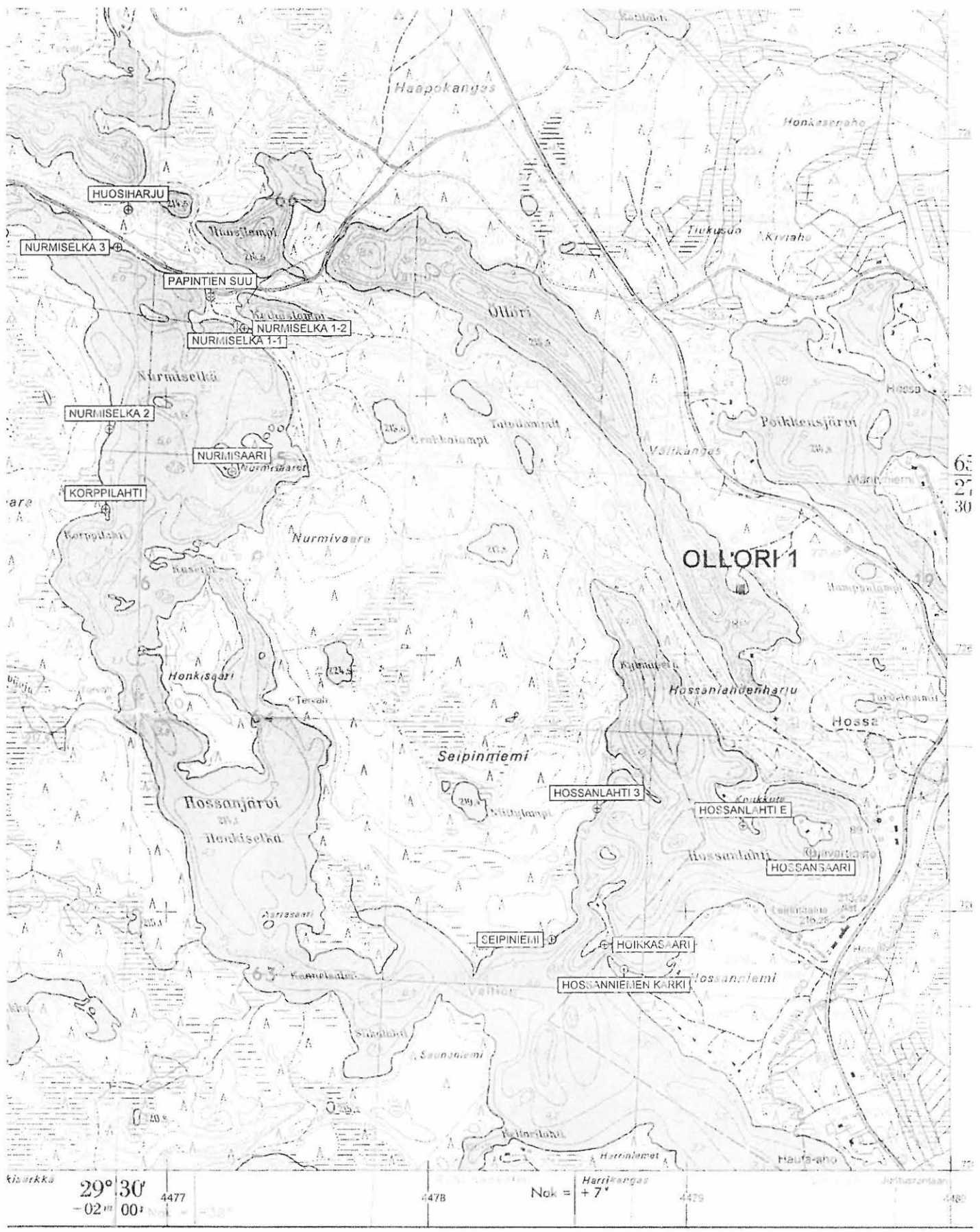
Inventointihavainnot kohteesta:

Niemen etelä/kaakkoispäässä, vajaa 20 metriä rantatörmästä ja kolmisen metriä järven pintaa korkeammalla on 2,0 x 1,5 metrin kokoinen ja 0,6 metrin syvyinen, luode - kaakko -suuntainen kuoppa. Paksun turpeen alla näytti sekä reunoilla että pohjalla olevan harmaa huuhtoutumiskerros. Kuoppa on siitä päätellen kohtuullisen vanha, sen tarkoituksesta ei pysty sanomaan mitään.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 324 Hossanlahti 3

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5410
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7263698$, $I = 3617791$, $K = 217,5$
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 65 km

Inventointipäivä: 31.5.2005
Löydöt: KM 35761, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: Korkeintaan 20 x 10 metriä
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt ja maaston muoto
Valokuvat: KaiM 7111:5 (mvnegatiivi)

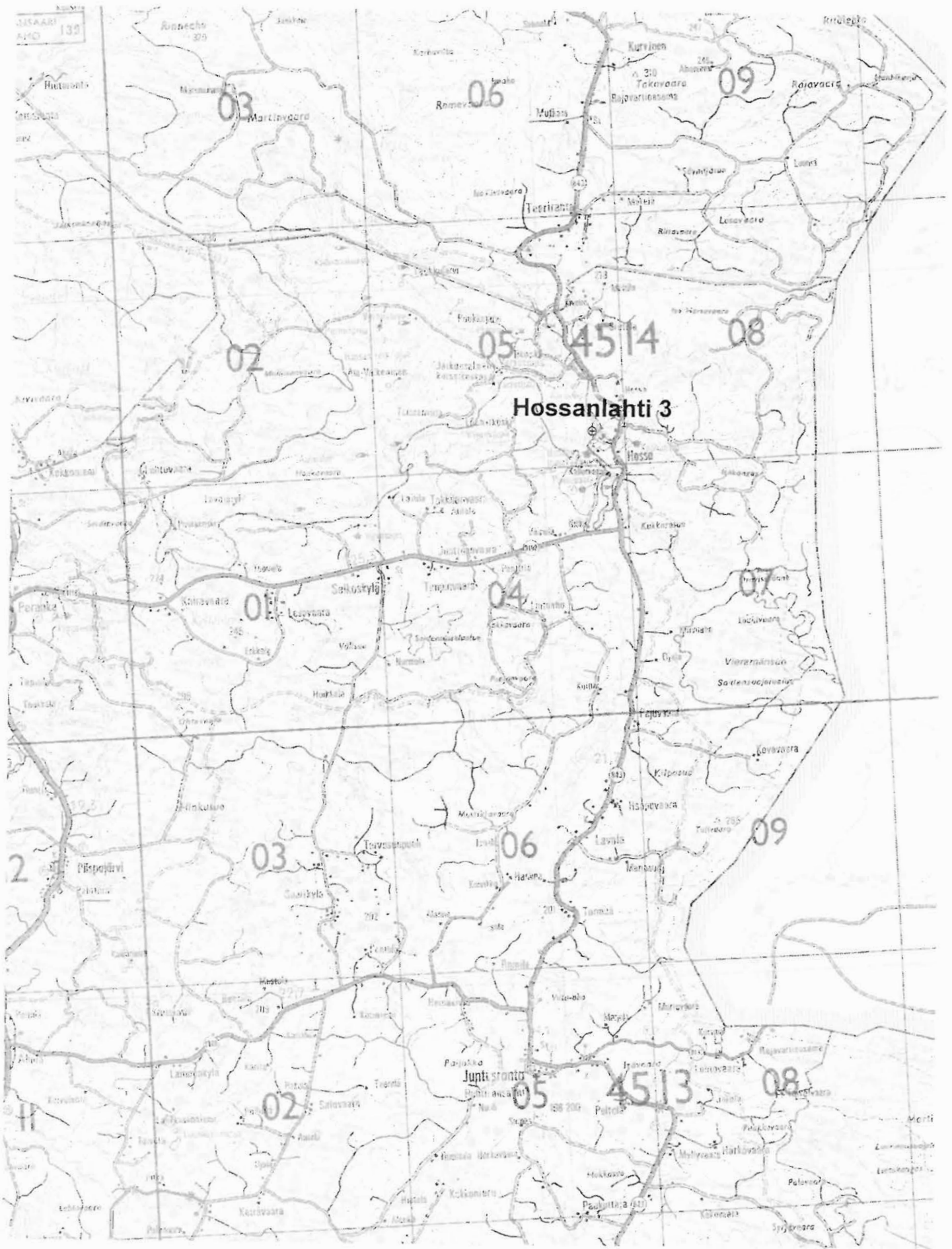
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossanlahden länsirannalla, Hossan opastuskeskuksesta 2,4 kilometriä eteläkaakkoon. Paikka on Hossanlahteen työntyvän pitkän, kapean niemen tyvestä etelään lähtevän korkean ja kapean särkän etelätyvessä olevassa notkelmassa. Etelässä notkelmaa rajoittaa itä - länsi -suuntainen kumpare. Notkelmassa on tilapäinen nuotiopaikka ja läjä puolilahoja hirsiiä ja rankoja. Harvalta mäntykankaalta on pintakasvillisuus osittain kulunut pois. Maaperä on kivetöntä hiekkaa. Paikka on noin kaksi metriä järven pintaa korkeammalla.

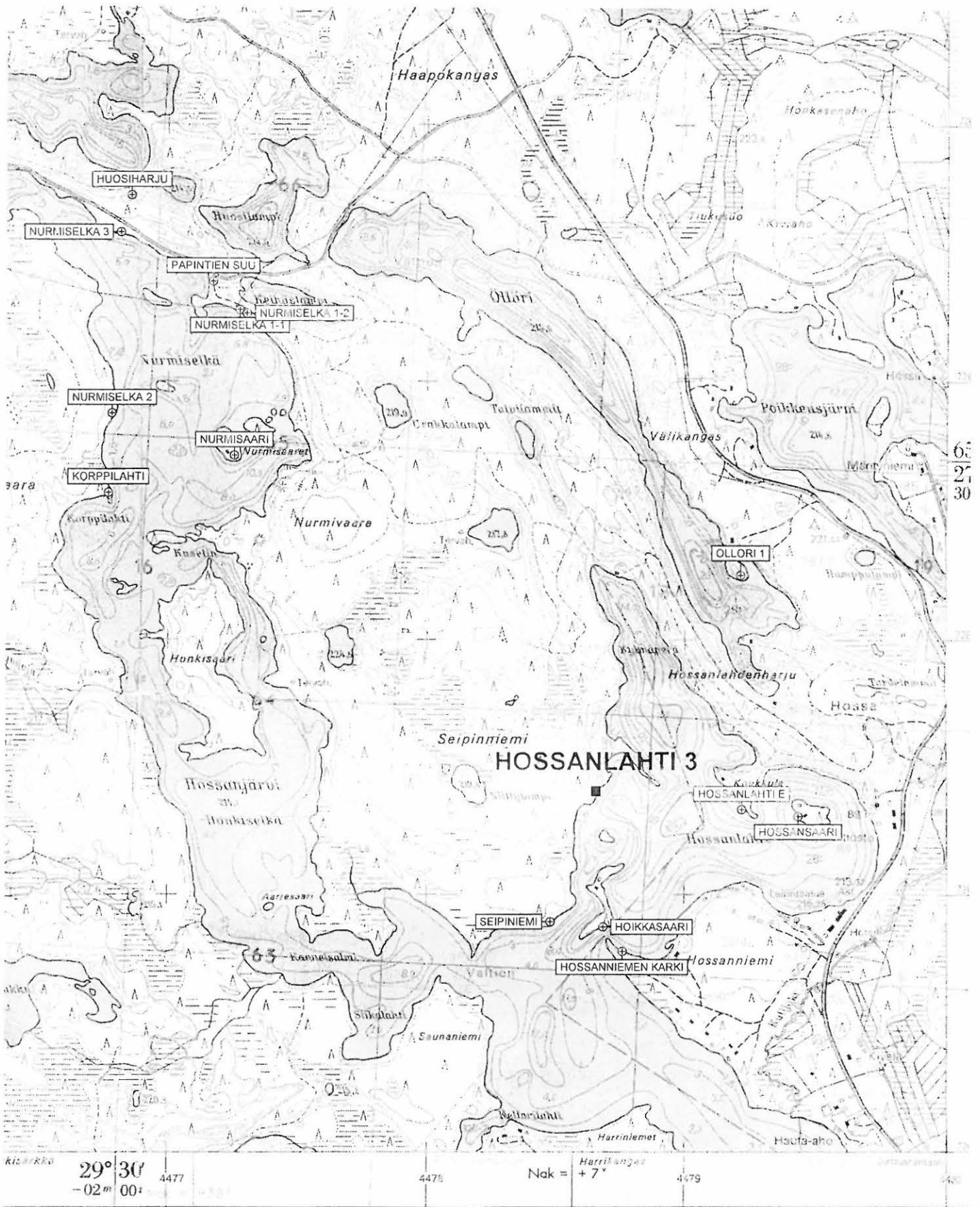
Inventointihavainnot kohteesta:

Notkelman eteläreunassa, viitisen metriä rannasta oli jonkin verran kvartsi-iskoksia noin viiden metrin läpimittaisella alalla. Pari iskosta oli vielä näistä muutama metri länteen. Maaston perusteella asuinpaikan pituus rannan suunnassa lienee enintään 20 metriä. Vaikutti siltä, että kyseessä ei ole mikään runsaslöytöinen kohde.

Tarkastin samalla rantaa sekä etelään, että pohjoiseen, mutta kuluneissa kohdissa, sen enempää kuin koepistoissakaan en havainnut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI Hossanniemen kärki

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5411
Ajoitus: Kivikausi?

Tyyppi: Asuinpaikka?
Rauhoitusluokka: II?

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7263085$, $I = 3617920$, $K = 214$
Kylä: Ruhtinansalmi
Kiinteistötunnus: 777-409-0028-0017
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 64km

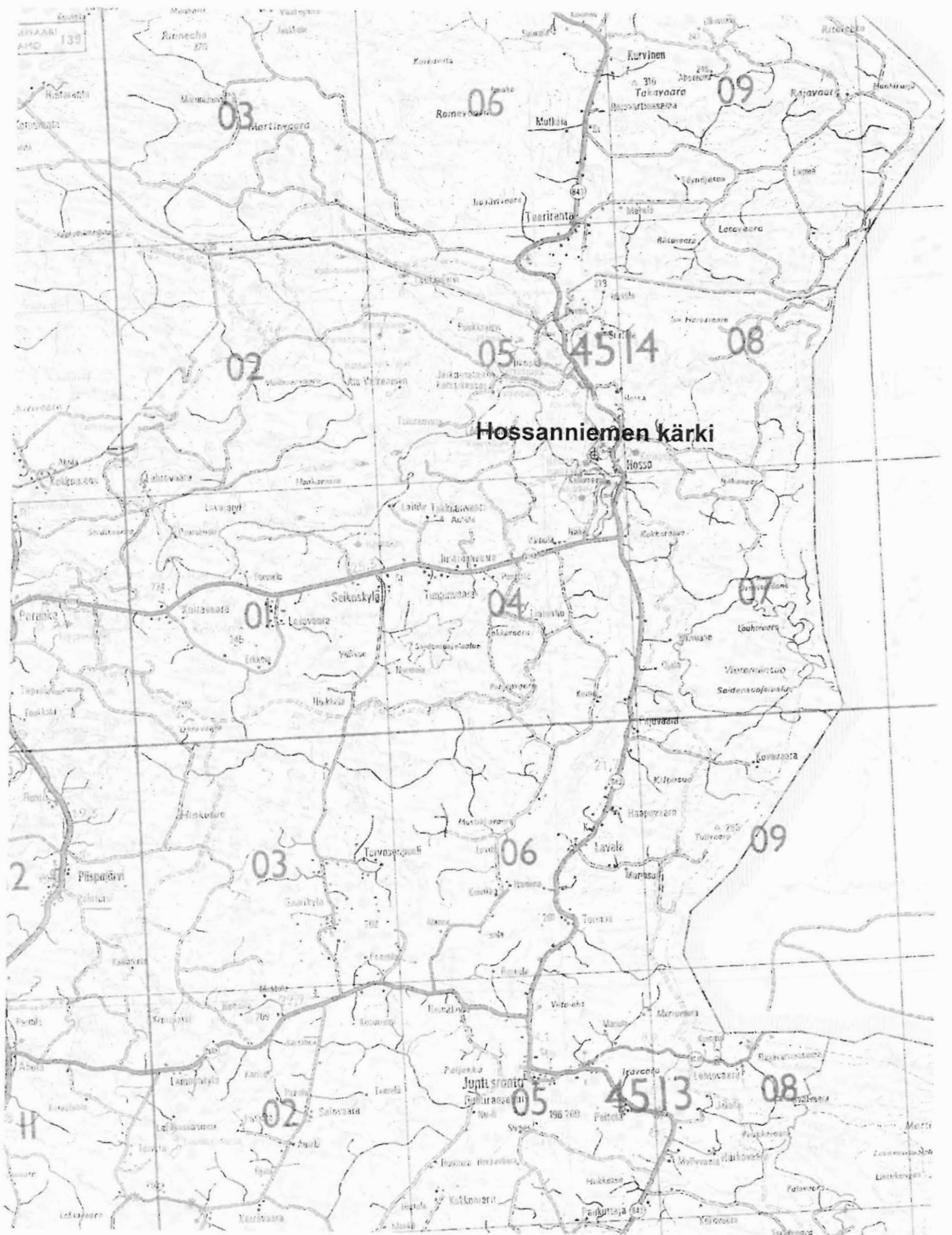
Inventointipäivä: 19.9.2005
Löydöt: KM 35762, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Huonot
Kohteen laajuus: ?
Laajuuden arviointiperuste: -
Valokuvat: KaiM 7111:40 (mvnegatiivi)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee nimensä mukaisesti Hossanniemen kärjessä, sen koillisrannalla, kolme kilometriä Hossan opastuskeskuksesta eteläkaakkoon. Kyseessä on matalahko mäntyä kasvava niemi. Sen avoin koillisranta on kivetöntä hiekkaa. Niemen kärjessä on kartoista päätellen ollut mökki jo pitkän, mutta nyt siellä näytti olevan aivan uusi rakennus.

Inventointihavainnot kohteesta:

Rantahiekassa uuden rakennuksen kohdalla oli kolme iskokselta vaikuttavaa kvartsia. Koska kyseessä oli piha ja paikalla oli väkeäkin, en ryhtynyt kaivelemaan kuoppia rantatörmän päälle. Vaikutelmana oli, että ainakaan mitään runsaslöytöistä asuinpaikkaa ei niemessä sijaitse. Toisaalta paikka on ehkä hieman matala, mutta muuten se maastollisesti sopii hyvin esihistorialliseksi asuinpaikaksi.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 325 Korppilahti N

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5412
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka?
Rauhoitusluokka: II

4514 05 TEERIRANTA

Koordinaatit: $P = 7264769$, $I = 3615849$, $K = 215$

Kylä: Valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 65 km

Inventointipäivä: 31.5.2005

Löydöt: KM 35763, kvartsia

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Kohteen laajuus: 20 x 10 metriä

Laajuuden arviointiperuste: Löydöt

Valokuvat: KaiM 7111:4 (mvnegatiivi)

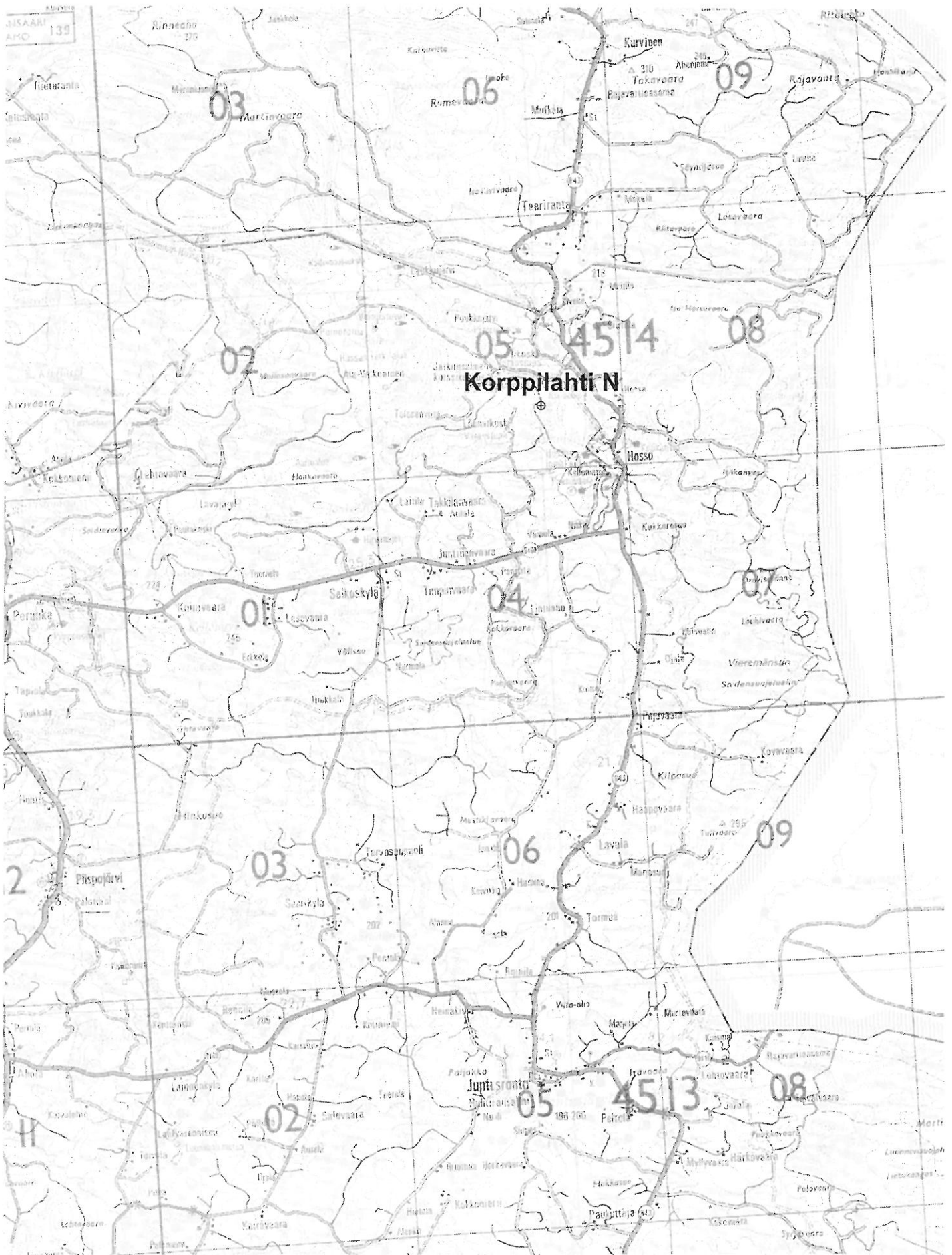
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee vajaat 1,6 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta lounaaseen, Hossanjärven Nurmiselän eteläosan länsirannalla olevaa Korppilahtea pohjoisesta rajoittavassa niemessä. Niemen kärki on matalaa, veden liikuttamaa hiekkaa. Takana on pieni törmä ja sen takana loivemmin nousevaa maata. Kärjessä ja itää kohti on matala valli veden tai tuulen keräämästä hiekkaa. Vallin päällä on hiekka näkyvissä. Melko avoimen niemen kärjessä kasvaa paksu ja komea petäjä. Niemessä on auton vanteeseen tehty nuotiopaikka.

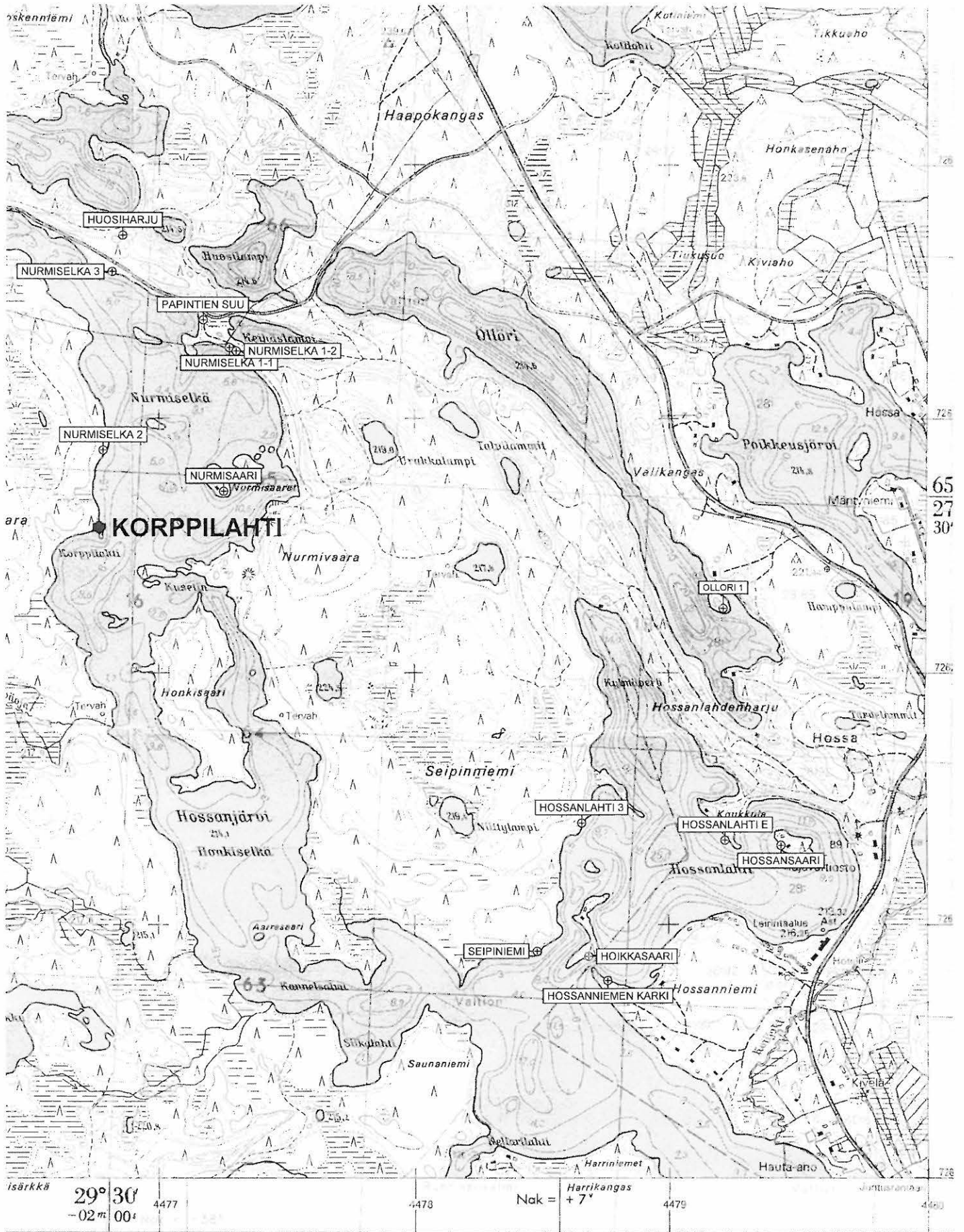
Inventointihavainnot kohteesta:

Rantahiekassa oli joitain palaneita kiviä, mutta mitään suoranaisesti esihistoriaan viittaavaa ei ollut näkyvissä. Kärjessä olevan petäjän juuressa oli vanhalta näyttävä kivetty nuotionpohja. Siinäkin ei ollut mitään löytöjä, sen sijaan puun toisella puolella oli kaksi pientä kvartsi-iskosta. Runsaat 20 metriä puusta pohjoiseen löytyi polulta yksi mahdollinen kvartsi-iskos. Lisäksi noin 10 metriä puusta länteen lapiolla tehdystä koepistosta löytyi yksi pieni iskos. Koska tein paikalle runsaasti koepistoja, ei kysessä voi olla ainakaan mikään runsaslöytöinen asuinpaikka. Siihen viittaa myös se, että rannassa tai avoimessa rantatörmässä ei ollut mitään löytöjä.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 326 Nurmisaari

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5413
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7264938, I = 3616323, K = 217,5$
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 66 km

Inventointipäivä: 30.5.2005
Löydöt: KM 35764, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset
Kohteen laajuus: Vähintään 20 m pituinen alue
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:1 (mvnegatiivi)

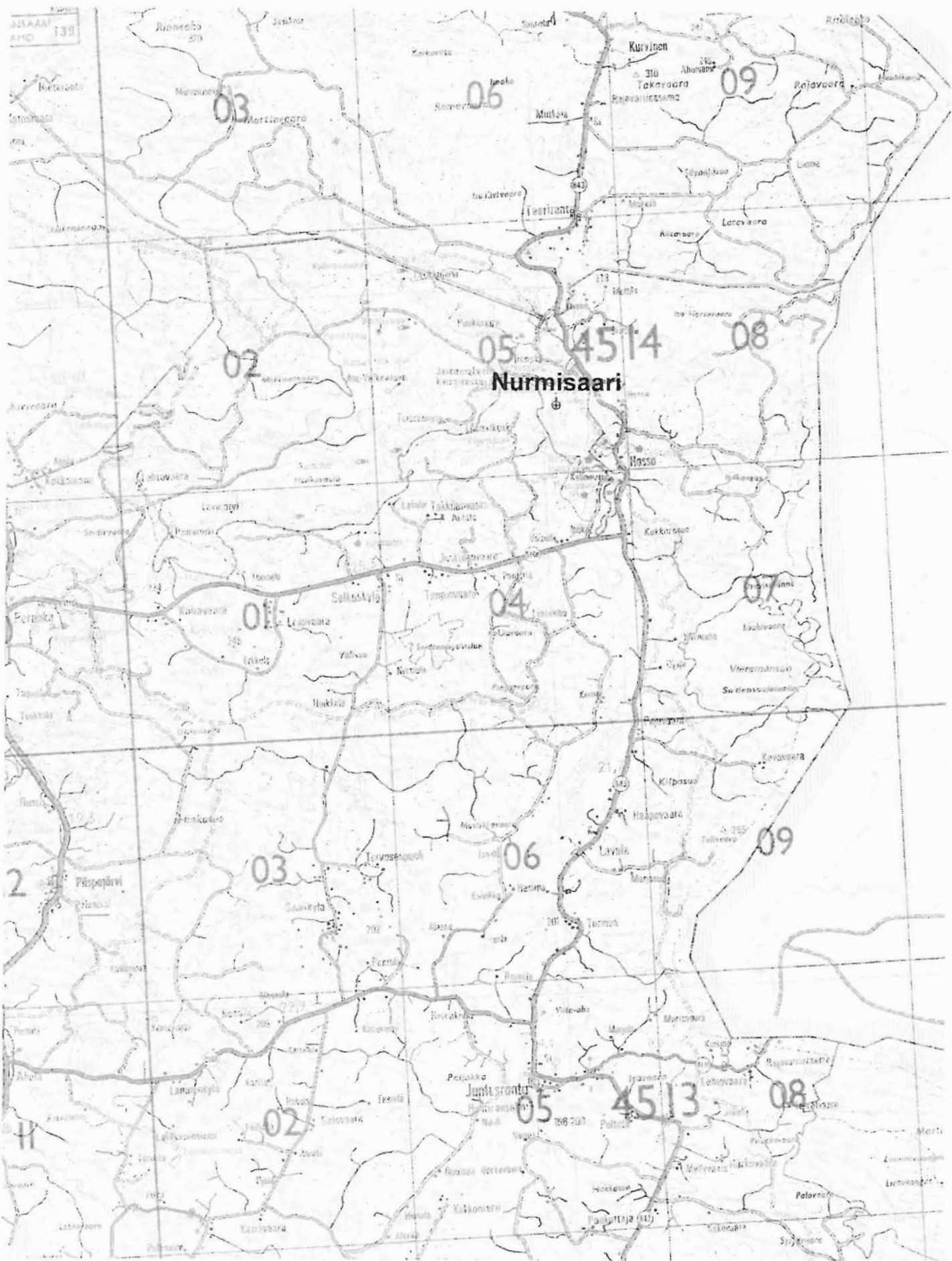
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee runsaat 1,1 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta lounaaseen, Hossanjärven Nurmiselän läntisemmässä Nurmisaaressa. Saarella on pituutta hieman runsaat ja leveyttä hieman vajaat 0,1 kilometriä, suunta on luoteesta kaakkoon. Saaren lounaisrannan eteläosassa on kesämökki. Saari kasvaa mäntymetsää, keskiosa on melko muhkurainen ja kasvaa suopursua sekä paksua sammalta. Kaakkoispää on hyvää mäntykangasta, samoin pohjoisessa on tasaisempaa maata.

Inventointihavainnot kohteesta:

Tein lapiolla koepiston kesämökistä 18 metriä kaakkoon, 22 metrin päähän saaren kaakkoiskärjestä, jossa kuiva kangas laskee soistuneeseen suorantaan. Paikka on kahdeksan metrin päässä lounaisrannasta ja noin kaksi metriä veden pintaa korkeammalla. Pienestä koepistosta löytyi neljä kvartsi-iskosta punaisesta, melko karkeasta hiekasta. Kesämökin takia en kuopittanut aluetta laajemmalti, sen sijaan löysin mökin edustani kuluneesta maasta pari kvartsi-iskosta. Tein joitain koepistoja saaren luoteispäähän, niissä ei ollut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Maaperä oli siellä melko karkeaa.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 327 Nurmiselkä 1

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5414
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka?
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: P = 7265493, I = 3616349, K = 215
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 67 km

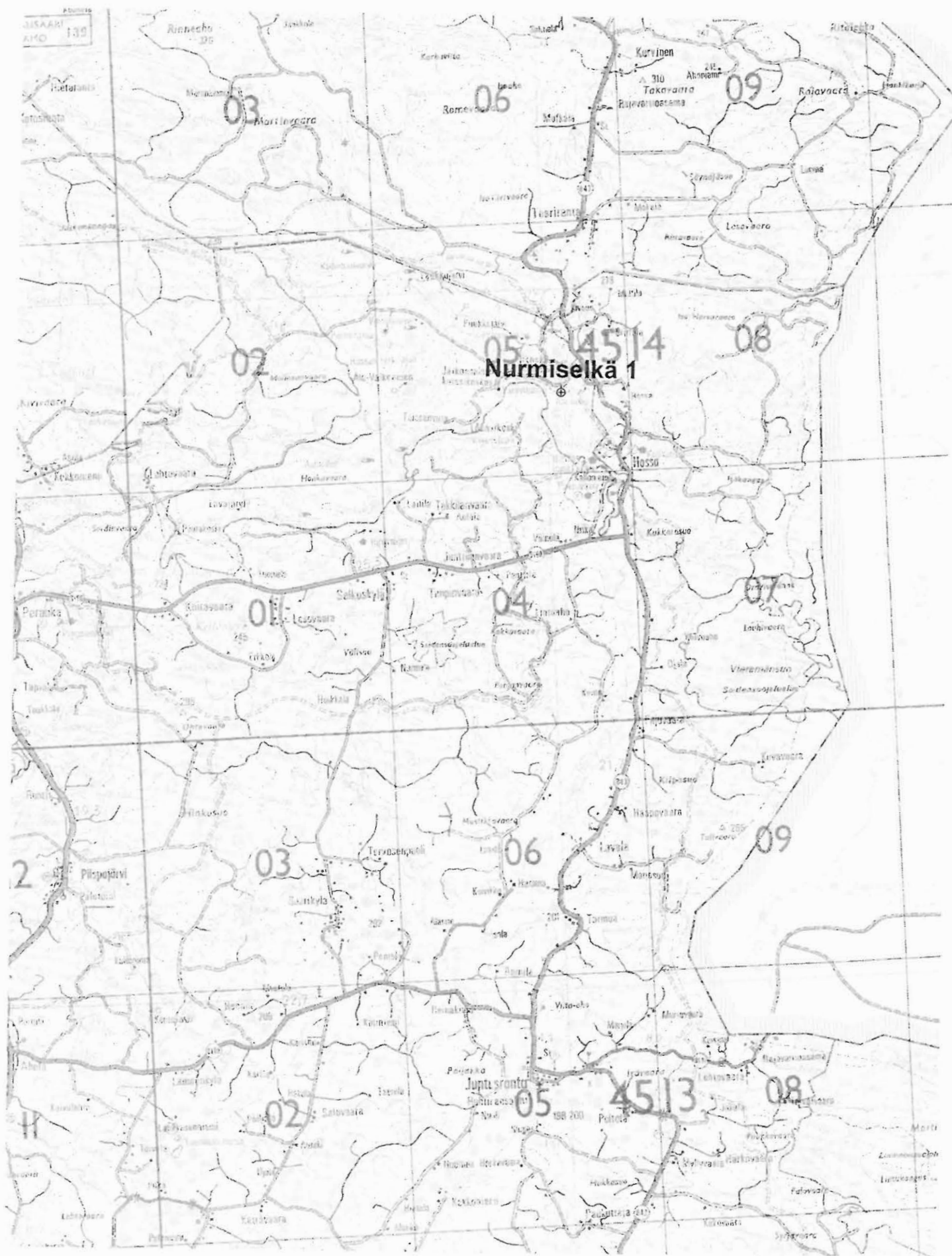
Inventointipäivä: 5.26.2005
Löydöt: KM 35765: 1, 2, kvartsia, palanutta luuta
Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset
Kohteen laajuus: Noin 70 metrin pituinen alue
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:37 (mvnegatiivi)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 0.7 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta lounaaseen, Hossanjärven Nurmiselän koillisrannalla, Keihäslammen kohdalla, lammen länsipään yli tulevan sähkölinjan itäpuolella. Kyseessä on kuiva hongikkokangas, rannassa on tuulen tai/ja aaltojen matalaksi valliksi keräämää hiekkaa. Ranta on muuten avointa, mutta hiekka on suurelta osin neulasten peitossa. Maaperä on kivetöntä hiekkaa.

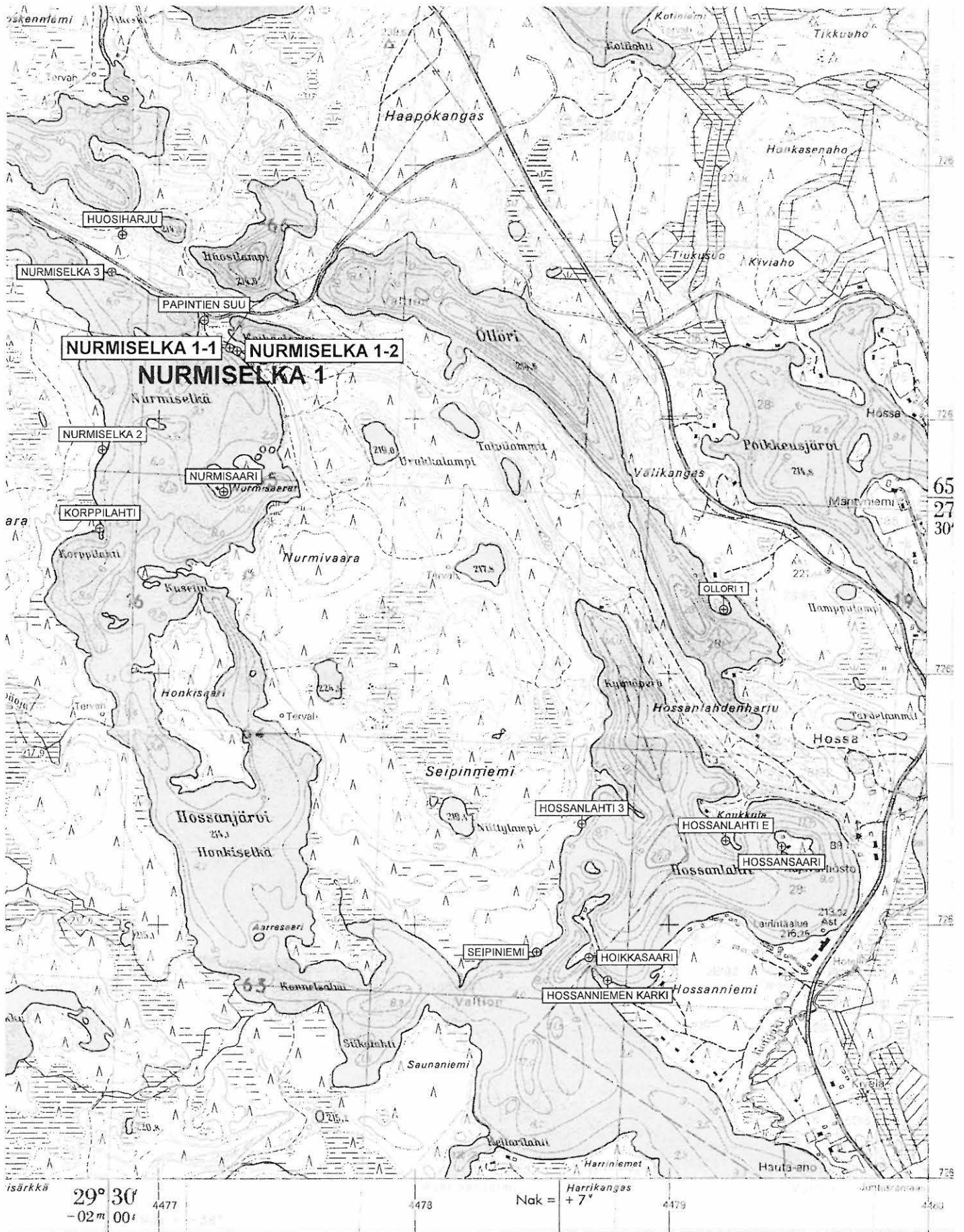
Inventointihavainnot kohteesta:

Rantahiekasta löytyi parinkymmenen metrin päässä sähkölinjan itäpuolelta (p = 7265 503, i = 3616 319) hiekasta pari kvartsi-iskosta ja noin 70 metrin päässä sähkölinjasta (p = 7265 493, i = 3616 349) muutama kvartsi-iskos sekä palaneen luun siru. Tein rantavallin taa joitain koepistoja lapiolla, mutta niissä en havainnut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Rantaa peittäneet havunneulaset vaikeuttivat havaintojen tekoa, mutta vaikutti siltä, että kyseessä ei ole mikään runsaslöytöinen paikka.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 328 Nurmiselkä 2

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5415
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7265080$, $I = 3615845$, $K = 217,5$
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 67 km

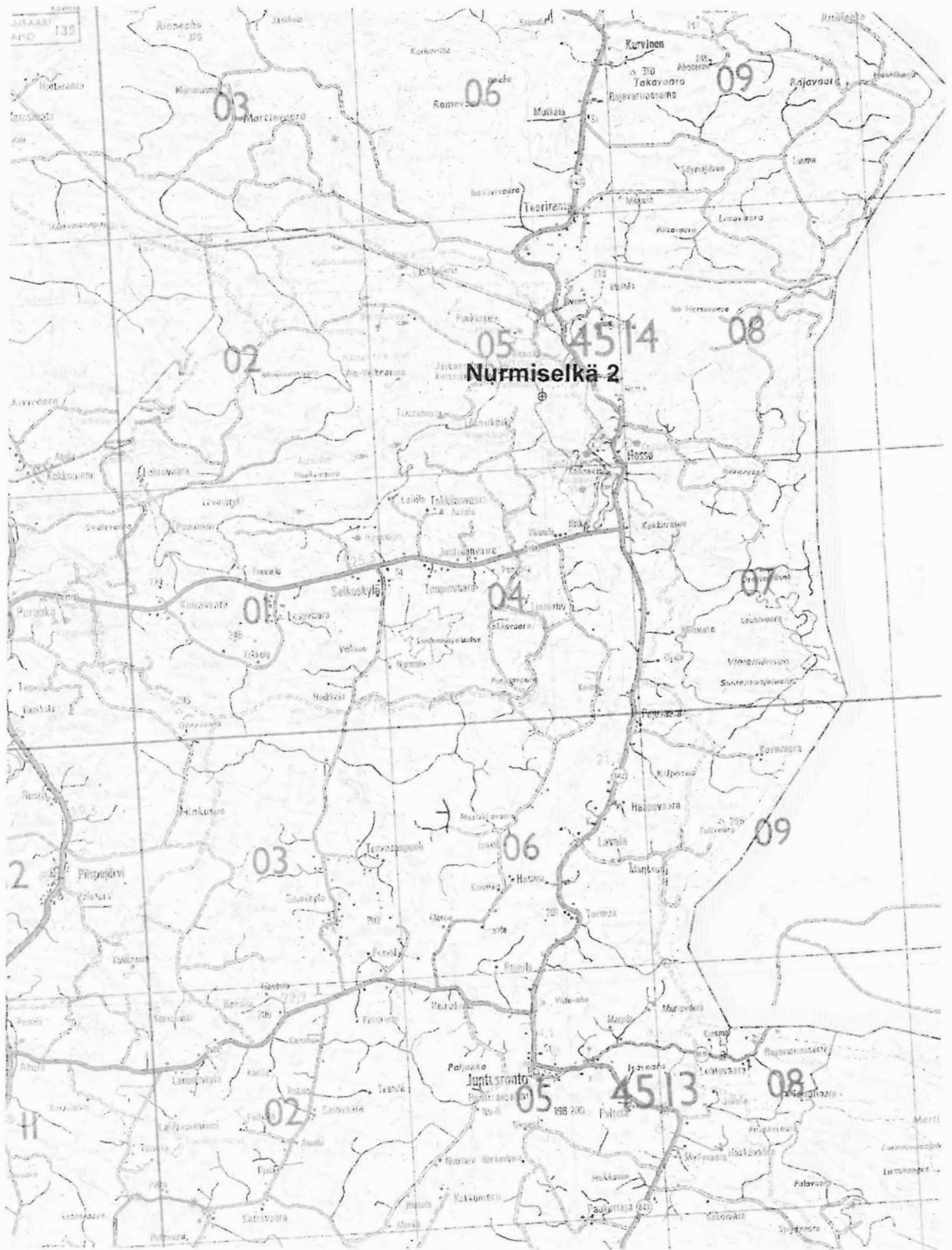
Inventointipäivä: 31.5.2005
Löydöt: KM 35766: 1 - 4, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: Yli 0,1 km pituinen alue
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:8 (mvnegatiivi)

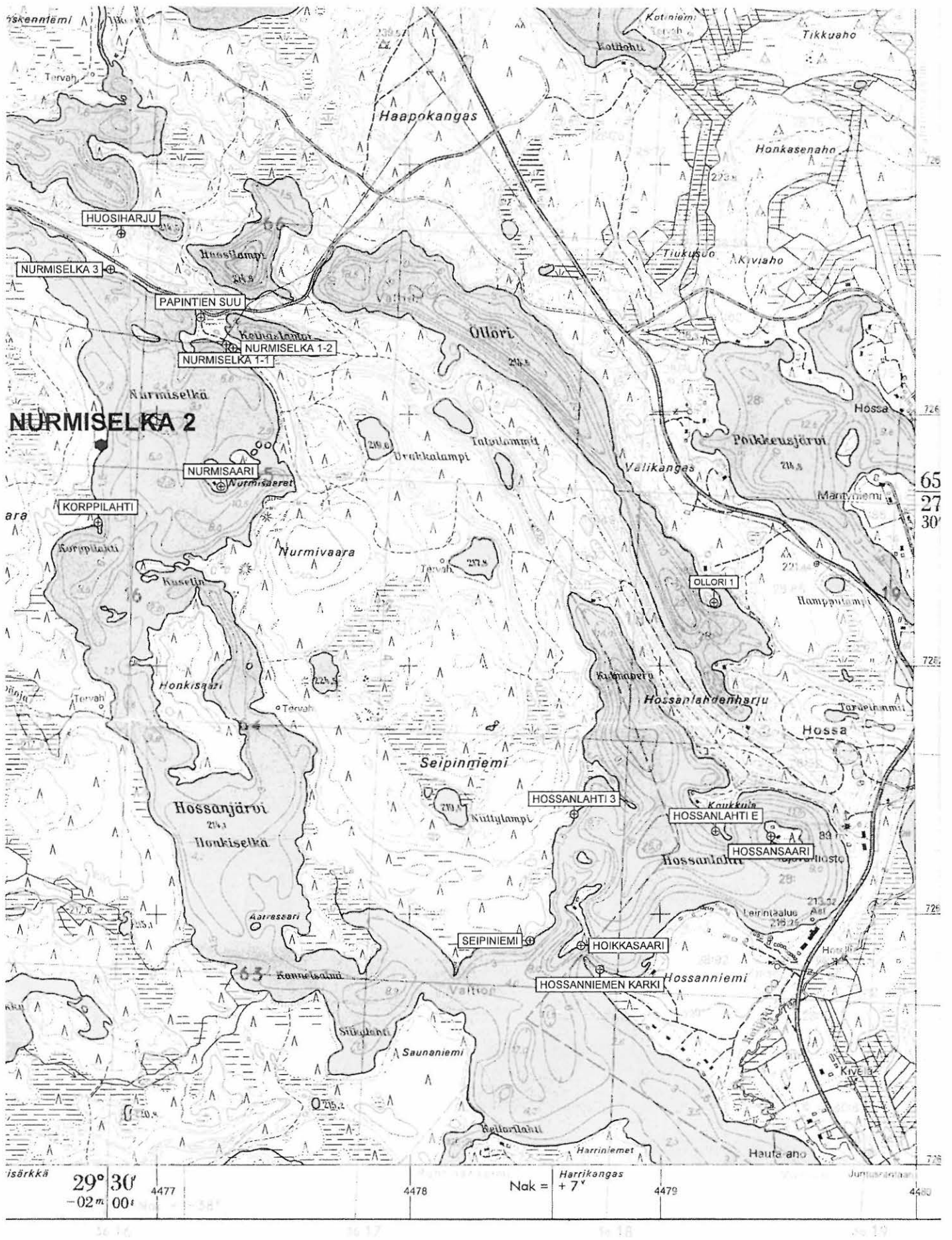
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 1,3 kilometriä lounaaseen Hossan opastuskeskuksesta, Hossanjärven Nurmiselän länsirannalla, selän keskellä olevasta saaresta länsilounaaseen. Kyseessä on tylppä niemi ja siitä etelään oleva ranta. Rannassa on kolmisen metriäkin korkea avoin, sortuva törmä. Sen päällä on kuivaa mäntykangasta. Niemen kärjessä on pieni tasanne, mutta muuten maa lähtee loivasti nousemaan. Maaperä on hiekkaa, jonka joukossa on pikkukiveä.

Inventointihavainnot kohteesta:

Niemen kärjen rantavedessä oli palanutta kiveä kahdessa keskittymässä. Niihin ei liittynyt mitään löytöjä, sen sijaan niistä erillään oli vedessä yksi mahdollinen kvartsi-iskos. Kärjestä 40–50 metriä etelään oli törmässä kolme kvartsi-iskosta. Tästä edelleen vajaan 30 metriä etelään oli törmässä kvartsi-iskos. Runsaat 50 metriä etelään edellisestä oli rantatörmän päällä kulkevalla polulla vielä yksi pala huonolaatuista kvartsia. Törmässä oli vain yksittäisiä iskoksia, törmän päälle tehdyissä koepistoissa en havainnut mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Mistään runsaslöytöisestä kohteesta siten tuskin on kyse.

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 329 Papintien suu

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5417

Tyyppi: 1) Asuinpaikka
2) Merkkipuu

Ajoitus: 1) Kivikausi, 2) Historiallinen aika

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA

Koordinaatit: $P = 7265580$, $I = 3616280$, $K = 215$

Kylä: Valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 67 km

Inventointipäivä: 26.5.2005

Löydöt: Kvartsia, ei otettu talteen

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Kohteen laajuus: ~ 50 x 30 m

Laajuuden arviointiperuste: Löydöt

Valokuvat: KaiM 7111:24–26 (mvnegatiivi), 61 (väridia)

Aiemmat tutkimukset:

Esa Suominen 1987 tarkastus

Löydöt: kvartsia

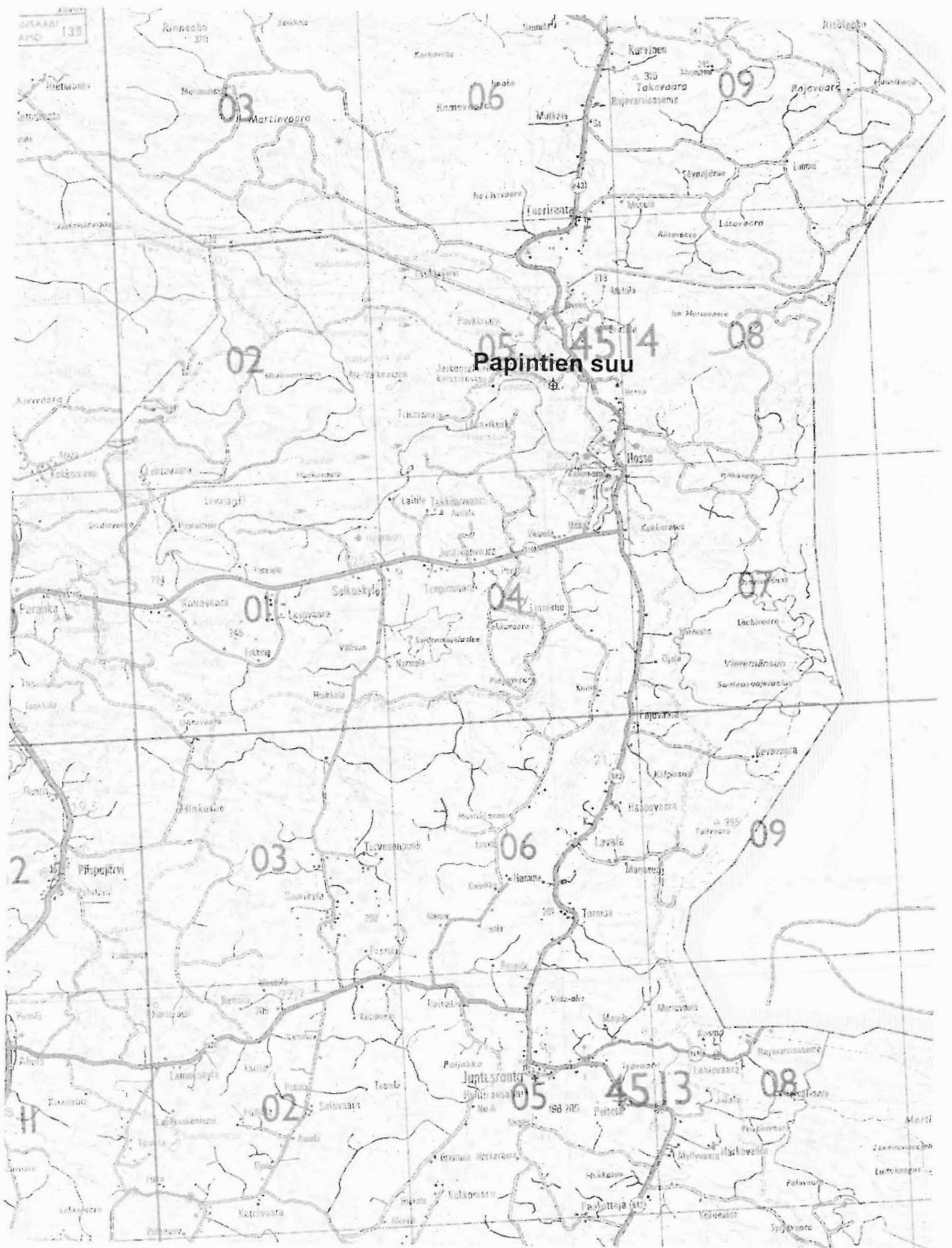
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta 0,7 km lounaaseen, lähellä Hossajärven Nurmiselän pohjoisrantaan, järven ja Keihäslammen länsipään välisellä kannaksella. Opastuskeskuksesta tulevan tien eteläpuolella on tällä kohdalla pysäköintialue. Pysäköintipaikalta lähtee yleiseltä liikenteeltä suljettu tie Seipiniemeen. Vajaan 50 metrin päässä pysäköintipaikasta etelään on tien varressa Hossanjärven rannassa venevalkama. Heti sen jälkeen tie kääntyy kaakkoon. Keihäslammen puolella maa on vähän soistunutta, muuten alue on kuiva mäntykangasta. Maaperä on hiekkaa.

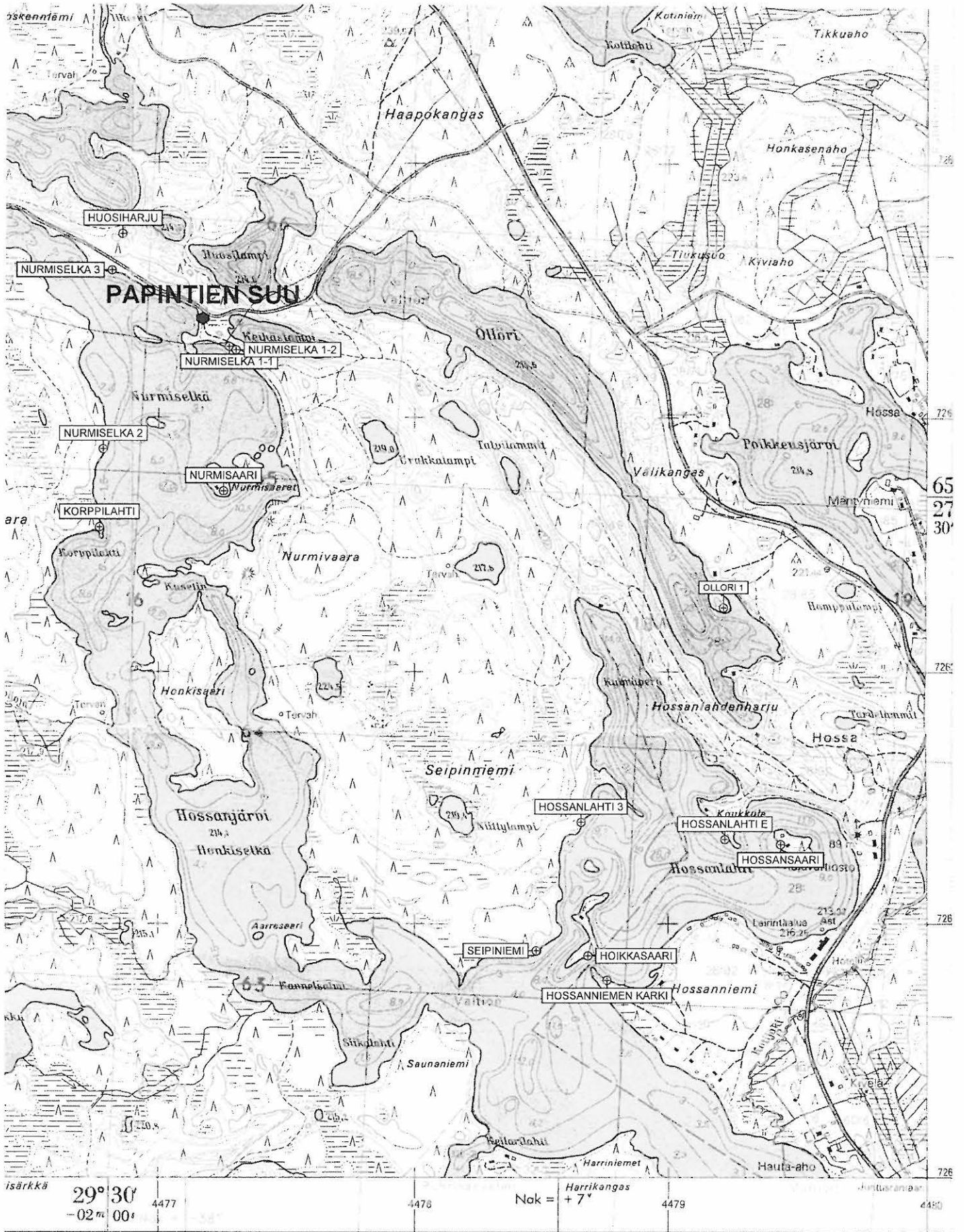
Inventointihavainnot kohteesta:

Keloutunut merkkipuu on kolmen metrin päässä kestopäällysteen reunasta pysäköintialueen kaakkoiskulmassa. Kelo lahoaa luontaisesti tyvestään, muuten sille ei ollut tapahtunut vahinkoa. Pikkutielle on ajettu soraa, joten siinä ei voinut tehdä havaintoja. Venevalkaman kohdalla, kuluneessa maassa tien vieressä oli kvartsi-iskoksia, useimmat noin 0,4 metrin läpimittaisella alalla. Tein venevalkaman ja pysäköintialueen väliin tien molemmin puolin pari koepistoa lapiolla. En havainnut niissä mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 330 Nurmiselkä 3

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5418
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka?
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7265780$, $I = 3615849$, $K = 217,5$
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 67 km

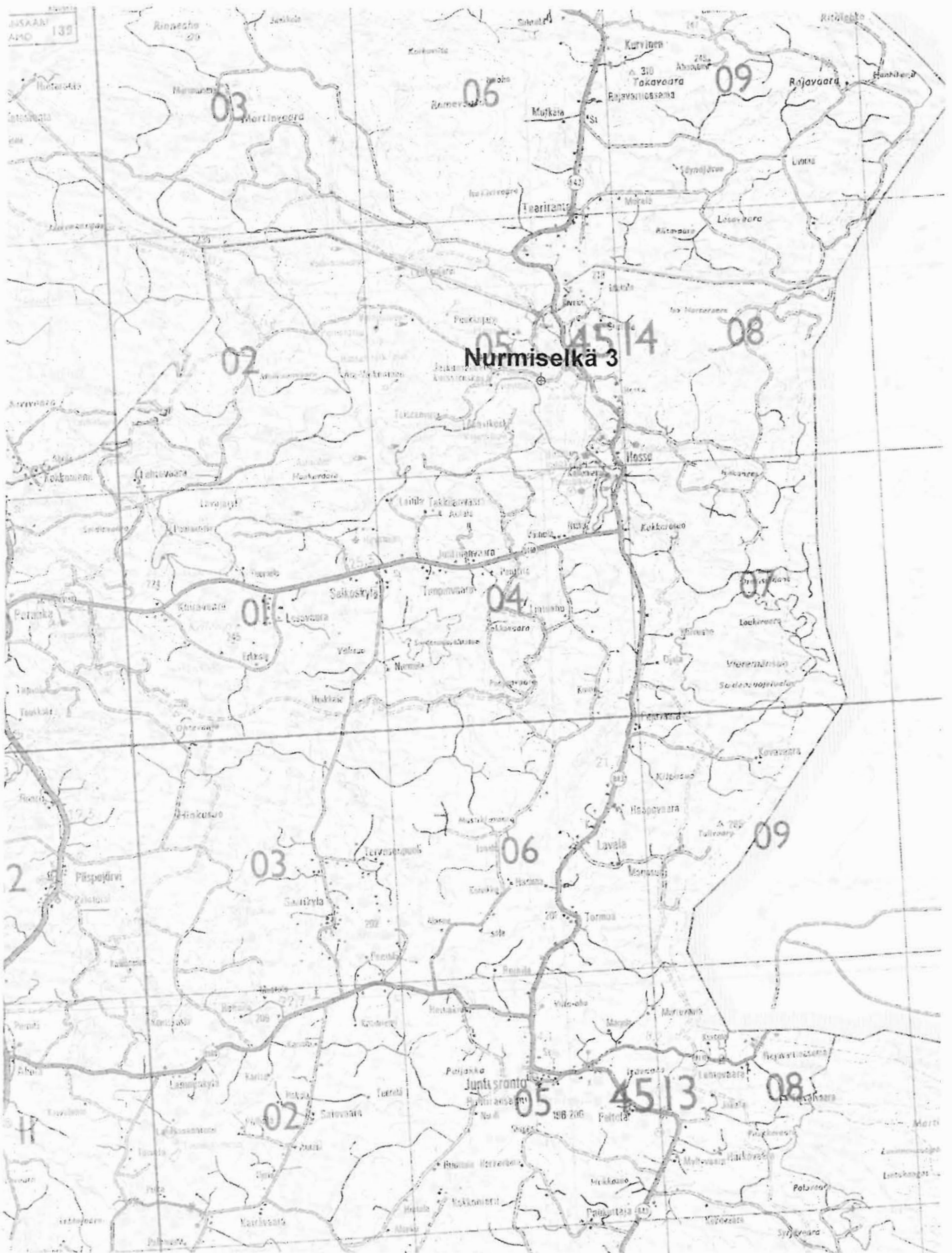
Inventointipäivä: 26.5.2005
Löydöt: KM 35767, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset
Kohteen laajuus: Noin 30 metrin pituinen alue
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:27 (mvnegatiivi)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta 1,1 kilometriä länteen, Hossanjärven pohjoisesta pistävän tylpän niemen itärannalla, Huosiharjun länsipäässä. Paikka on Huosiharjun pohjoispuolella olevan Huosiusjärven lounaiskulman tasolla. Niemen itärannalla on arviolta kahden metrin korkuinen, melko jyrkkä törmä. Se on paikoin avoin, mutta suureksi osaksi lähinnä havunneulasten peitossa. Törmässä kasvaa suuria honkia. Itse niemi on melko tasainen, se kasvaa pienehköä mäntymetsää, aluskasvillisuutena on puolukkaa ja sammalta. Maaperä alueella on kivetöntä hiekkaa.

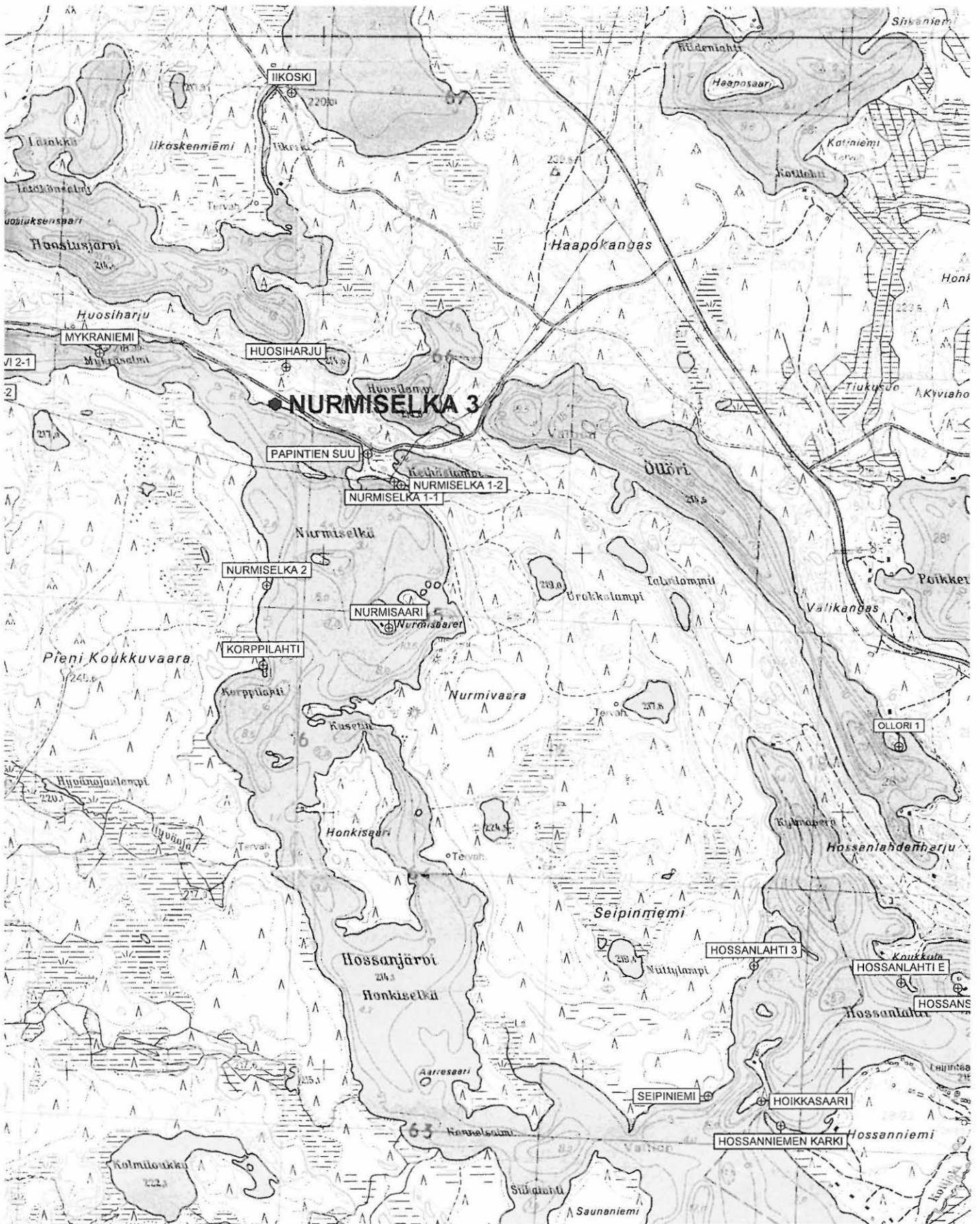
Inventointihavainnot kohteesta:

Törmässä olleesta avoimesta kohdasta löytyi yksi kvartsi-iskos noin 0,1 kilometrin päässä niemen kärjestä itään, kohdasta $p = 7265\ 780$, $i = 3615\ 849$. Toinen iskos löytyi tästä noin 30 metriä länteen. Lisäksi törmässä oli jonkin verran palaneita kiviä. Tein niemeen runsaasti koepistoja lapiolla, mutta en havainnut niissä mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Vaikka iskokset osoittavat niemessä olleen jotain ihmistoimintaa esihistoriallisena aikana, siellä tuskin on mitään runsaslöytöistä asuinpaikkaa.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 331 Huosiharju

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5419
Ajoitus:?

Tyyppi: Kuoppajäännös
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: P = 7265928, I = 3615883, K = 225
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 67 km

Inventointipäivä: 21.9.2005

Löydöt: -

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Kohteen laajuus: Alle 10 m läpimittainen alue

Laajuuden arviointiperuste: Kuoppa

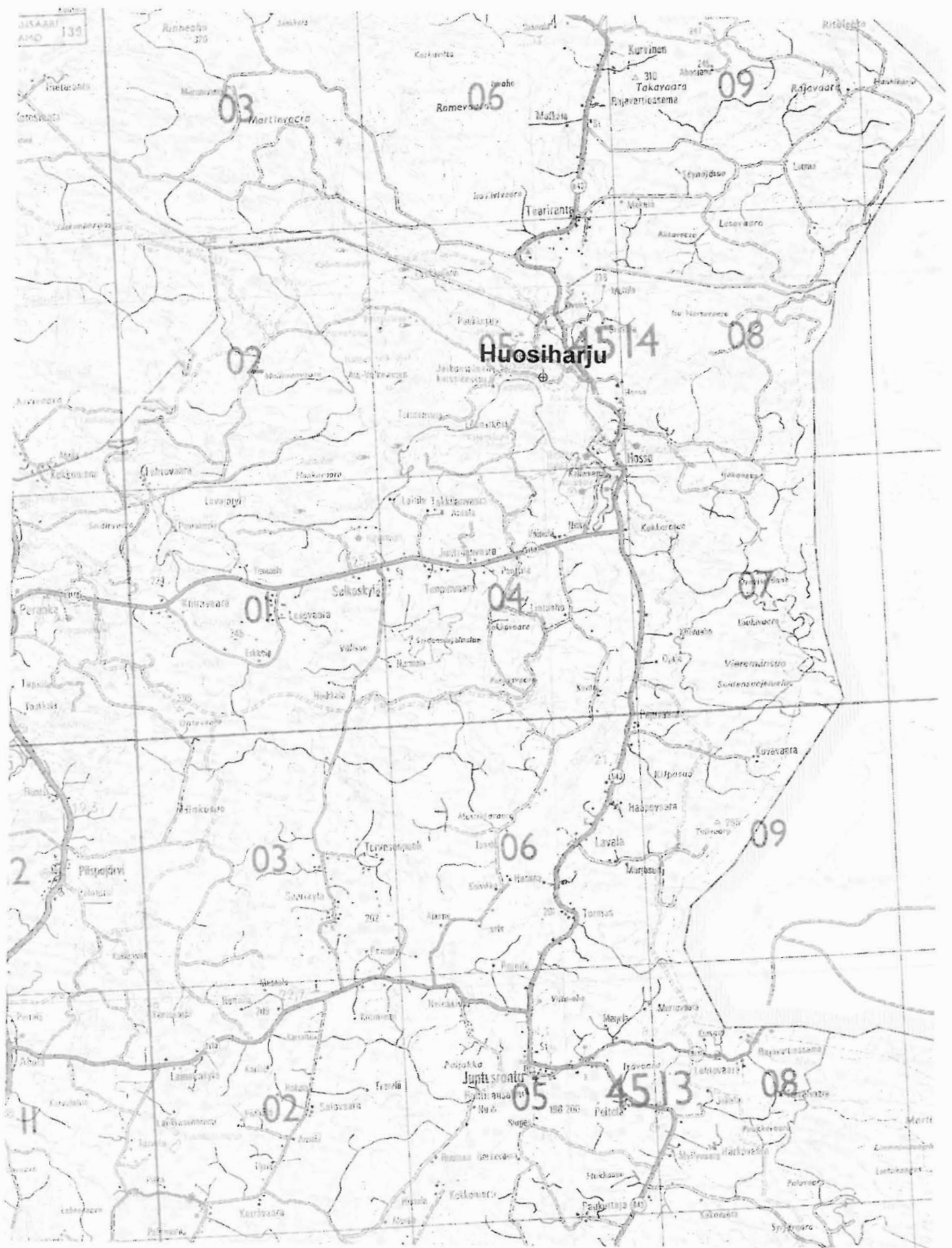
Valokuvat: KaiM 7111:43 (mvnegatiivi), 68 (väridia)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta hieman vajaa kilometri länteen, Huosiharjulla, Huosiusjärven lounaiskulman ja Hossanjärven Nurmiselän välissä. Paikalla on korkeampien harjujen välinen notkelma, harjun poiki kulkee tässä kohtaa polku. Ympäristö on kuivaa mäntykangasta. Kohteesta on matkaa Huosiusjärvelle suoraan pohjoiseen noin 60 metriä ja Nurmiselän rantaan suoraan etelää noin 160 metriä.

Inventointihavainnot kohteesta:

Harjun poikki menevän polun itäpuolella on 3,5–4,0/2,0–2,5 metrin kokoinen ja 0,4 metrin syvyinen, länsi - itä -suuntainen kuoppa. Pohjalla ja reunalla on turpeen alla harmaa huuhtoutumiskerros. Kuoppa vaikuttaa pyyntikuopan jäännökseltä.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 332 Kenttijärvi 2

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5420
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7265834$, $I = 3614665$, $K = 217$
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 66 km

Inventointipäivä: 6.1.2005
Löydöt: KM 35768, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset
Kohteen laajuus: Ainakin 70 m pituinen alue
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:9, 10 (mvnegatiivi)

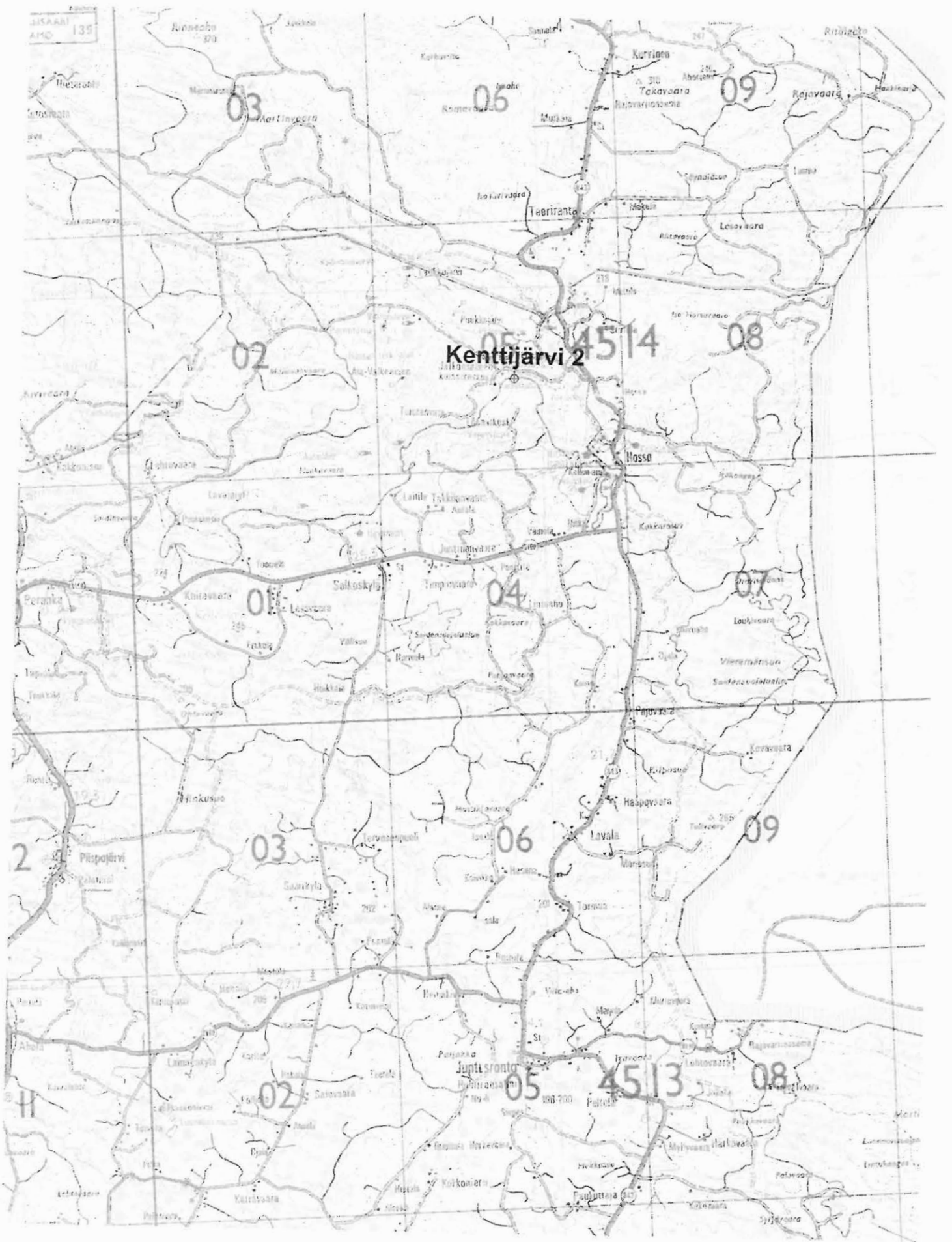
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 2,2 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länteen, Kenttijärven etelärannalla olevien kahden vierekkäisen tylpän niemen kohdalla. Niemet ovat matalia ja suoperäisiä, niiden takana on kolmisen metriä korkea törmä, jonka päällä on jonkinlainen tasanne. Kohteen länsipäässä tasanne tulee rantaan ja siinä on muutaman metrin levyinen avoin törmä. Paikka kasvaa suuria mäntyjä sekä pientä taimikkoa, aluskasvillisuutena on suopursua, puolukkaa ja sammalta. Maaperä on kivetöntä hiekkaa.

Inventointihavainnot kohteesta:

Läntisen niemen länsityven sortuvassa törmässä ei ollut näkyvissä muuta kuin puhdasta hiekkaa, mutta sen päälle tehdystä 0,4 x 0,4 metrin kokoisesta koekuopasta löytyi pieni kvartsi-iskos. Hiekka kuopassa näytti aivan puhtaalta. Tästä 70 metriä itään, itäisen niemen itätyveen, törmän päälle tehdystä samankokoisesta koekuopasta löytyi myös puhtaan näköisestä hiekasta kaksi pientä kvartsi-iskosta. Tein alueelle runsaasti koepistoja lapiolla, mutta nämä jäivät ainoiksi löydöiksi. Siten kyseessä ei voi olla mikään runsaslöytöinen asuinpaikka.

Maastossa sattuneen kömmähdyksen vuoksi luulin, että Matti Huurteen vuonna 1974 tarkastama Kenttijärvi S sijaitsee ensimmäisen koekuopan kohdalla olleen vyöryvän törmän paikkeilla. Siksi Kenttijärvi S, joka ainakin koordinaattitietojen mukaan sijaitsee siitä runsaat 0,1 kilometriä länteen, jäi inventoimatta.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 333 Iso-Valkeainen

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5421
Ajoitus:?

Tyyppi: Kuoppajäännös
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: P = 7267750, I = 3610575, K = 225
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 67 km

Inventointipäivä: 22.9.2005

Löydöt: -

Havaintomahdollisuudet: Melko huonot

Kohteen laajuus: 6 x 4 m?

Laajuuden arviointiperuste: Kuopat

Valokuvat: KaiM 7111:50 (mvnegatiivi)

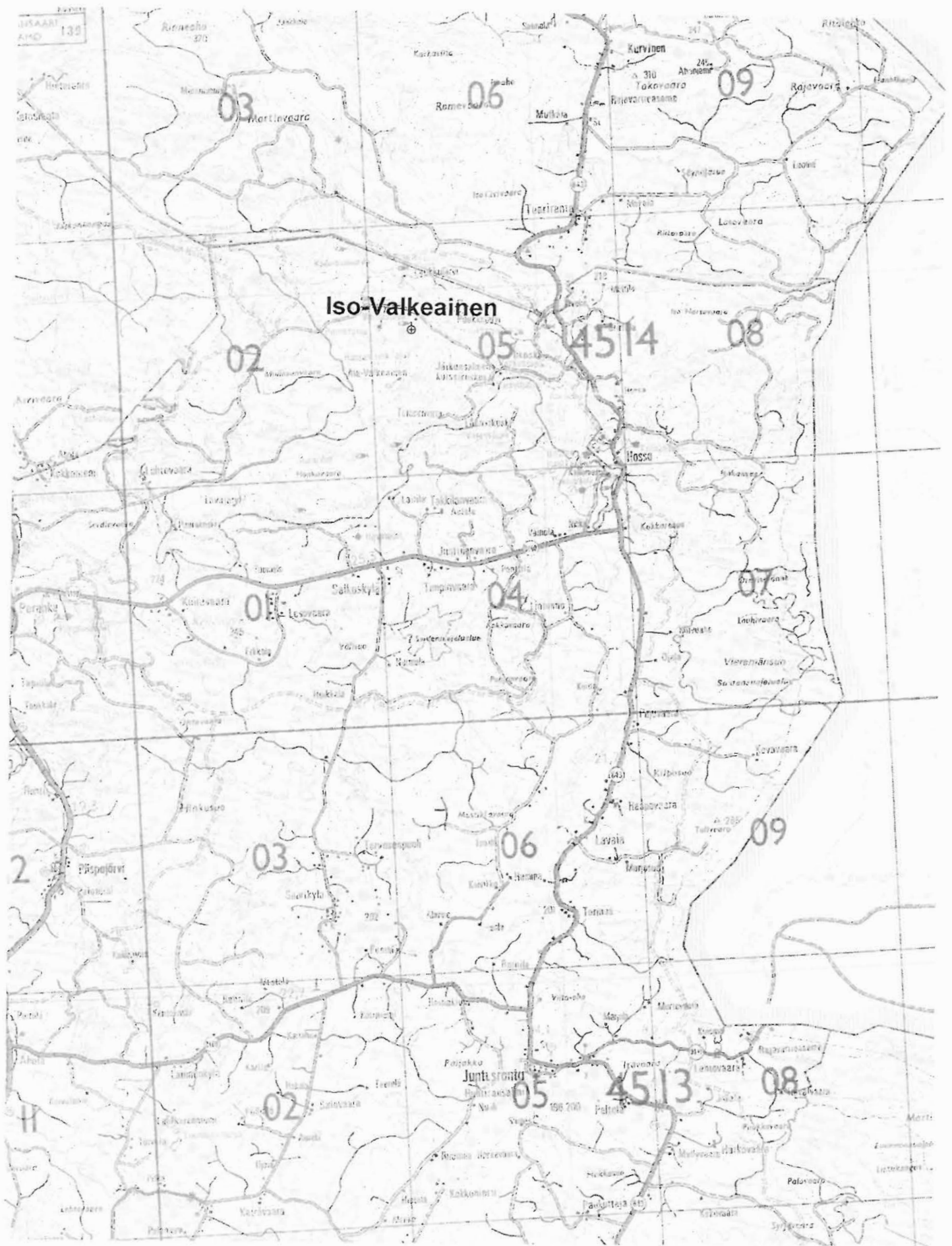
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 6,5 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länsiluoteeseen, Iso-Valkeaisen keskellä olevassa saarella. Saari kasvaa pääosin mäntyä, jonkin verran myös koivua. Koko saarta peittää hyvin paksu turvekerros. Luoteessa on huomattavan korkea kumpare, kaakossa on matalampaa maastoa. Rantavedessä on muutama metri matalaa, kivetöntä hiekkaa, jota seuraa äkkisyvä.

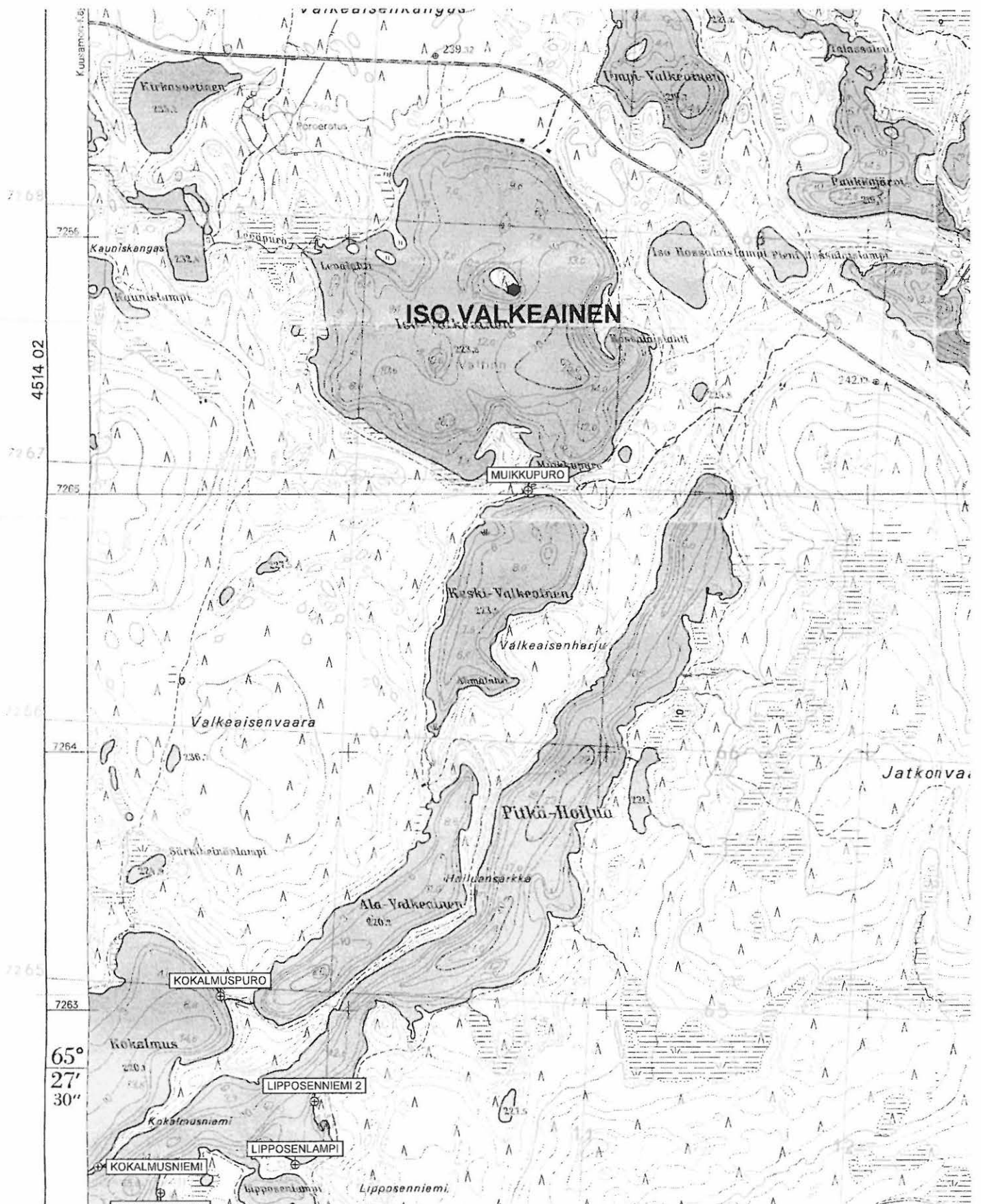
Inventointihavainnot kohteesta:

Kumpareen juurella kaakossa on rinnakkain kaksi itä - länsi -suuntaista kuoppaa. Niiden koko on noin 1,0 x 2,0 metriä, pohjoisen syvyys on 0,4 , eteläisen 0,3 metriä. Yritin tehdä kuoppiin koepistoa, mutta en päässyt lapiollani paksun turvekerroksen läpi. Lähinnä kuopat vaikuttivat tilapäisiltä haudoilta.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 334 Muikkupuro

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5422

Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA

Koordinaatit: $P = 7266978$, $I = 3610667$, $K = 225$

Kylä: Valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 66 km

Inventointipäivä: 10.6.2005

Löydöt: KM 35769, kvartsia

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Kohteen laajuus: Todennäköisesti enintään 20 x 15 m

Laajuuden arviointiperuste: Löydöt

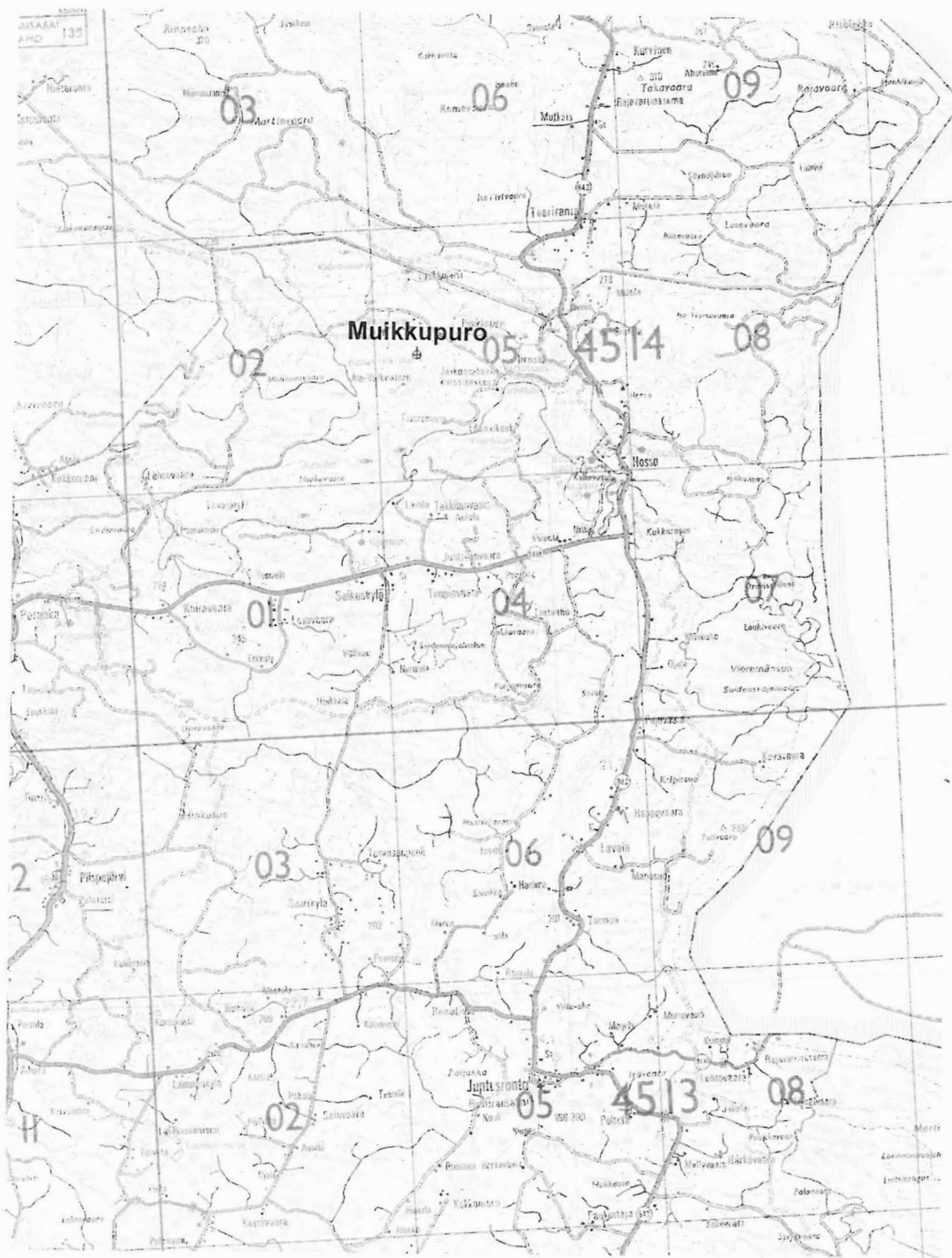
Valokuvat: KaiM 7111:35 (mvnegatiivi), 65(väridia)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 6,2 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta länsiluoteeseen, Iso-Valkeaisen ja Keski-Valkeaisen välisen Muikkupuron itärannan eteläosassa. Järvien välissä on kapea kannas, joka on Muikkupuron itäpuolella matalaa, mäntyä kasvavaa muhkuraista ja suoperäistä hiekkamaata. Lännessä on Iso-Valkeaiseen työntyvä niemi ja korkeampaa maata. Puron itärannan eteläosassa on pieni, veden pintaa runsaat kaksi metriä korkeampi kumpare, johon on rakennettu hirsilaavu. Sen edustalta ja eteläpuolelta pintakasvillisuus on kulunut pois. Puron yli on tehty silta laavun eteläpuolelle.

Inventointihavainnot kohteesta:

Puron yli tulevan sillan vierestä, siitä runsaan 10 metrin päästä laavun takaa sekä laavun edestä löytyi yksi kvartsi-iskos kohdastaan. Kyse oli siis pintalöydöistä. Koska maa oli varsin kulunut, eikä löytöjä ollut varsin tarkasta tutkiskelusta huolimatta tämän enempää, kyseessä ei voine olla runsaslöytöinen kohde. Paikka on sinänsä leiriytymisen hyvin sopiva, kuten nykyinen laavukin todistaa.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 335 Lipposenniemi 2

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5423
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: P = 7264577, I = 3609953, K = 225,5
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 64 km

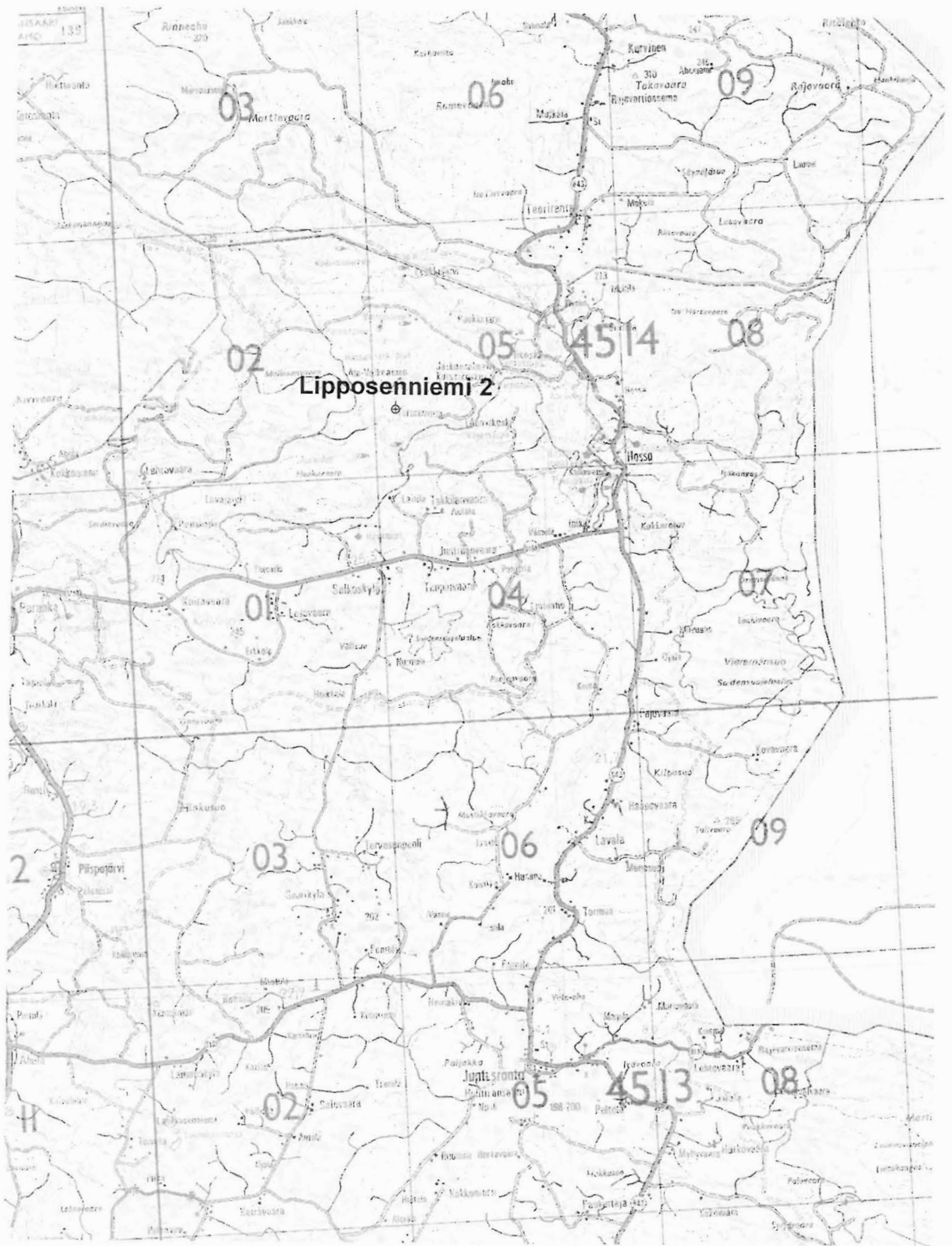
Inventointipäivä: 6.6.2005
Löydöt: KM 35770, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: Enintään 10 x 25 m?
Laajuuden arviointiperuste: Maasto
Valokuvat: KaiM 7111:13 (mvnegatiivi)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee 7,0 km Hossan opastuskeskuksesta länteen/länsilounaaseen, Pitkä-Hoiluan eteläosan itärannalla. Kyseessä on Lipposenniemen luoteisrannalla oleva niemi, Lipposenlammen ja Pitkä-Hoiluan välisestä kannaksesta 0,3 kilometriä pohjoiseen. Sen kärjessä on noin 10 x 25 m kokoinen kumpare, jonka lännen puolinen, rantaa kohti oleva 2–3 metrin korkuinen hiekkarinne on loiva, mutta avoin. Kumpare on kuivaa kangasta, maaperä kivetöntä hiekkaa.

Inventointihavainnot kohteesta:

Rantaa kohti olevassa avoimessa hiekkatörmässä oli lähekkäin kaksi kvartsi-iskosta. Rantavedessä kumpareen eteläpuolella oli joitain palaneelta vaikuttavia kiviä. Tein paikalle lapiolla melko paljon koepistoja, mutta niissä en havainnut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Siitä päätellen kyseessä ei voi olla mikään runsaslöytöinen kohde.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 336 Lipposenlampi

Muinaisjäämösrekisterin tunnus: 1000 00 5424
Ajoitus:?

Tyyppi: Kuoppajäännöksiä
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7264322$, $I = 3609896$, $K = 222,5$
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 63 km

Inventointipäivä: 6.6.2005
Löydöt: -
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: Noin 10 x 10 m
Laajuuden arviointiperuste: Kuopat
Valokuvat: KaiM 7111:12 (mvnegatiivi); 57 (väridia)

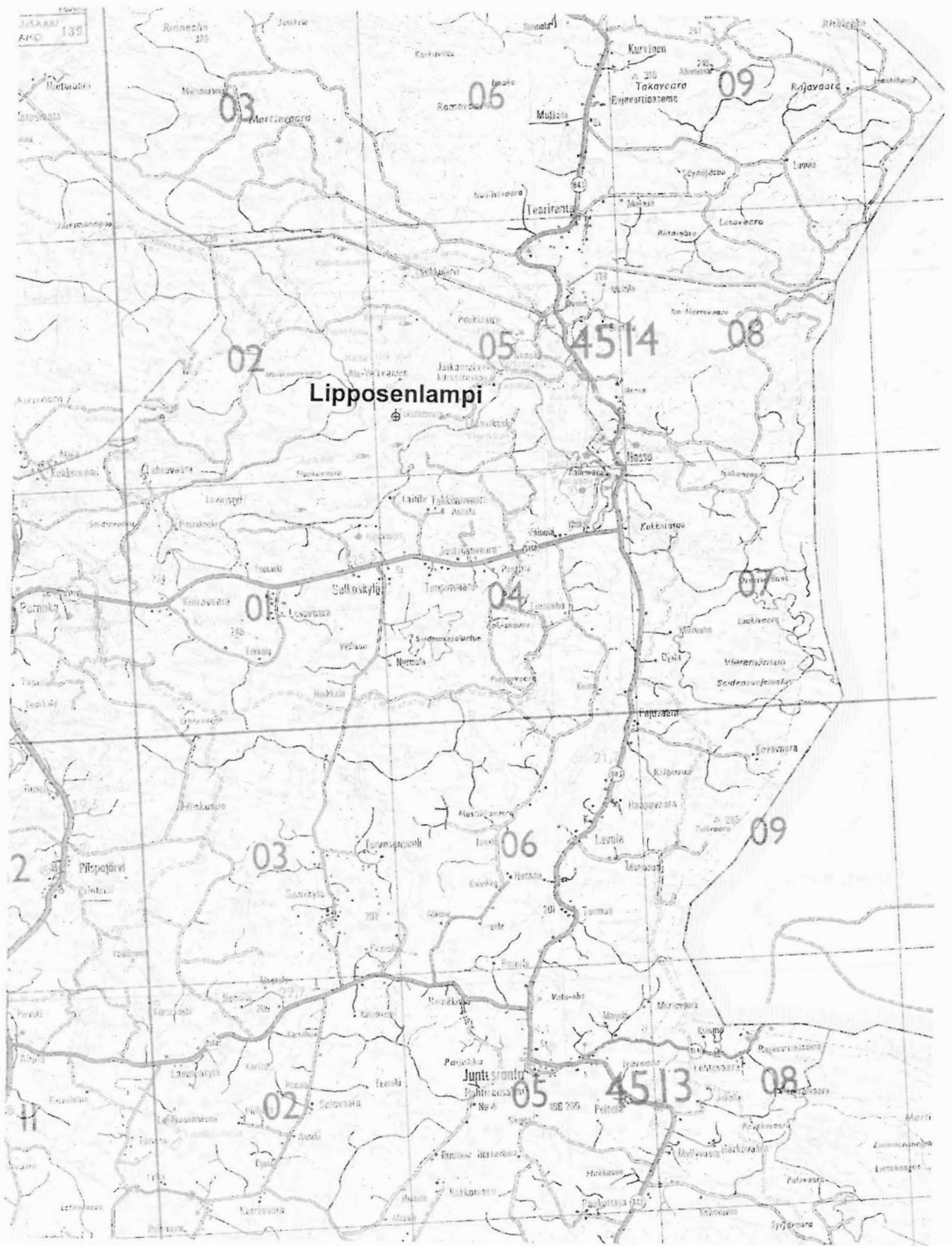
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta 7,1 kilometriä länteen, Pitkä-Hoiluan ja Lounajan välissä olevan Lipposenlammen koillisrannalla. Lännessä lammen yhdistää pohjoisessa olevaan Pitkä-Hoiluaan kapea ja matala salmi. Muuten järven ja lammen välissä on niemi, jossa on lammen keskivaiheilla on kumpare. Lammen koillisosassa niemi on matala ja vain noin nelisenkymmentä metriä leveä. Alue kasvaa mäntymetsää, maaperä on hiekkaa.

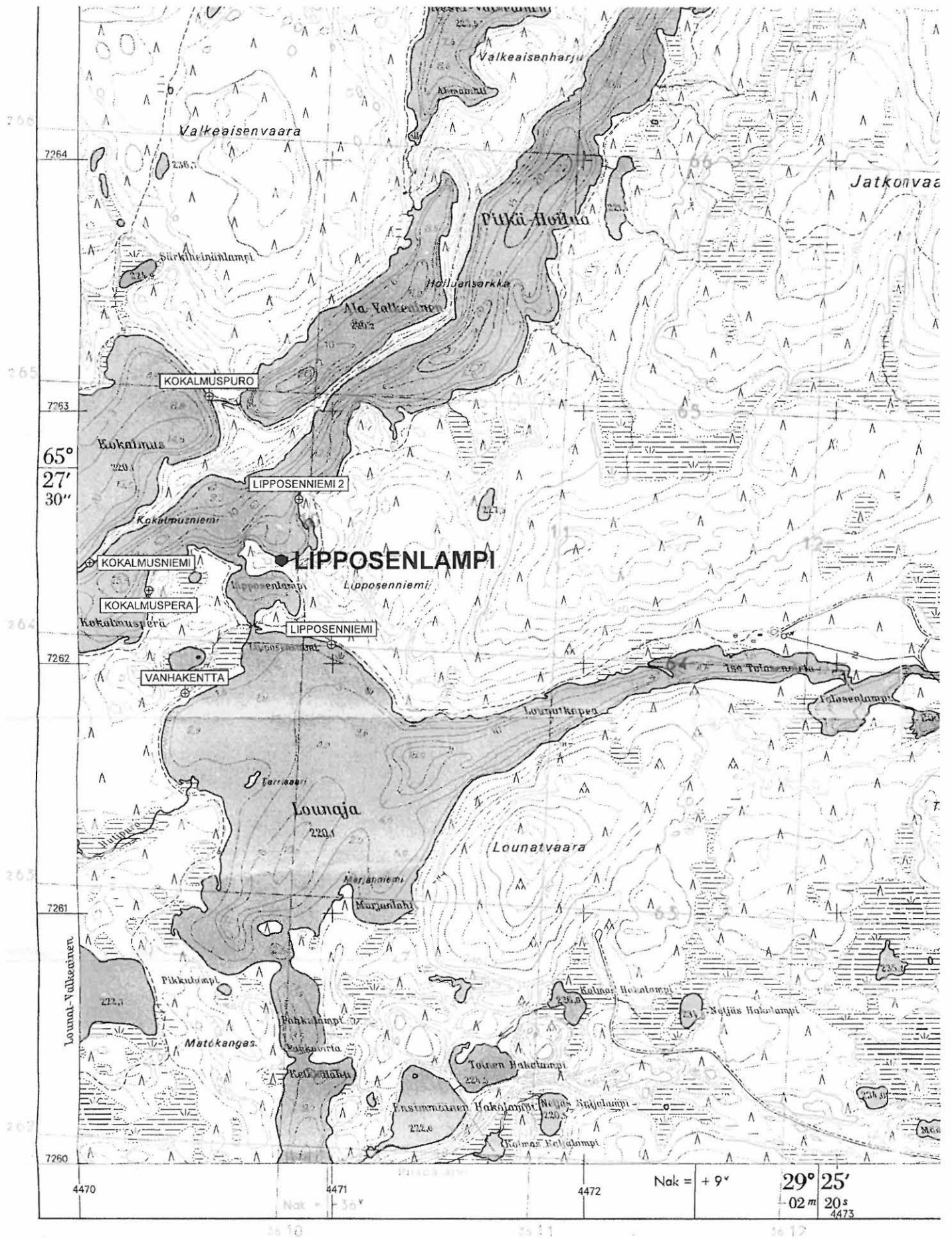
Inventointihavainnot kohteesta:

Heti niemen kapeimman kohdan länsipuolella, pohjoisrantaa kulkevan polun pohjoispuolella on kolmen metrin läpimittainen ja 0,4 metrin syvyinen kuoppa. Polku kulkee sen reunan yli. Kuopan reunalle tehdyssä koepistossa oli selvä huuhtoutumis- ja rikastumiskerros, pohjalla oli paksu harmaa kerros. Kuopan koordinaatit ovat: $p = 7264\ 322$, $i = 3609\ 896$.

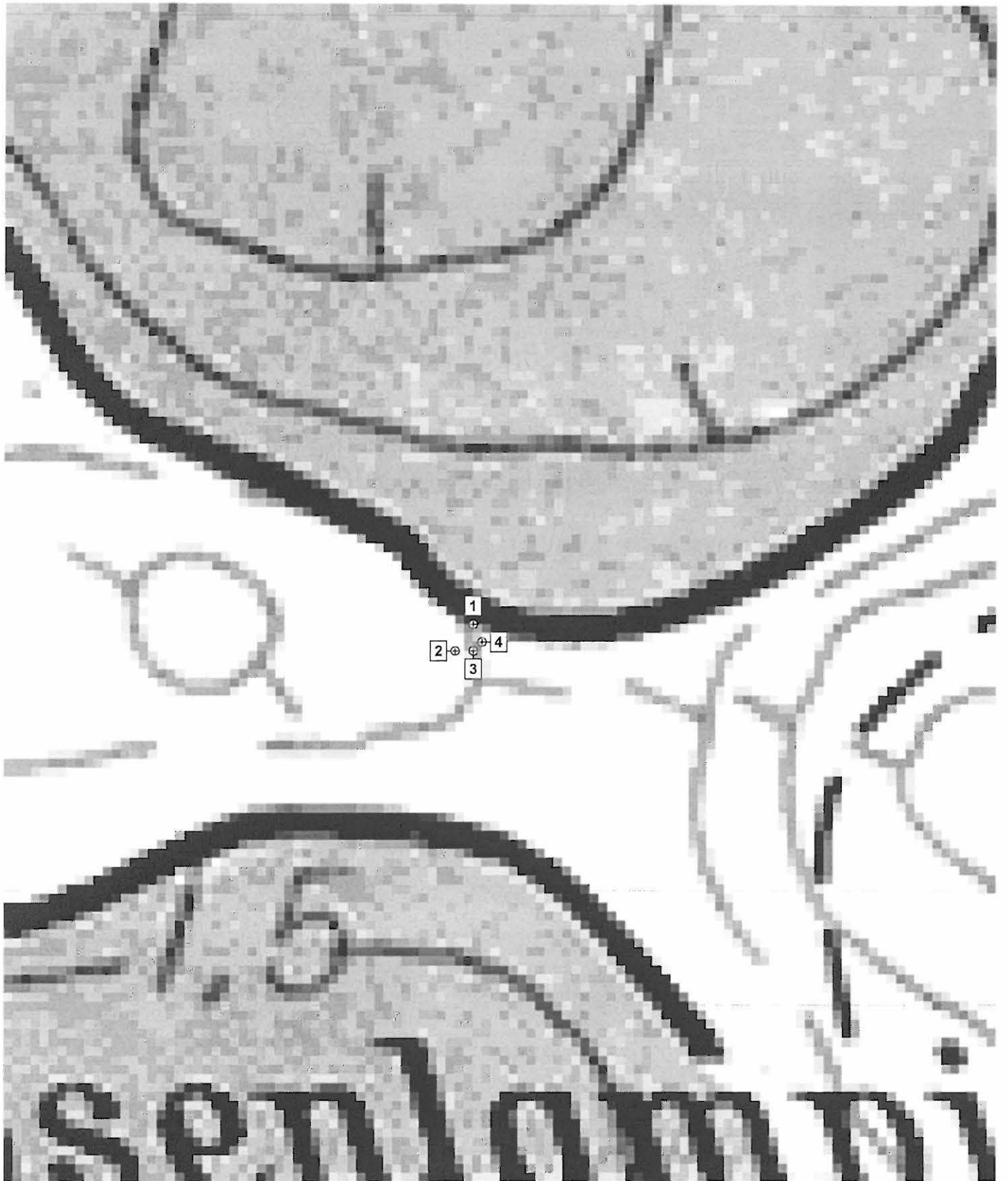
Tästä neljä metriä lounaaseen, polun eteläpuolella on epäselvempi kuoppa 2. Sen syvyys on 0,3 metriä. Viiden metrin päässä kaakossa on kuoppa 3. Sen toisella reunalla kasvaa suuri mänty, toisella on kelo. Silläkin on syvyyttä noin 0,3 metriä. Kuoppa 4 on heti polun eteläpuolella, edellisestä neljä metriä pohjoiseen. Se on matala ja melko epämääräinen painanne. Kuoppien 1 ja 4 väli on nelisen metriä.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

Suurenos peruskarasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:1000.

SUOMUSSALMI 337 Kokalmuspuro

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5425
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7264969$, $I = 3609579$, $K = 222,5$
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 64 km

Inventointipäivä: 6.6.2005
Löydöt: KM 35771, palanutta luuta
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: Parin metrin läpimittainen alue
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:15, 16 (mvnegatiivi), 59 (väridia)

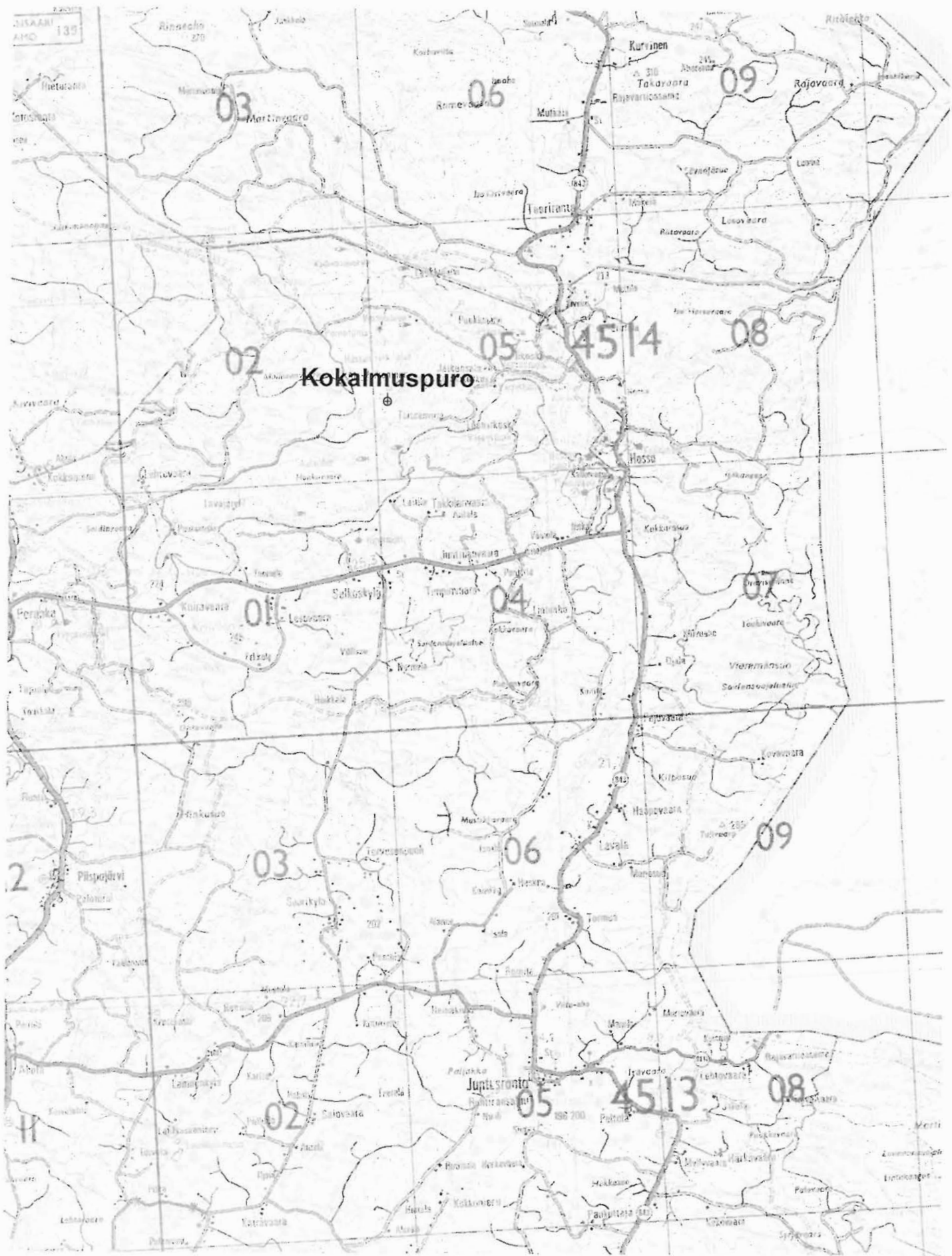
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta 7,3 kilometriä lounaaseen/länsilounaaseen, Kokalmusnimisen järven, tai paremminkin Pitkä-Hoiluan lounaspäässä olevan lahden koillisrannalla, Ala-Valkeaisesta tulevan ojan luoteispuolella. Kokalmuksen rannassa on tällä kohdalla hyvin matala, vajaan kymmenen metrin pituinen ja parin metrin levyinen niemi. Lähes koko koillisrannassa on korkeudeltaan vaihtelevaa avointa hiekkatörmää. Tässä se on noin neljän metrin korkuinen. Retkeilyalueen reitistöön kuuluva polku kulkee törmän päällä. Sekä törmän päällä, että alla on retkeilyalueen varustukseen kuuluvat nuotiopaikat. Hieman kauempana törmästä on puuvaja. Paikka kasvaa mäntymetsää, maaperä on hiekkaa, jossa on paikoin mukana pikkukiveä.

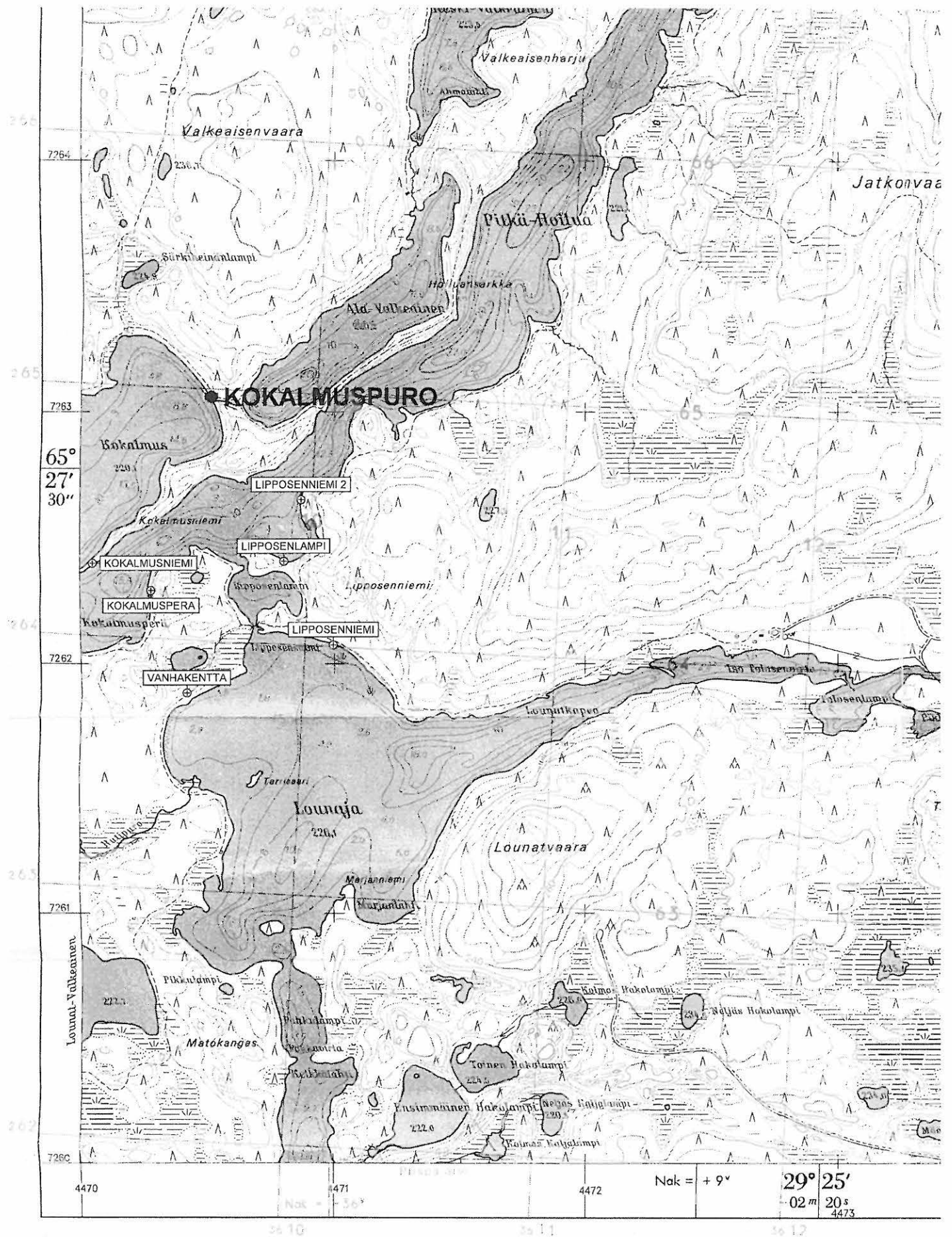
Inventointihavainnot kohteesta:

Nuotiopaikkojen kohdalla törmän reunassa oli tullut muutaman sentin syvyydeltä esiin palanutta kiveä ja palaneita luunsiruja. Kiviä oli pienellä alalla, tulkitsin sen tulisijan jäännökseksi. Mitään muuta, esimerkiksi kvartsi-iskoksia en havainnut. Koska polku meni löytöpaikan yli ja lisäksi sen kohdalta meni polku myös rantaan, se oli hyvää vauhtia tuhoutumassa.

Heti Ala-Valkeaisesta tulevan uoman kaakkoispuolella olevassa törmässä oli pienellä alalla palanutta kiveä. Kävin läpi Kokalmuksen pohjoisrannan varsin tarkasti, mutta mitään muuta muinaisjäännökseen viittaavaa en löytänyt sen enempää polulta kuin törmästäkään.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 338 Kokalmusniemi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5426
Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: P = 7264285, I = 3609142, K = 222,5
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 63 km

Inventointipäivä: 6.6.2005
Löydöt: KM 35772, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: hyvät
Kohteen laajuus: Vajaan 20 metrin pituinen alue
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:14 (mvnegatiivi), 58 (väridia)

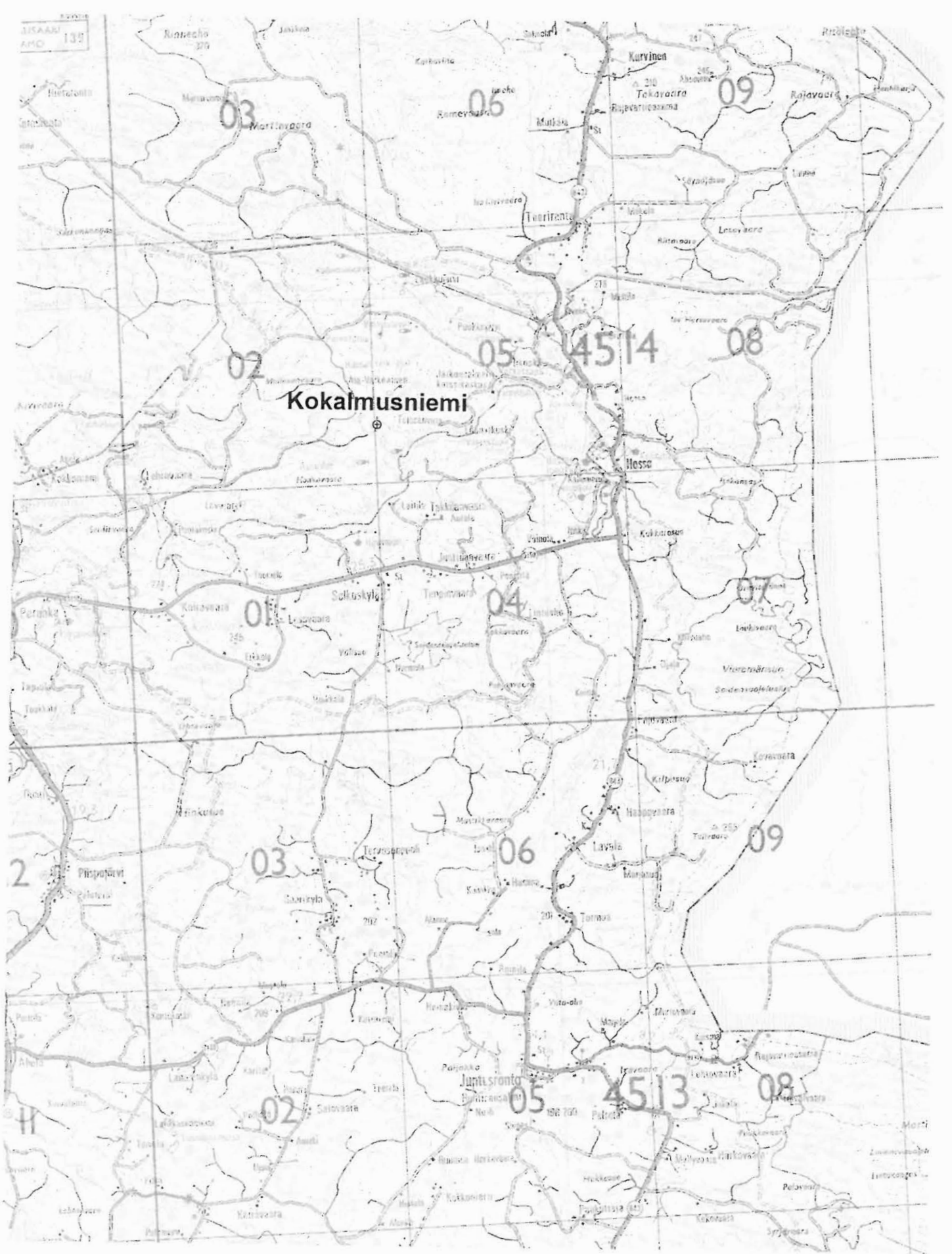
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta 7,9 kilometriä länteen/länsilounaaseen, Pitkä-Hoiluan eteläpäässä. Kyseessä on Pitkä-Hoiluan länsirannassa olevan pitkän ja korkean särkän lounaispää, joka erottaa toisistaan Pitkä-Hoiluan sen Kokalmus-nimisestä lahdesta. Niemi kasvaa vanhaa mäntyä, maaperä on kuivaa, karkeaa hiekkaa ja pikkukiviä. Monin paikoin pintakasvillisuus puuttuu. Niemen kärki on matala, pitkä ja suoperäinen.

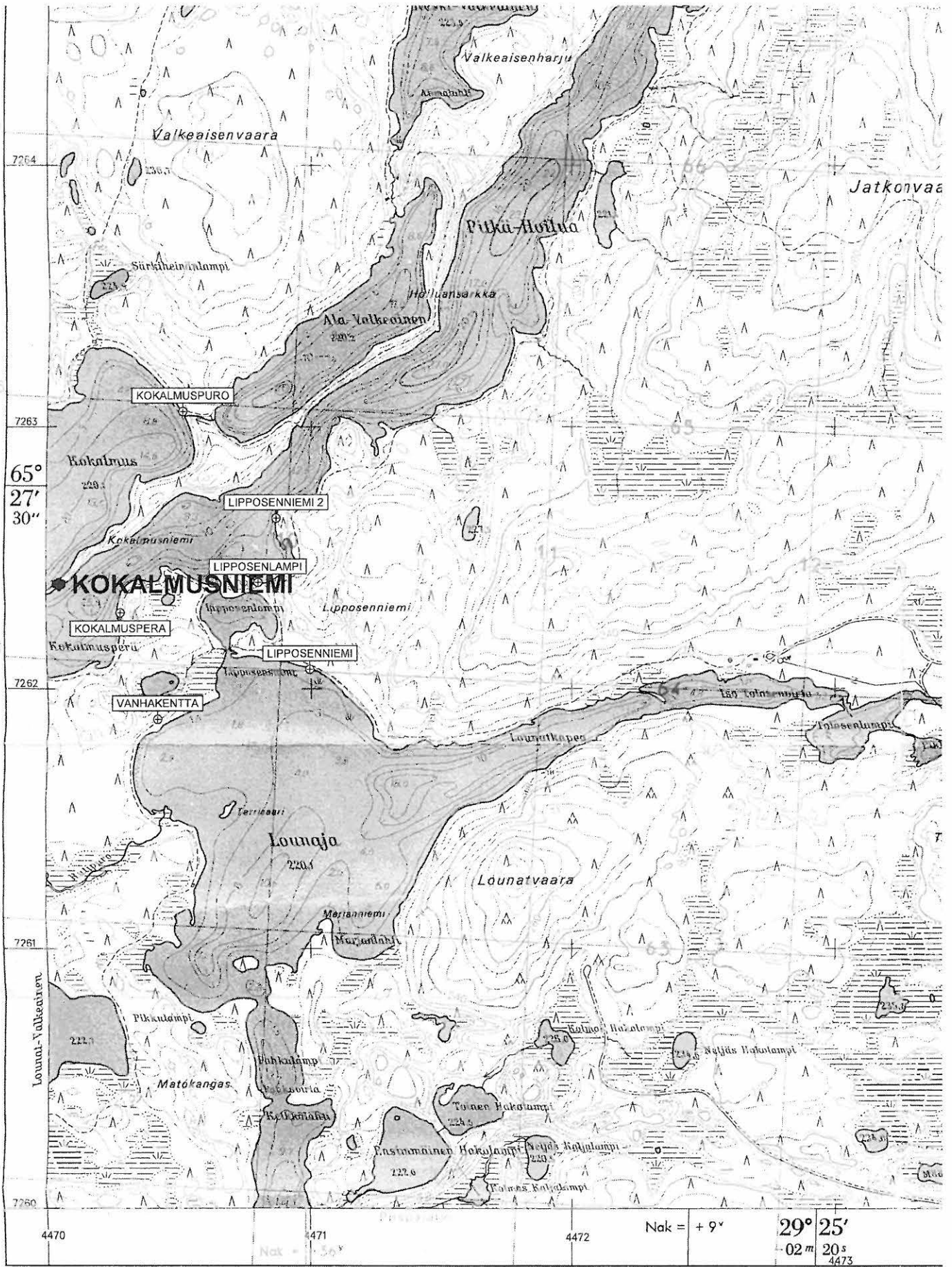
Inventointihavainnot kohteesta:

Kohdassa, jossa särkän avoin pää laskee matalaan, suoperäisen kärkeen, oli näkyvissä noin 20 metrin laajuisella alalla jonkin verran kvartsia. Se oli osaksi vähän epämääräisen näköistä, mutta joukossa oli selviä iskoksiakin. Muualla niemessä en havainnut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 339 Kokalmusperä

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5427

Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka?

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA

Koordinaatit: $P = 7264191$, $I = 3609382$, $K = 222,5$

Kylä: Valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 63 km

Inventointipäivä: 6.6.2005

Löydöt: KM 35773, kvartsia

Havaintomahdollisuudet: hyvät

Kohteen laajuus: 30 m pituinen alue?

Laajuuden arviointiperuste: Löydöt

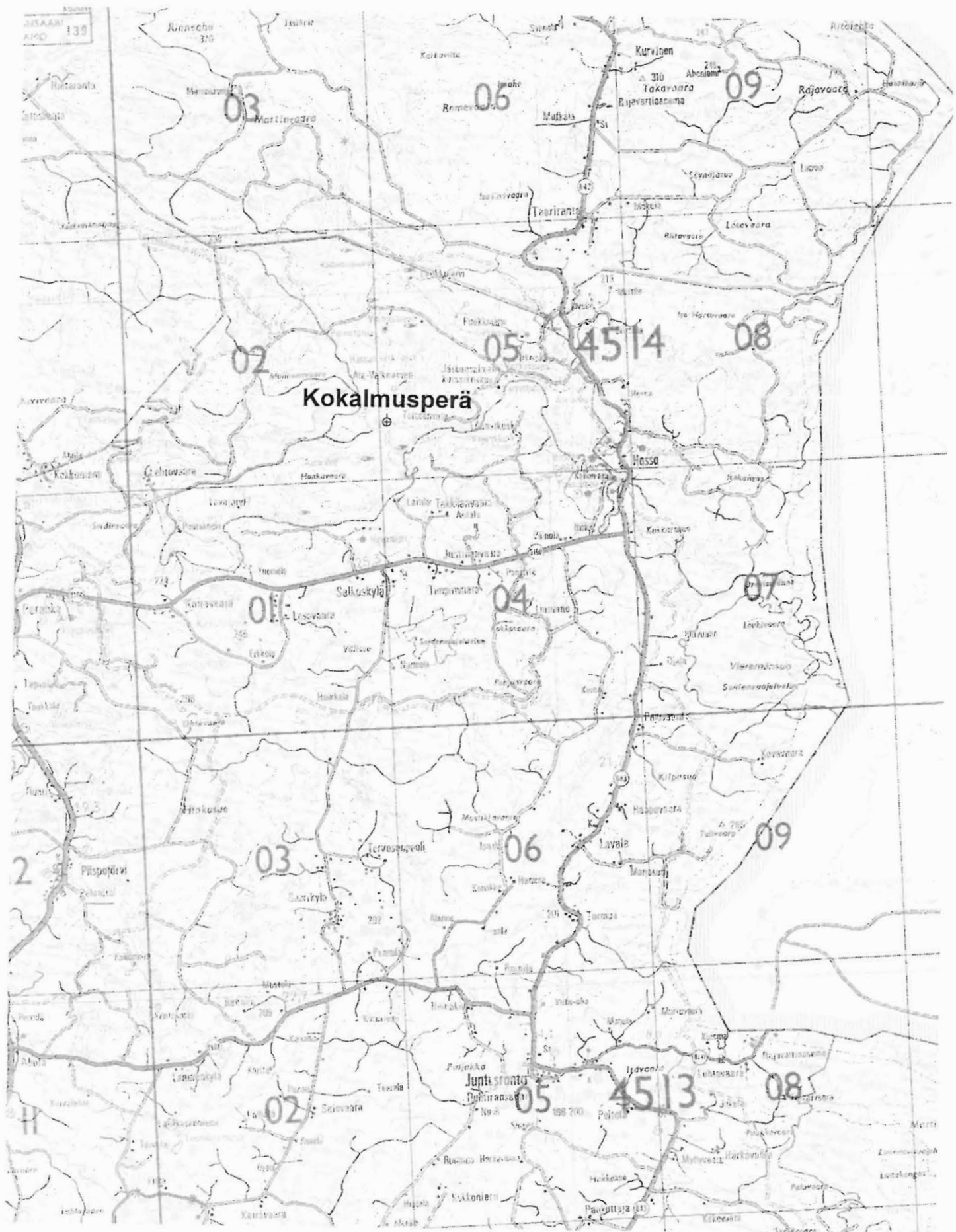
Valokuvat: KaiM 7111:18 (mvnegatiivi)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta 7.6 kilometriä länteen/länsilounaaseen, Pitkä-Hoiluan etelä/lounaispäässä olevan Kokalmusperän itärannalla. Rannassa on parin metrin korkuinen, melko loiva, osaksi avoin törmä. Törmän päällä kulkee retkeilyalueen reitistöön kuuluva polku. Maasto on kuivaa mäntykangasta, maaperä hiekkää.

Inventointihavainnot kohteesta:

Löysin polulta kaksi kvartsi-iskosta 30 metrin etäisyydellä toisistaan. Pohjoisempi löytyi kohdasta, jolle GPS-laite antoi sijainnin $p = 7264 191$, $i = 3609 382$. Se on 20–30 m etelään kohdasta, jossa pohjoiseen menevä ranta kääntyy itään. Eteläisemmän kvartsi eteläpuolella oli törmässä joitain palaneelta vaikuttavia kiviä. Tein alueella jonkin verran koepistoja lapiolla, mutta niissä oli vain puhtaalta vaikuttavaa hiekkää. Polun takana maasto alkoi nousta, joten kovin leveää tasannetta ei rannassa ole. Mahdollinen asuinpaikka ei siten voi olla kovin laaja eikä varsinkaan runsaslöytöinen.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 340 Vanha kenttä

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5428
Ajoitus: Historiallinen aika

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: P = 7263790, I = 3609544, K = 220
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 63 km

Inventointipäivä: 7.6.2005 / 1. 8.1987,-
Havaintomahdollisuudet: Muuten hyvät, mutta rankkasade haittasi dokumentointia (v. 1987)
Kohteen laajuus: 15 x 10 metriä
Laajuuden arviointiperuste: Näkyvät jäännökset
Valokuvat: KaiM 7111:19 (mvnegatiivi), 60 (väridia)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Lounajärven luoteisrannalla, noin 40 metriä lounaaseen pienen lammen ja Lounajärven välisellä kannaksella olevasta porotallista. Paikka on hieman suoperäistä havumetsää, se kasvaa mäntyä, katajaa, varpuja ja paksua sammalta. Maaperä on hiekkaa.

Inventointihavainnot kohteesta:

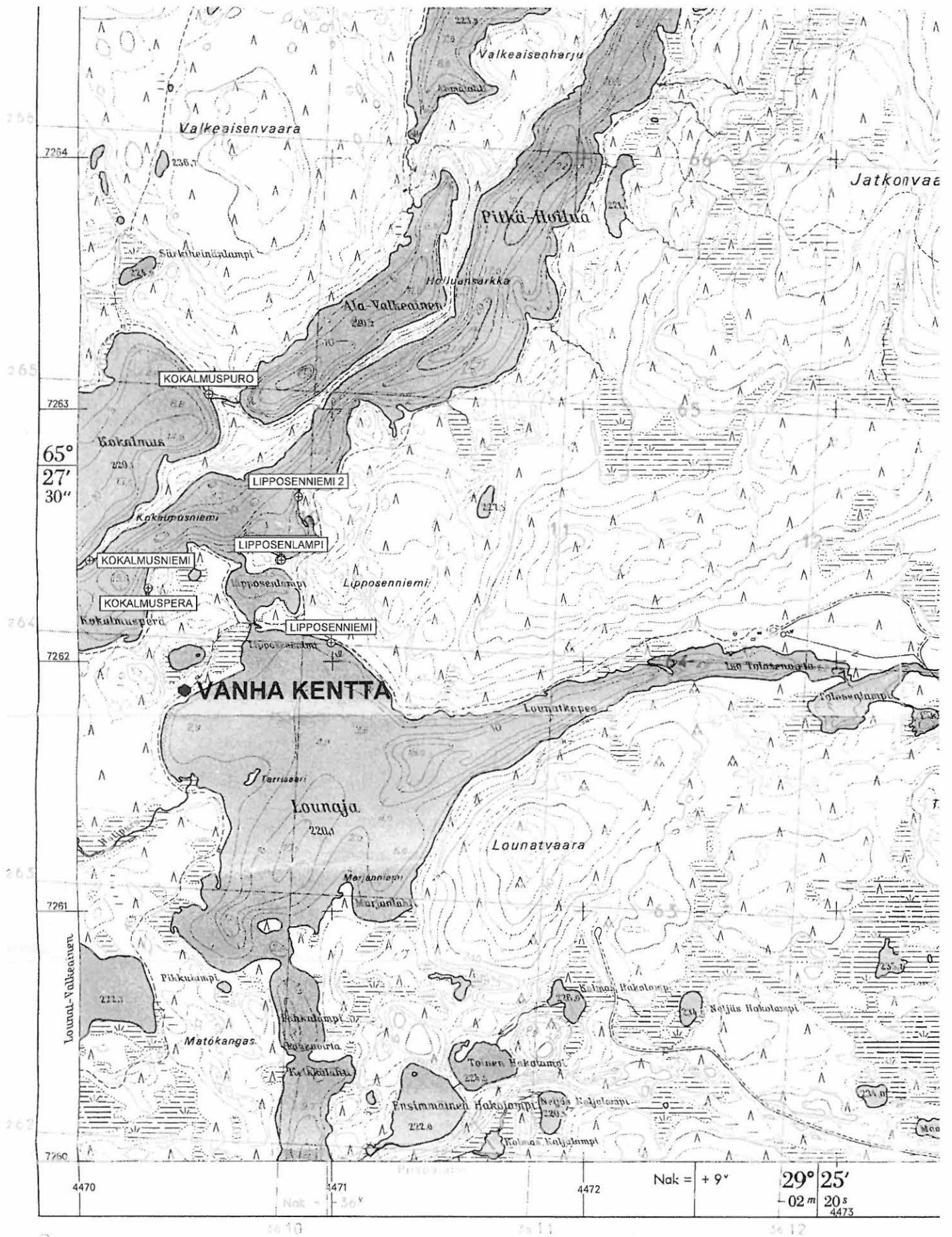
Tarkastin kohteen vuonna 1986, nyt kävin vain nopeasti toteamassa sen kunnon. Mitään muutoksia paikalla ei näyttänyt tapahtuneen. Siksi toistan tässä vanhan tarkastuksen tulokset:

Paikalla on kaksi sammaloitunutta kiviröykkiötä. Niistä itäinen sijaitsee 10 metrin päässä Lounajan rannasta. Sen halkaisija on noin 2,7 metriä ja korkeus 0,7 metriä. Toinen kivikasa sijaitsee tästä 7 metriä länteen. Sen halkaisija on noin 3,5 metriä ja korkeus 0,5 metriä. Ensimmäisen, itäisimmän röykkiön länsipuolella on kuoppa, jonka halkaisija on noin 1,5 ja syvyys vajaan 0,5 metriä. Jälkimmäisen kivikummun länsireunassa on myös kuoppa, sen halkaisija on noin kaksi metriä ja syvyys 0,7 metriä.

Näiden kivikasojen länsipuolelle tehdyssä koekuopassa on paksun sammaleen alla ohut hiilikerros ja sen alla hiekka. Kumpujen länsipuolella on tervahaudan pohja.

Kopio peruskartasta 4514 05 TEERIRANTA 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 341 Virtajärvi 1

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5429
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka?
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 04 SELKOSKYLÄ
Koordinaatit: P = 7261782, I = 3609773, K = 222,5
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 61 km

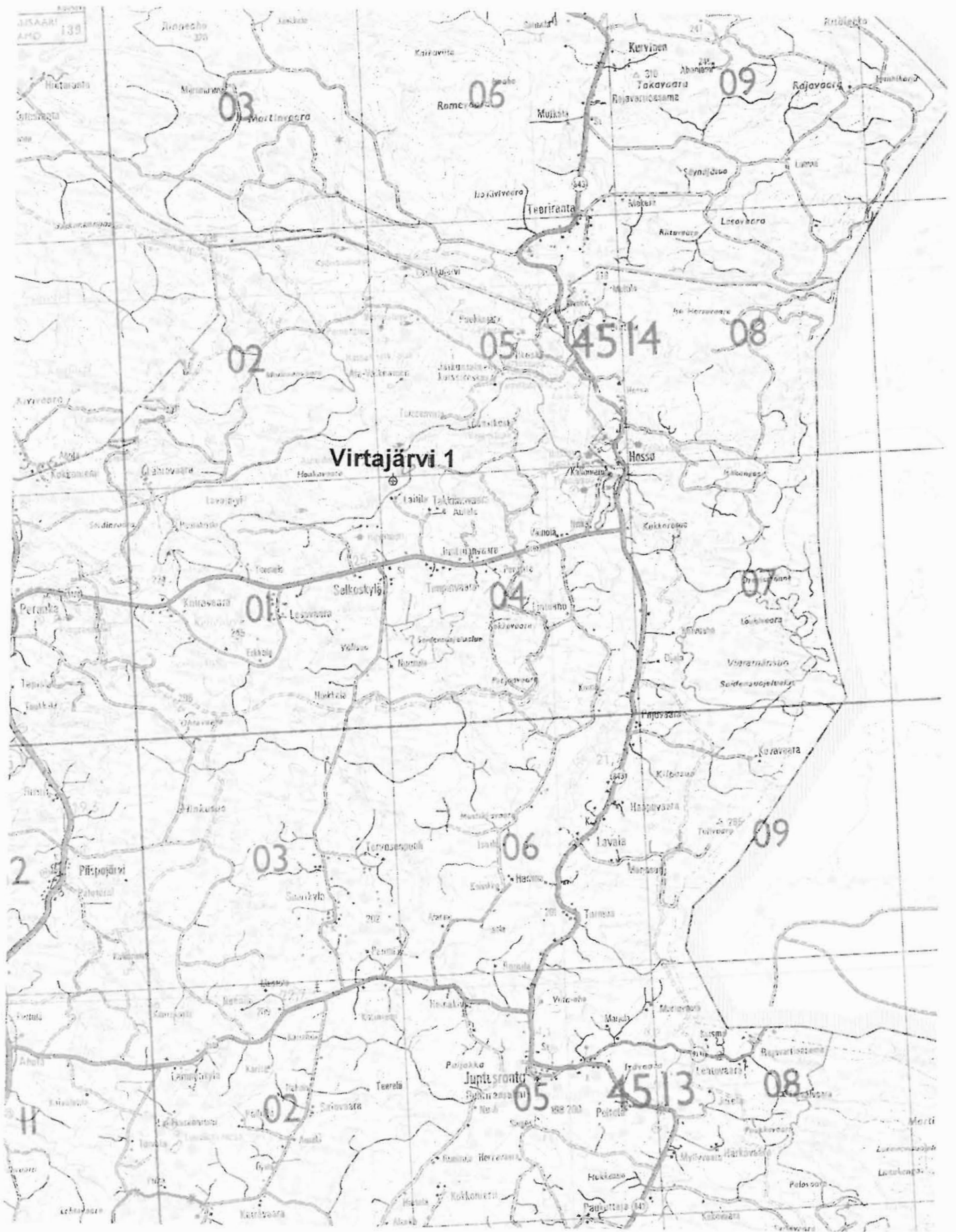
Inventointipäivä: 8.6.2005
Löydöt: KM 35774, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: Ainakin 10 m pituinen alue
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt
Valokuvat: KaiM 7111:20 (mvnegatiivi)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Hossan opastuskeskuksesta 8,2 kilometriä lounaaseen, Virtajärven pohjoisrannalla, Kivikkosaaresta runsaat 0,1 kilometriä länteen olevassa niemessä. Niemi on kuivaa kangasta, sen kärjessä on vedenpintaa ehkä kolme metriä korkeampi pyöreä kumpare. Rannassa eroosio on avannut loivaa, noin metrin korkuista törmää jonkin verran.

Inventointihavainnot kohteesta:

Avoimessa törmässä oli kaksi isketyltä näyttävää kvartsia noin 10 metrin etäisyydellä toisistaan. Tein niemeen runsaasti koepistoja, mutta vaikka niissä oli hyvää hiekkaa ja paikka vaikutti muutenkin asumiseen sopivalta, en havainnut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Niinpä niemessä ei todennäköisesti ole mitään runsaslöytöistä asuinpaikkaa ainakaan tämän inventoinnin tulosten perusteella.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

SUOMUSSALMI 342 Turvakkoluoto

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:
Ajoitus:?

Tyyppi: Kuoppajäännös
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 04 SELKOSKYLÄ
Koordinaatit: $P = 7261321$, $I = 3609524$, $K = 222,5$
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 60 km

Inventointipäivä: 8.6.2005

Löydöt: -

Havaintomahdollisuudet: Kohtuulliset

Kohteen laajuus: 6 x 4 metriä

Laajuuden arviointiperuste: Näkyvät jäännökset

Valokuvat: KaiM 7111:23 (mvnegatiivi)

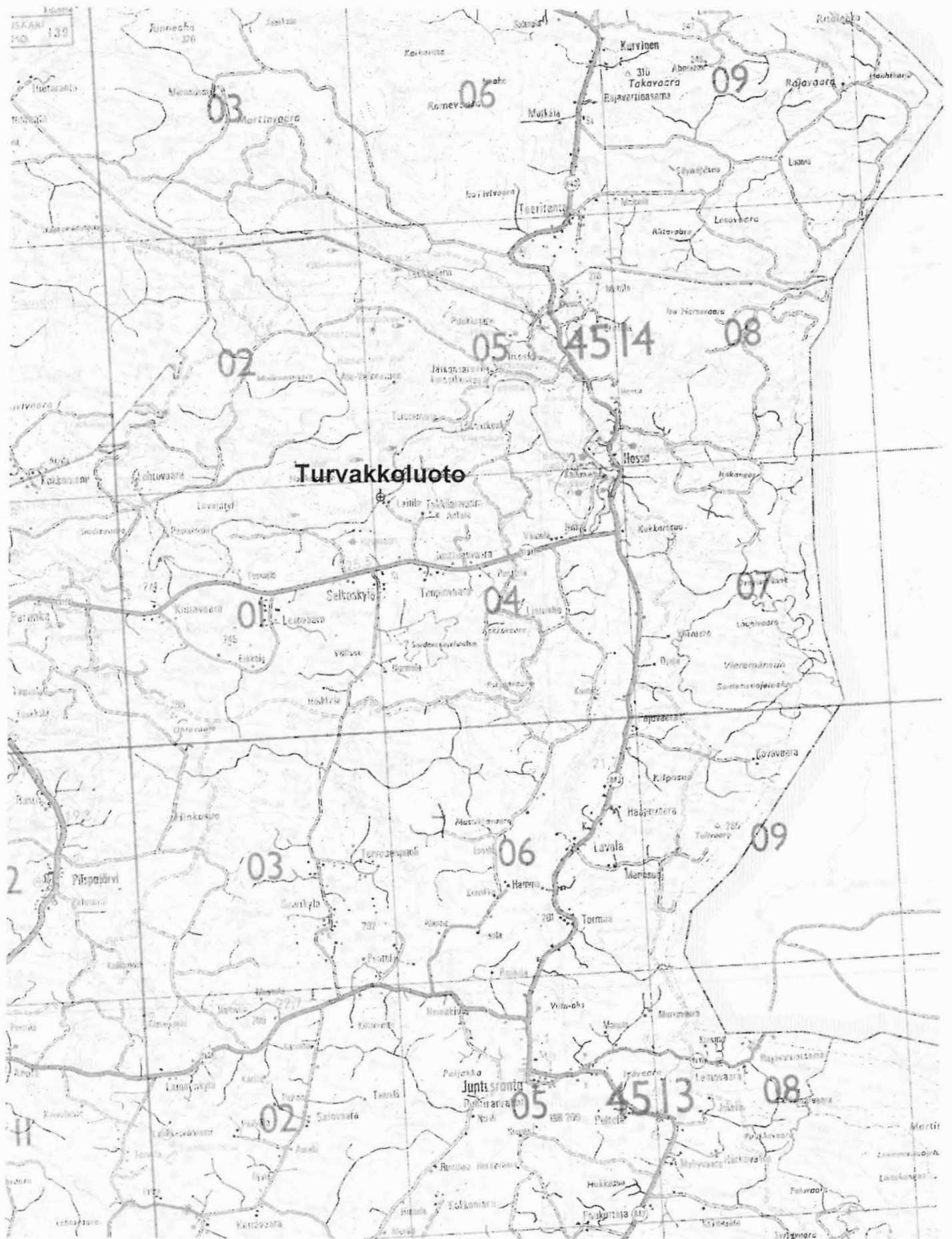
Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee runsaat 8,5 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta lounaaseen, Virtajärveen koillisesta työntyvän Kaljasärkän jatkona olevan Turvakkosaaren pohjoispuolella olevalla luodolla, lähellä saaren niemestä erottavaa salmea. Kokoa luodolla on noin 50 x 10 metriä, matkaa Turvakkosaareen on vain kymmenisen metriä. Kivikkoisen luodon keskellä on pyöreähkö, kolmisen metriä veden pintaa korkeampi hiekka- ja sorakumpare.

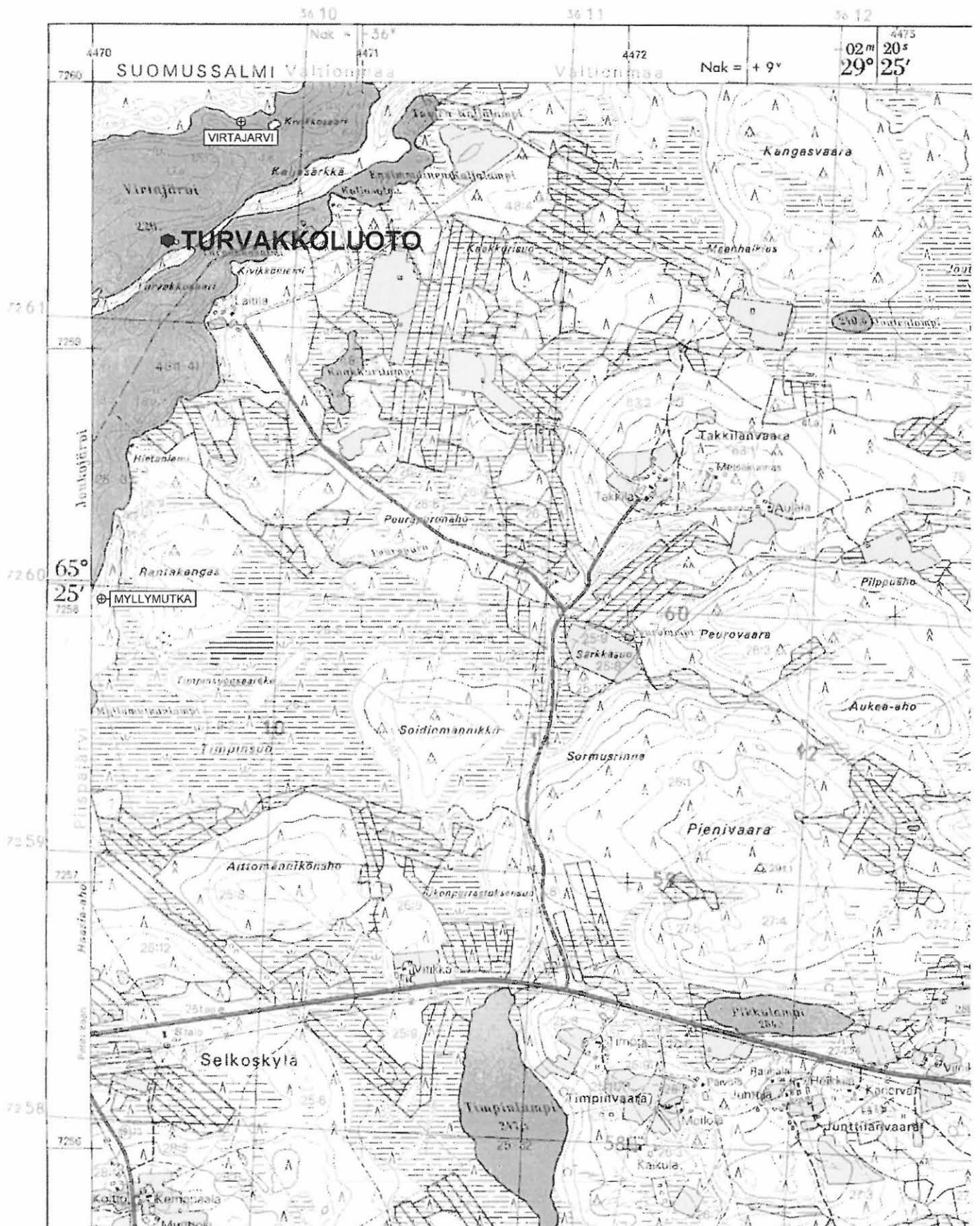
Inventointihavainnot kohteesta:

Saareissa olevan kumpareen luoteisosassa on saaren suuntainen, 2,5 x 2,0 metrin kokoinen ja puolisen metriä syvä kuoppa. Kuopan reunoilla on normaali podsolimaannos, vain kaakossa on pieni kasa, jossa on täyttemaata. Näytti siltä, että kaikki kuopasta kaivettu maa ei voi olla siinä. Kuopan reunassa on turpeen alla harmaa hiekkakerros, pohjalla on paksusti humusta ja hiiltä, niiden alla on harmaata hiekkaa. Eteläpuolella on muuten samanlainen kuoppa, mutta sillä on syvyyttä vain 0,2 - 0,3 metriä. Kuoppien ikää ja tarkoitusta on vaikea määrittää, aivan uusia ne eivät kuitenkaan ole.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 04 SELKOSKYLÄ 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI Myllymutka

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5431
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka?
Rauhoitusluokka: II?

Peruskartta: 4514 04 SELKOSKYLÄ
Koordinaatit: P = 7259961, I = 3609339, K = 222,5
Kylä: Piispajärvi
Kiinteistötunnus: 777-408-0026-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 59 km

Inventointipäivä: 8.6.2005
Löydöt: KM 35775, Kvartsi-iskos
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus:?
Laajuuden arviointiperuste: -
Valokuvat: KaiM 7111:22 (mvnegatiivi)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

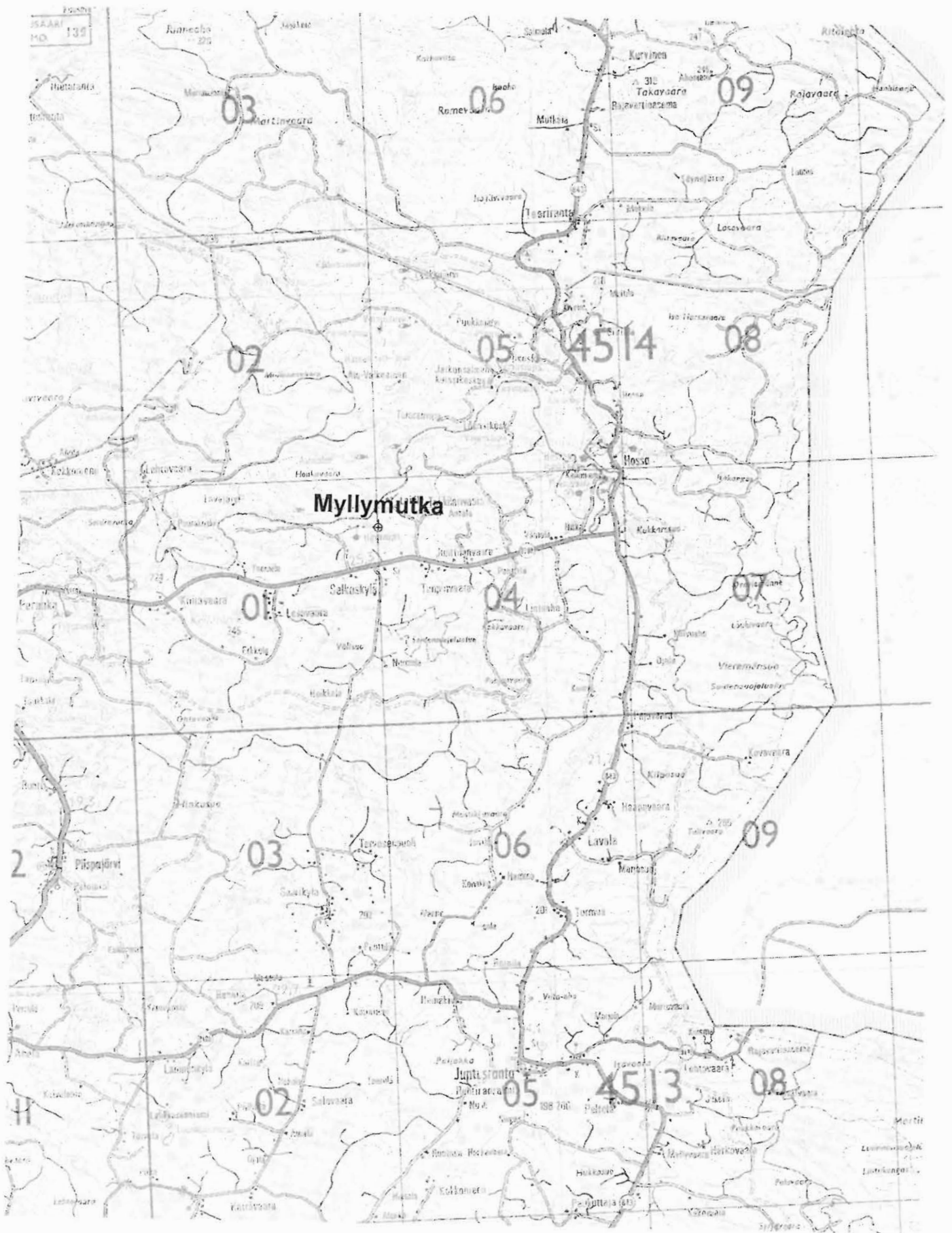
Kohde sijaitsee runsaat 9,5 kilometriä lounaaseen Hossan opastuskeskuksesta, Joukojärven rannassa, arviolta 50 metriä pohjoiseen Joukojärven kaakkoiskulmassa olevasta Myllymutkan talosta. Luotin paikallistuksessa liikaa GPS-laitteeseen, sillä sen antama piste $p = 7259\ 961$, $i = 3609\ 340$ on väärässä paikassa. Virhe on kuitenkin niin pieni, että arvo näytti maastossa täysin uskottavalta. Tein mittauksen rantatörmästä, mutta saatu piste on kartan mukaan maalla 40 metrin päässä rannasta. Koska i -arvossa on noin selvä virhe, ei p -arvoonkaan voi luottaa. Toisaalta, jos saadun p -arvon kohdalta rannasta mittaa etäisyyden talon ulkorakennukseen, se on melko lähellä tuota maastossa arvioimaani 50 metriä.

Paikalla on hyvin matala hiekkaranta ja parisen metriä korkea törmä. Sen takana on hieman muhkuraista maata ja 10 - 15 metrin päässä jyrkästi nouseva harjun rinne. Kasvillisuus on hieman suoperäistä, pääosin pienehköä mäntymetsää, joukossa on joku isompikin puu. Etelässä on siis talon ranta, johon hiekkaranta päättyy, pohjoisessa rantaan tulee edellä mainittu harjun jyrkkä rinne.

Inventointihavainnot kohteesta:

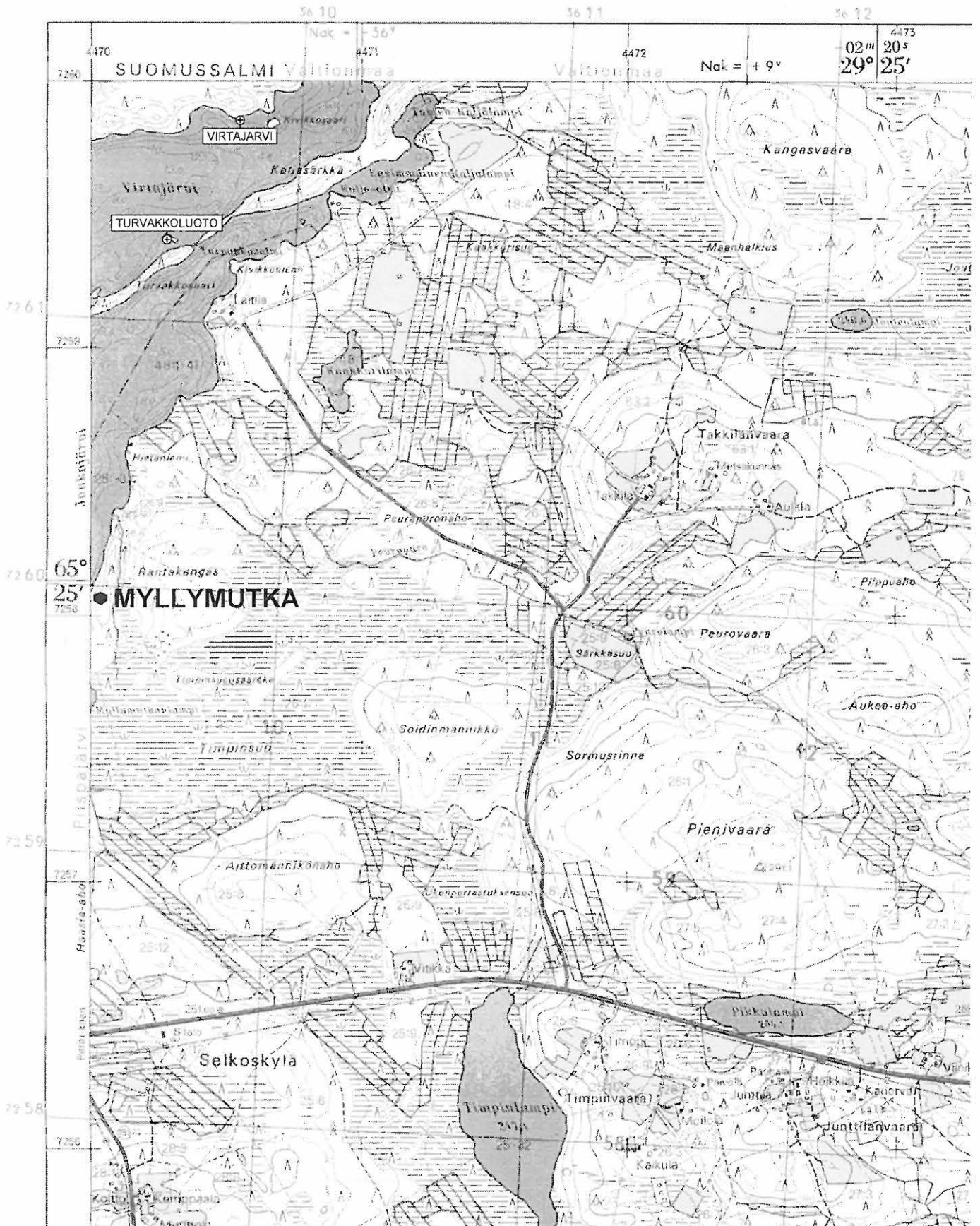
Rantatörmästä löytyi yksi selvä kvartsi-iskos. Muita löytöjä en onnistunut havaitsemaan sen enempää rannasta kuin törmän päälle tekemistäni koepistoistakaan. Iskuksesta talolle päin oli kymmenen metrin matkalla joitain palaneilta vaikuttavia kiviä. Samanlaisia kiviä oli kuitenkin rannassa muuallakin, esimerkiksi kohdassa, jossa harju tulee rantaan. Se vaikuttaa täysin mahdollottomalta asuinpaikaksi.

Löytynyt kvartsi-iskos todistaa, että paikalla on ollut jotain toimintaa esihistoriallisena aikana. Toisaalta on hieman kyseenalaista, voiko paikalla pelkästään sen perusteella katsoa olevan suojelua vaativaa muinaisjäännöstä.

Kopio tiekartasta GT 13 1996, 1:200 000

Kopio peruskartasta 4514 04 SELKOSKYLÄ 1988, 1:20 000.

SUOMUSSALMI 343 Nimettömänsalmi N

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000 00 5432
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 01 LESOVAARA
Koordinaatit: P = 7260143, I = 3606850, K = 222.5
Kylä: Valtion metsämaa
Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 58 km

Inventointipäivä: 23.9.2005
Löydöt: KM 35776, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Melko hyvät
Kohteen laajuus: 10 x 20 metriä
Laajuuden arviointiperuste: Maasto
Valokuvat: KaiM 7111:54 (mvnegatiivi), 70 (väridia)

Sijainnin ja maaston kuvaus:

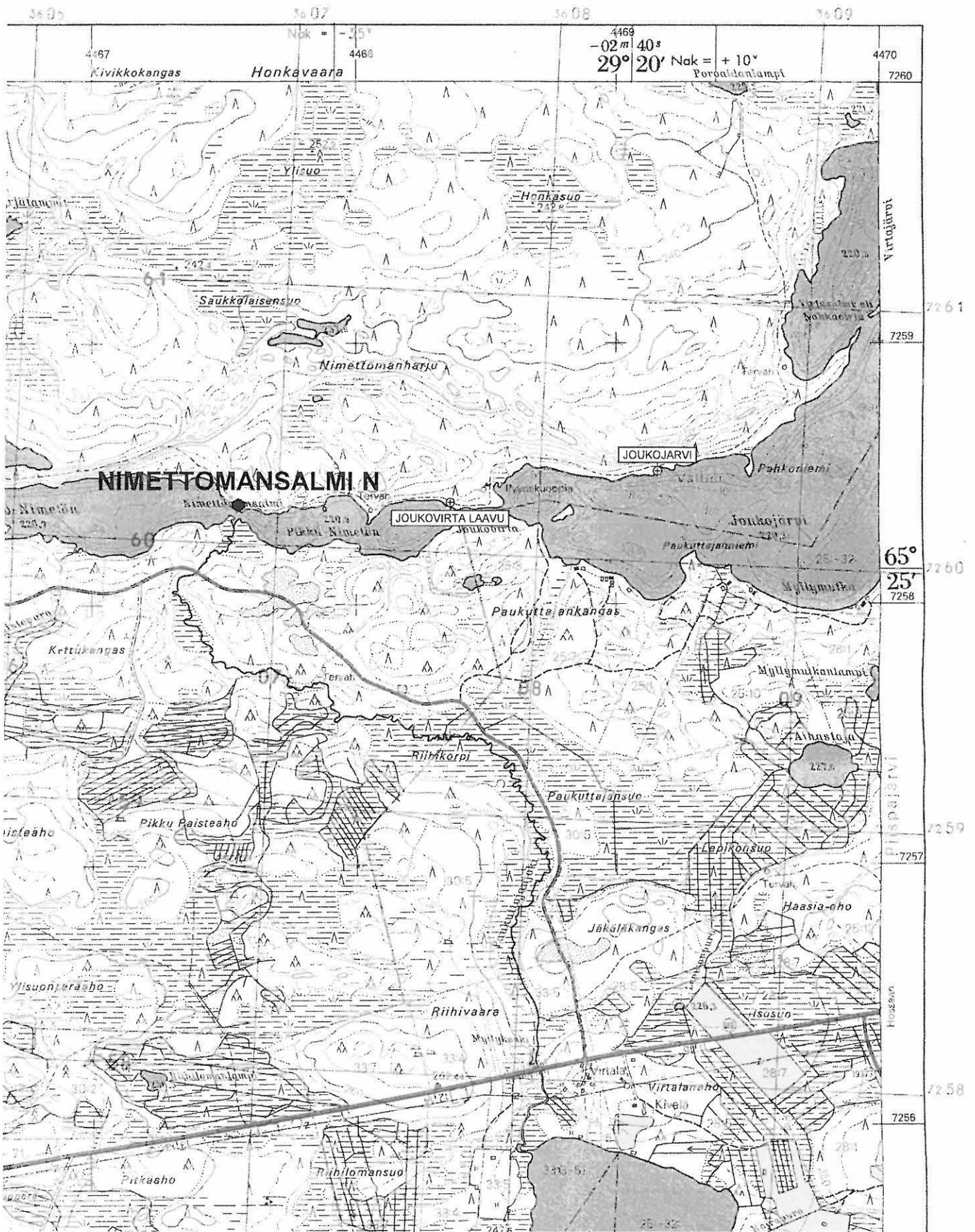
Kohde sijaitsee 11,5 kilometriä Hossan opastuskeskuksesta lounaaseen, Iso- ja Pikku-Nimettömän välisen salmen pohjoisrannalla olevassa pienessä niemessä. Matala niemi on salmen kapeimmalla kohdalla, jyrkästi rantaan laskeutuvien harjujen välissä. Niemi kasvaa mäntyä, aluskasvillisuutena on sammalta ja puolukkaa, rannassa on leppää ja katajaa, aivan kärjessä on matalaa heinikkoa. Maaperä on kivetöntä hiekkaa.

Inventointihavainnot kohteesta:

Tein niemeen koepistoja lapiolla. Viidennestä koepistosta, kooltaan vain 15 x 15 cm, tuli heti turpeen alta sen verran kvartsia, että en katsonut tarpeelliseksi jatkaa niemen kaivelua. Kohteen koordinaatit on otettu koepiston kohdalta GPS-laitteella. Koska kyseessä on vain yksi mittaus, tarkkuus on vähän epävarma. Pisteestä on askelin mitaten matkaa 25 m niemen kärkeen, 11 metriä länsi- ja 16 metriä itärantaan.

Kopio peruskartasta 4514 01 LESOVAARA 1988, 1:20 000.

Inventoimattomat kohteet

SUOMUSSALMI 100 Värrikallio

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010100

Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Kalliomaalaus

Rauhoitusluokka: I

Peruskartta: 4514 02 SYRJÄ-SOMER

Koordinaatit: P = 7270 732, I = 3606 709, K = 240

Kylä: Valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 69 km

Aiemmat tutkimukset:

Pekka Sarvas 1977 tarkastus

Aimo Kehusmaa 1984, pohjan tarkastus ja kartoitus

RANE–Rock Art in Northern Europe, kalliomaalauksen dokumentointi 2003

Kohde sijaitsee melkoisen kävelymatkan päässä, joten käynti olisi vienyt paljon työaikaa. Kalliomaalaus on niin hyvin dokumentoitu, että ainakaan pikaisella käynnillä siitä olisi tuskin tullut mitään uutta esille. Yhtenä Hossan tärkeimmistä nähtävyyksistä vahingonteot tai mahdolliset muut muutokset tullevat nopeasti tietoon. Sinäkin mielessä käynti Värrikalliolla tuntui turhalta.

SUOMUSSALMI 96 Kenttjärvi S

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 777010096

Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA

Koordinaatit: P = 7265 798, I = 3614 534, K = 215

Kylä: Valtion metsämaa

Kiinteistötunnus: 777-893-0011-0001

Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 66 km

Aiemmat tutkimukset:

Matti Huurre 1974 tarkastus

Löydöt: KM 20503, kvartsi-iskoksia

Maastossa tapahtui paikannuksessa virhe. Käytössäni olleen kohdekuvauksen perusteella luulin olevani kyseisellä kohteella, mutta myöhemmin osoittautui, että olinkin ollut sitä 0,1 km itään. Katso kohdetta 332, Kenttjärvi 2.

SUOMUSSALMI 319 Hietala

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000002884
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7268\ 980$, $I = 3617\ 820$, $K = 220$
Kylä: Ruhtinansalmi
Kiinteistötunnus: 777-409-0030-0013, 777-409-0030-0011
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 70 km

Aiemmat tutkimukset:
Löydöt: KM 23190

Esa Suominen 2004 tarkastus
Löydöt: kvartsi-iskoksia

Kohde tarkastettu vain vuotta aiemmin.

SUOMUSSALMI 320 Haapaniemi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000002885
Ajoitus: ?

Tyyppi: Kuoppajäännöksiä
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7268\ 693$, $I = 3617\ 900$, $K = 220$
Kylä: Ruhtinansalmi
Kiinteistötunnus: 777-409-0030-0027, 777-409-0030-0014
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 70 km

Aiemmat tutkimukset:
Esa Suominen 2004 tarkastus

Kohde tarkastettu vain vuotta aiemmin.

SUOMUSSALMI 321 Juurilahti

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000004194
Ajoitus: ?

Tyyppi: Kuoppajäännös
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4514 05 TEERIRANTA
Koordinaatit: $P = 7269\ 107$, $I = 3617442$, $K = 222,5$
Kylä: Ruhtinansalmi
Kiinteistötunnus: 777-409-0030-0027
Suunta ja etäisyys Suomussalmen kirkosta: Pohjoiskoilliseen 70 km

Aiemmat tutkimukset:
Esa Suominen 2004 tarkastus

Kohde tarkastettu vain vuotta aiemmin.

Kertomukseen liittyvät valokuvat

Kainuun Museon luettelonumeroita. Kaikki kuvat Esa Suominen 2005.

Mustavalkonegatiivit:

- 7111: 1. Suomussalmi 326 Nurmisaari. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde kaakosta. Koepisto kuvan keskellä lapion kohdalla. Taustalla kesämökki.
- 7111: 2. Suomussalmi 64 Seipiniemi. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde koillisesta.
- 7111: 3. Suomussalmi 63 Hoikkasaari. Kivikautinen asuinpaikka, kuoppia. Saari kuvattuna lounaispäästä.
- 7111: 4. Suomussalmi 325 Korppilahti N. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde kaakosta.
- 7111: 5. Suomussalmi 324 Hossanlahti 3. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde pohjoisesta.
- 7111: 6. Suomussalmi 65 Hossanlahti E. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde kaakosta.
- 7111: 7. Suomussalmi 129 Hossansaari. Kivikautinen asuinpaikka. Saari Koukkulanniemestä, luoteesta.
- 7111: 8. Suomussalmi 328 Nurmiselkä 2. Kivikautinen asuinpaikka. Niemen kärkeä etelästä.
- 7111: 9. Suomussalmi 332 Kenttjärvi 2. Kivikautinen asuinpaikka. Itäinen koepisto lapion kohdalla. Kuvattu lännestä.
- 7111: 10. Suomussalmi 332 Kenttjärvi 2. Kivikautinen asuinpaikka. Läntinen koepisto lapion kohdalla. Kuvattu lännestä.
- 7111: 11. Suomussalmi 99 Lipposenniemi. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde lännestä.
- 7111: 12. Suomussalmi 336 Lipposenlampi. Kuoppajännöksiä. Kuoppa 1 vasemmalla polun vieressä. Kuvattu lännestä.
- 7111: 13. Suomussalmi 335 Lipposenniemi 2. Kivikautinen asuinpaikka. Niemen kärki pohjoisesta.
- 7111: 14. Suomussalmi 338 Kokalmusniemi. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde koillisesta, useimmat löydöt lapion kohdalta.
- 7111: 15. Suomussalmi 337 Kokalmuspuro. Kivikautinen asuinpaikka? Kohde pohjoisesta, löydöt törmästä lapion kohdalta.
- 7111: 16. Suomussalmi 337 Kokalmuspuro. Kivikautinen asuinpaikka? Luunsirut törmässä. Kuvattu kaakosta.
- 7111: 17. Suomussalmi 338 Kokalmusniemi. Kivikautinen asuinpaikka? Kohde lännestä.
- 7111: 18. Suomussalmi 339 Kokalmusperä. Kivikautinen asuinpaikka? Kohde pohjoisesta. Pohjoisempi kvartsi vasemmalta, lapion kohdalta.
- 7111: 19. Suomussalmi 340 Vanha kenttä. Lappalaisasuinpaikka. Kohde lounaasta, taustalla porotalli.
- 7111: 20. Suomussalmi 341 Virtajärvi 1. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde lännestä, oikealla Kivikkosaari.
- 7111: 21. Suomussalmi 295 Joukojärvi. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde idästä.
- 7111: 22. Suomussalmi Myllymutka. Kivikautinen asuinpaikka? Kohde koillisesta, kvartsi löytyi vasemmalla olevan lapion luota. Hiekkaranta loppuu talon kohdalla.
- 7111: 23. Suomussalmi 342 Turvakkoluoto. Kuoppajännöksiä. Suurempi kuoppa etelästä.
- 7111: 24. Suomussalmi 329 Papintien suu. Kivikautinen asuinpaikka, merkkipuu. Kvartsia maassa venerannan kohdalla. S.
- 7111: 25. Suomussalmi 329 Papintien suu. Kivikautinen asuinpaikka, merkkipuu. Alue pohjoisesta.
- 7111: 26. Suomussalmi 329 Papintien suu. Kivikautinen asuinpaikka, merkkipuu. Puussa olevat kaiverukset.
- 7111: 27. Suomussalmi 330 Nurmiselkä 3. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde idästä.
- 7111: 28. Suomussalmi 94 Mykräniemi. Kivikautinen asuinpaikka. Maassa kvartsia, palanutta luuta ja punaiseksi värjäätynyttä hiekkaa. SE.
- 7111: 29. Suomussalmi 94 Mykräniemi. Kivikautinen asuinpaikka. Mykräniemi luoteesta, tien vierestä.
- 7111: 30. Suomussalmi 176 Lounatkosken suu. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde pohjoisesta.
- 7111: 31. Suomussalmi 120 Jatkonsalmi. Kivikautinen asuinpaikka. Jatkonsalmen kärki lännestä.
- 7111: 32. Suomussalmi 94 Mykräniemi. Kivikautinen asuinpaikka. Mykräsalmi lännestä.

- 7111: 33. Suomussalmi 95 Romppanen. Kivikautinen asuinpaikka. Vasemmalla Säijynniemi, taustalla Jatkonsalmi. NE.
- 7111: 34. Suomussalmi 95 Romppanen. Kivikautinen asuinpaikka. Säijynneimen tyvi lännestä.
- 7111: 35. Suomussalmi 334 Muikkupuro. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde länsilounaasta.
- 7111: 36. Suomussalmi 61 Iikoski. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde kaakosta.
- 7111: 37. Suomussalmi 327 Nurmiselkä I. Kivikautinen asuinpaikka. Kohteen hiekkarantaa, vasemmalla sähkölinjan pylväitä. W.
- 7111: 38. Suomussalmi 297 Lavajärvi S. Lappakaiskohde. Kuoppa luoteesta.
- 7111: 39. Suomussalmi 297 Lavajärvi S. Lappakaiskohde. Kohde koillisesta.
- 7111: 40. Suomussalmi Hossanniemen kärki. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde idästä.
- 7111: 41. Suomussalmi 202 Huosiusjärvi E. Kivikautinen asuinpaikka. Niemen kärki pohjoisesta.
- 7111: 42. Suomussalmi 296 Nimettömänkoski. Kivikautinen asuinpaikka. Nimettömänkoski luoteesta. Oikealla rantaan tuleva ura josta löydöt ovat peräisin.
- 7111: 43. Suomussalmi 331 Huosiusjarju. Kuoppajäännös. Kuoppa lännestä.
- 7111: 44. Suomussalmi 62 Torkonluikea. Kivikautinen asuinpaikka. Kvartsia oli polulla lapion kohdalla. N.
- 7111: 45. Suomussalmi 62 Torkonluikea. Kivikautinen asuinpaikka. Kvartsia oli polulla lapion kohdalla. S.
- 7111: 46. Suomussalmi 240 Pikku Lätäkkö. Kivikautinen asuinpaikka. Alue pohjoisesta.
- 7111: 47. Suomussalmi 58 Iijärvi Hietalahti. Kivikautinen asuinpaikka. Rantaa mökin edustalta etelään.
- 7111: 48. Suomussalmi 58 Iijärvi Hietalahti. Kivikautinen asuinpaikka. Sauna kohteen edustalla rannassa. NW.
- 7111: 49. Suomussalmi 57 Multivieru. Kivikautinen asuinpaikka. Kohteen pöheikköistä rantaa lännestä.
- 7111: 50. Suomussalmi 333 Iso-Valkeainen. Kuoppajäännös. Kuopat ovat puiden välissä. N.
- 7111: 51. Suomussalmi Hypäs I. Kivikautinen asuinpaikka? Rantatörmästä polun päästä löytyi palanutta kiveä ja vähän kvartsia. Taustalla kesämökki. SE.
- 7111: 52. Suomussalmi 322 Saarivirta. Kuoppajäännöksiä. Kuoppa I.
- 7111: 53. Suomussalmi 294 Joukovirta. Kivikautinen asuinpaikka. Laavun kulmalta löytyi kvartsi-iskoksia.
- 7111: 54. Suomussalmi 343 Nimettömänsalmi N. Kivikautinen asuinpaikka. Niemi koillisesta. Lapio ja karttalaukku ovat koepiston kohdalla.
- 7111: 55. Suomussalmi 292 Alanteenvirta. Kivikautinen asuinpaikka, kuoppajäännöksiä. Kvartsit löytyivät avoimen alueen keskellä olevan männyn juurelta, sen oikealta puolelta. Kuopat ovat törmän reunalla oikealla. W.

Väridiat:

- 7111: 56. Suomussalmi 99 Lipposenniemi. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde lännestä.
- 7111: 57. Suomussalmi 336 Lipposenlampi. Kuoppajäännöksiä. Kuoppa I vasemmalla polun vieressä. Kuvattu lännestä.
- 7111: 58. Suomussalmi 338 Kokalmusniemi. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde koillisesta, useimmat löydöt lapion kohdalta.
- 7111: 59. Suomussalmi 337 Kokalmuspuro. Kivikautinen asuinpaikka? Luunsirut törmässä. Kuvattu kaakosta.
- 7111: 60. Suomussalmi 340 Vanha kenttä. Lappalaisasuinpaikka. Kohde lounaasta, taustalla porotalli.
- 7111: 61. Suomussalmi 329 Papintien suu. Kivikautinen asuinpaikka, merkkipuu. Puussa olevat kaiverrukset.
- 7111: 62. Suomussalmi 94 Mykräniemi. Kivikautinen asuinpaikka. Maassa kvartsia, palanutta luuta ja punaiseksi värjäätynyttä hiekkaa. SE.
- 7111: 63. Suomussalmi 94 Mykräniemi. Kivikautinen asuinpaikka. Mykräsalmi lännestä.
- 7111: 64. Suomussalmi 95 Romppanen. Kivikautinen asuinpaikka. Vasemmalla Säijynniemi, taustalla Jatkonsalmi. NE.
- 7111: 65. Suomussalmi 334 Muikkupuro. Kivikautinen asuinpaikka. Kohde länsilounaasta.
- 7111: 66. Suomussalmi 297 Lavajärvi S. Lappakaiskohde. Kuoppa luoteesta.
- 7111: 67. Suomussalmi 297 Lavajärvi S. Lappakaiskohde. Kohde koillisesta.

- 7111: 68. Suomussalmi331 Huosiusharju. Kuoppajäännös. Kuoppa lännestä.
- 7111: 69. Suomussalmi 294 Joukovirta. Kivikautinen asuinpaikka. Laavun kulmalta löytyi kvartsi-iskoksia.
- 7111: 70. Suomussalmi 343 Nimettömänsalmi N. Kivikautinen asuinpaikka. Niemi koillisesta. Lapiro ja karttalaukku ovat koepiston kohdalla.

Kuvataulut